

การพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1
ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาอายุมัดคุเตศก์
ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เสนอโดย
นางสาวณัฐนันท์ ดาบโกไสย์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 17 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะชั้นหมาก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาชุมชนคฤหะในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก
ชื่อนักศึกษา	ณัฐนันท์ ตาบโกไสย์
สาขาวิชา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชุมชนคฤหะในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ใช้ขั้นตอนการสร้างความรู้ทัศนคติหรือเจตคติและการฝึกปฏิบัติ (knowledge attitude practice : KAP) เป็นกรอบในการวิจัย และประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา คือ ชุมชนคฤหะ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาคือ ชุมชนคฤหะที่ทำหน้าที่ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ทุกคนไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเป็นชุมชนคฤหะ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับคำแนะนำการเป็นชุมชนคฤหะจากครูผู้ดูแลเท่านั้น ชุมชนคฤหะขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย ในด้านของบุคลิกภาพนั้น ต้องมีการปรับปรุงการแต่งกายนั้นให้สุภาพสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งปรับปรุงการสวมรองเท้าเพื่อให้มีความสุภาพ และในด้านของเจตคติชุมชนคฤหะส่วนใหญ่จะไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็นชุมชนคฤหะและแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

2. แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัดคือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีการพิจารณาคัดเลือกชุมชนคฤหะที่เริ่มจากความสมัครใจเข้ารับการอบรม และมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาชุมชนคฤหะที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยกำหนดเนื้อหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชนคฤหะ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ บุคลิกภาพของชุมชนคฤหะที่น่าเที่ยวที่ดี และการบรรยายและตอบคำถาม ตลอดจน วัตถุประสงค์ที่ดีต่อการเป็นชุมชนคฤหะ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดถึงคะแนนสอบความรู้หลังการฝึกอบรม

3. ผลการพัฒนาชุมชนคฤหะประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลังการฝึกอบรมทุกคนได้

คะแนนมากกว่าร้อยละ 75 ซึ่งทำให้ยุวมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาขึ้นทั้งความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และผลการประเมินจากการปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับผ่านทุกคน

ประสบการณ์จากการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่ยุวมัคคุเทศก์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้อง คอยแนะนำ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจแก่ ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์แก่ยุวมัคคุเทศก์และก่อให้เกิดกระบวนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

Thesis Title The Development of Junior Guides in Touring Places of Interest in
Moo 1 Jaksri Subdistrict, Mueang District, Sing Buri Province

Thesis Advisors Asst. Prof. Prateep Mueannin
Asst. Prof. Dr. Kasak Tehkhanmak

Name Natthanan Tabkosai

Concentration Development Strategy

Academic Year 2008

ABSTRACT

This research and development aims to develop junior guides in touring places of interest in Moo 1, Juksri Subdistrict, Mueang District, Sing Buri Province. Steps of knowledge, attitude, and practice: KAP were used as a frame of research. The population employed insiders for development, i.e. junior guides and others involved in developing Moo 1 places of interest. This is a participatory action research from all parties.

The findings indicated that:

1. state of problems: all aforementioned junior guides have never been trained in operating as junior guides before; most of them were advised to be junior guides only from their caretaker-teachers. They lacked knowledge and understanding of the story they had to explain. For the personality aspect, clothing needed to be improved to express politeness, neatness and cleanliness which included wearing shoes; for attitude, most junior guides saw no importance or value in being junior guides for places of interest in moo 1 of Jaksri Subdistrict.

2. guidelines for development and key indicators were operation training; junior guides were considered and chosen starting with volunteers who wanted to be trained. An operational training curriculum was developed appropriately for local junior guides, based on the content as follows: knowledge regarding being good junior guides, lecture and answering questions including an evaluation of attitude towards being junior guides and good attitude towards said places of interest. The criteria for test scores after training was set.

3. the experiences received from this research and development caused learning process from activity practices that the junior guides and the main insiders of said development will be able to develop the teamwork learning process and what is

more important is that the insiders have to provide advice, encouragement towards building motivation, willpower, and participate in benefit allocation for the junior guides causing an income making process that results from travelling that will create continuity and sustainability in the community.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศขอบคุณ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เหมือนนิล ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะขันหมาก ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ กรรมการ และดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำตรวจและแก้ไข ให้ความรู้ คำปรึกษา จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ยุวมัคคุเทศก์ ผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์ คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ตลอดจน พี่ๆ และเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาทุกท่าน และเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสิงห์บุรี ที่ให้กำลังใจต่องานการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกภายในครอบครัวทุกคน ที่ช่วยเหลือเกื้อหนุนและให้กำลังใจจนงานวิจัยและพัฒนาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ณัฐนันท์ ตาบโกสสัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	5
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
บริบทหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	7
ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์.....	15
การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	33
บทที่ 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	44
คำถามการวิจัย.....	44
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	44
วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
สภาพการดำเนินงานของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	51
ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	60
บทที่ 4 แนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	63
คำถามการวิจัย.....	63
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	63

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
แนวทางและวิธีการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1	
ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	67
ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว	
หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	69
บทที่ 5 การพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	75
คำถามการวิจัยและพัฒนา.....	75
วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา.....	75
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	75
การพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	77
ผลการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	79
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาภูมิภาคประจำแหล่งท่องเที่ยว	
หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	88
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	90
สรุปการวิจัย.....	90
อภิปรายผลจากการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	100
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	103
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้มีส่วนสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา.....	109
ภาคผนวก ง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ.....	111
ประวัติของผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	115

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การเป็นยุวมัคคุเทศก์ การเข้ารับการฝึกอบรม และความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์..(n=20)	52
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20)	53
ตาราง 3	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี...(n=20)	54
ตาราง 4	ร้อยละของเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20).....	56
ตาราง 5	สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	62
ตาราง 6	แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวด้านความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์.....	67
ตาราง 7	แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว.....	68
ตาราง 8	แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์.....	68
ตาราง 9	ตารางฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ณ ศูนย์แสดงและจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ลานร้านค้าวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร.....	73
ตาราง 10	สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	80
ตาราง 11	สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	81
ตาราง 12	สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	82

	หน้า
ตาราง 13 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์.....	84
ตาราง 14 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	85
ตาราง 15 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพของการเป็นยุวมัคคุเทศก์.....	86
ตาราง 16 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อ แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	87

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา.....	5
ภาพ 2 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี.....	9
ภาพ 3 บริเวณวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร.....	13
ภาพ 4 บริเวณวัดหน้าพระธาตุ.....	14
ภาพ 5 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์.....	74
ภาพ 6 การฝึกปฏิบัติงานการเป็นยุวมัคคุเทศก์.....	88

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มากมายครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดได้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติอยากเข้ามาศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมและเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านในแต่ละภูมิภาค โดยมีให้เลือกมากมายหลากหลายรูปแบบ ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นภูเขา ทะเล น้ำตก อุทยานประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง และแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งทำให้ชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทย เพราะอยากเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีที่สวยงามของคนไทย การท่องเที่ยวในประเทศไทยถือว่าเป็นหน้าต่างแห่งการเรียนรู้ อีกอย่างหนึ่งของผู้คนในโลกที่ต้องการจะหาประสบการณ์และความทรงจำที่ดี

การท่องเที่ยวได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 - 2524) เป็นครั้งแรกและเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 4 ถึง ฉบับที่ 7 มีวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว คือ มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายหลักทั้งนี้เพื่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างรายได้ และการถ่ายเทความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ส่วนวัตถุประสงค์รองลงมาของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ เป็นวัตถุประสงค์ด้านสังคมและ วัฒนธรรม มุ่งเน้นที่การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และโบราณสถานต่าง ๆ ต่อมาแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้ให้ความสำคัญกับ "คน" เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเน้นการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองมากขึ้น ตลอดจนแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ซึ่งยึดหลักการพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่พึ่งตนเองได้ โดยเน้นการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดแล้วคุ้มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเอกลักษณ์ของประเทศให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากที่สุด ปัจจุบันได้ใช้แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) มุ่งเน้น สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวปฏิบัติของ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ในส่วนของการท่องเที่ยวเน้นพึ่งพาฐานทรัพยากรและฐานวัฒนธรรม การปรับโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมอาหารที่เน้นด้าน

ความปลอดภัย ด้านอาหารและด้านเทคโนโลยีต่างๆ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวฯ ได้กำหนด ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสาขาหลักที่เติบโตอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์ การท่องเที่ยวแห่งเอเชียที่สามารถกระจายรายได้ และโอกาสการพัฒนาแก่ชุมชน อย่างทั่วถึง

จังหวัดสิงห์บุรี เป็นเมืองที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของชนชาติไทยด้วยเรื่องราว วิกรรมกรรมการสู้รบของชาวบ้านบางระจัน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ห่างจากกรุงเทพมหานคร 142 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 841 ตารางกิโลเมตร ตัวเมืองตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสามสายไหลผ่านคือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงเสด็จถึงเมืองสิงห์บุรีว่า “เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองใหญ่และเก่ามาก มีป้อมปราการ วัง วัดมหาธาตุและของสำคัญคือ พระนอนจักรสีห์ที่มีขนาดใหญ่กว่าพระนอนองค์อื่นๆ ในเมืองไทย ทำเป็นแบบพระนอนอินเดีย เหมือนเช่นที่ถ้ำเมืองยะลา เมืองสิงห์บุรีเรียกชื่อต่างกันตั้งนี้คือ เมืองสิงหราชาธิราช เมืองสิงหราชา เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ริมน้ำจักรสีห์อันเป็นลำน้ำใหญ่ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยา 200 เส้น เพราะแม่น้ำจักรสีห์ต้นเขิน เมืองสิงห์จึงกลายเป็นเมืองลี้ลับ” เมืองสิงห์บุรีตั้งขึ้นเป็น จังหวัดสิงห์บุรีเมื่อปี พ.ศ. 2438 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ คืออำเภอเมือง อำเภออินทร์บุรี อำเภอบางระจัน อำเภอกำแพงบางระจัน อำเภอพรหมบุรี และอำเภอท่าช้าง เส้นห์ของเมือง สิงห์บุรี คือ การตั้งชื่อถนนในเมืองเป็นชื่อวีรชนบ้านบางระจัน เช่น ถนนนายแท่น ถนนนายดอก ถนนนายอิน ถนนนายเมือง ถนนขุนสรรค์ เป็นต้น จังหวัดสิงห์บุรียังเป็นเมืองที่มีวัดมากมาย ทั้งเก่าและใหม่ต่างยุคกัน ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ทั้ง ด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ด้านธรรมชาติตลอดจนวัดวาอารามต่างๆ จำนวนมาก จะเห็นได้ว่าจังหวัดสิงห์บุรี มีความน่าสนใจเหมาะแก่การศึกษาหาความรู้หรือพักผ่อนหย่อนใจ เป็นอย่างยิ่งในการที่จะมาท่องเที่ยว มีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร การคมนาคม สะดวก นอกจากนี้จังหวัดสิงห์บุรียังได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัด ไว้ว่า “สิงห์บุรีเมือง ร่มเย็น แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์” และกำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด ไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. การสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม
2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและทุนทางสังคม
3. การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีเป้าประสงค์ คือ การส่งเสริมและ การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

3.1 ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา และ วิถีชีวิตชุมชน

3.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ และการตลาดเชิงรุก

3.3 ยกกระดับมาตรฐานให้บริการด้านการท่องเที่ยว

เฉพาะในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายหลายแห่ง ได้แก่ วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ถือเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองที่เก่าแก่ของจังหวัดสิงห์บุรี มีหลวงพ่อดำ พระนอนจักรสีห์ หลวงพ่อพระแก้ว หลวงพ่อพระภาพ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนส่วนใหญ่นิยมมาสักการะกราบไหว้ นอกจากนี้บริเวณวัดยังมีควายไทย นกกระจอกเทศ วังมัจฉาให้ชม และมีการปลูกต้นสาละไว้ประมาณ 130 ต้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ในจังหวัดสิงห์บุรี ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาก จากการสัมภาษณ์ นายสุรพันธ์ เดือนฉาย ไวยาวัจกรวัดพระนอนจักรสีห์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2550 มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวประมาณ 1,000 - 2,000 คนต่อสัปดาห์ และทางวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร ได้จัดให้มีรถลากนำเที่ยวชมบริเวณวัดพระนอนจักรสีห์ วัดหน้าพระธาตุ และภายในหมู่บ้าน ซึ่งในการเที่ยวชมนั้นได้มียุวมัคคุเทศก์ในการนำชม แต่ยังคงขาดในเรื่องของความรู้ความสามารถ ตลอดจนการบรรยายในการนำชมหรือบอกกล่าวให้นักท่องเที่ยวทราบถึงสถานที่สำคัญต่างๆ ที่รถลากได้วิ่งผ่าน นอกจากเขตวัดพระนอนจักรสีห์แล้วบริเวณหมู่ที่ 1 ห่างจากวัดพระนอนฯ ไปทางทิศตะวันตกประมาณ 500 เมตร มีโบราณสถานที่สำคัญ คือ พระปรารังค์ วัดหน้าพระธาตุ สร้างขึ้นสมัยอยุธยาตอนต้น ภายในหมู่บ้านมีกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มสตรีสหกรณ์พระนอนจักรสีห์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมพระนอนจักรสีห์ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าวัดพระนอนจักรสีห์ และกลุ่มดินสอพูนบ้านารถ รวมทั้งยังมีภูมิปัญญาชาวบ้านต่างๆ ได้แก่ จักสาน ถักเปล ผลิตภัณฑ์ของเล่นจากกะลา การสีข้าวแบบโบราณ การนวดแผนไทยเพื่อผ่อนคลาย และยังมีโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ซึ่งได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป (OTOP village champion (OVC)) อีกด้วย

ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวนั้น ชุมชนได้จัดให้มียุวมัคคุเทศก์ เพื่อบริการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวในวันเสาร์ - อาทิตย์ ซึ่งกลุ่มของยุวมัคคุเทศก์ ได้แก่ นักเรียนในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในละแวกนั้น และมีความสมัครใจ แต่ยังมีปัญหาสำคัญหลายประการของยุวมัคคุเทศก์ เช่น บุคลิกภาพ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และการพูดแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แก่นักท่องเที่ยวเป็นต้น จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวของยุวมัคคุเทศก์ในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการนำชม เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นตัวแทนชุมชนในการนำเสนอสถานที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจในหมู่บ้าน ก่อให้เกิดการพัฒนาที่พึ่งตนเองของชุมชน เป็นการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนในพื้นที่รู้ถึงหน้าที่ในการดูรักษา อนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะทำให้สามารถรองรับ

กิจกรรมท่องเที่ยวโดยจะต้องให้ความสำคัญทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนให้ได้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นอย่างไร
2. แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คืออะไร
3. จะพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
2. ขอบเขตประชากร
 - 2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ได้แก่ ชุมชม หมู่ที่ 1 ซึ่งได้มาจากนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาในชุมชนที่ได้ทำหน้าที่เป็นชุมชม นำชมแหล่งท่องเที่ยวประจำหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 20 คน ซึ่งสมัครใจเข้ารับการศึกษา
 - 2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการพัฒนาชุมชม หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 คน ได้แก่
 - 2.2.1 ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสิทธิ์ จำนวน 1 คน
 - 2.2.2 ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันตำบลจักรสิทธิ์ รองประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน OTOP จำนวน 2 คน
 - 2.2.3 ผู้ดูแลชุมชม หมู่ที่ 1 จำนวน 2 คน
 - 2.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านงานชุมชม หมู่ที่ 1 จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตเนื้อหา

การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใช้กรอบในการวิจัย ดังนี้

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

3.2 บุคลิกภาพ

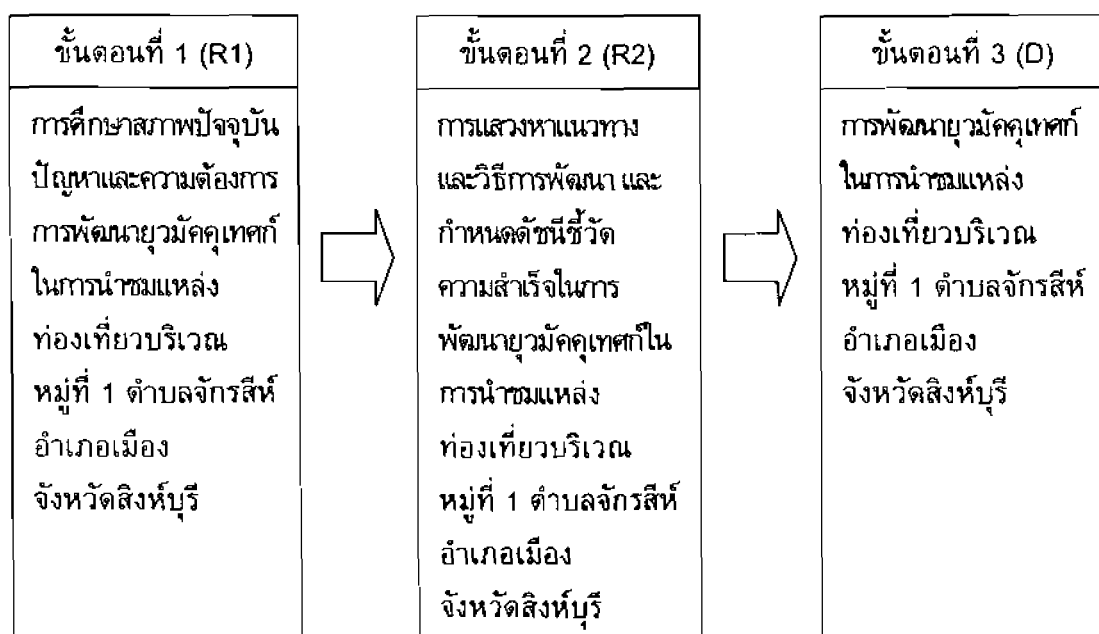
3.3 เจตคติ

4. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ ได้กำหนดช่วงระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยและพัฒนาศึกษา คือ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2550 - เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2551

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยตั้งอยู่บน พื้นฐานที่เชื่อมั่นว่า ยุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ได้ ถ้าได้รับการเสริมพลัง (empowerment) ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development : R&D) เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในทุกขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา กำหนดการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนต่อเนื่องกันดังปรากฏในภาพ 1

ภาพ 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. การพัฒนาชุมชมคฤหบดี หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาชุมชมคฤหบดีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในเรื่อง 1) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชมคฤหบดี 2)บุคลิกภาพของชุมชมคฤหบดี และ3) เจตคติต่อการเป็นชุมชมคฤหบดี

2. ความรู้เกี่ยวกับชุมชมคฤหบดี หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานและความเข้าใจที่ประกอบด้วยความสำคัญของชุมชมคฤหบดี วิธีการปฏิบัติตน จรรยาบรรณของชุมชมคฤหบดีในการนำชม ตลอดจนความเข้าใจถึงประวัติความเป็นมา คุณค่า และความสำคัญ การดำเนินงานและการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

3. บุคลิกภาพของชุมชมคฤหบดีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี หมายถึง บุคลิกภาพที่ดีทั้งภายนอกและภายใน โดยคำนึงถึงความสุภาพ ความเรียบร้อยและความมั่นใจของชุมชมคฤหบดี ตลอดจนชุมชมคฤหบดีสามารถนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้รับความรู้จากการอบรม การศึกษา ค้นคว้าเอกสาร หรือจากประสบการณ์ทำงานสามารถนำไปบรรยายและตอบคำถามให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

4. เจตคติต่อการเป็นชุมชมคฤหบดี หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของชุมชมคฤหบดีที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ต่อการเป็นชุมชมคฤหบดี และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชมคฤหบดีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. สามารถพัฒนาชุมชมคฤหบดีเพื่อนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประโยชน์ของการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เกิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

3. สามารถนำองค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชมคฤหบดีไปประยุกต์ใช้ในชุมชนอื่นได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยและการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม โดยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บริบทหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
2. ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์
3. การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

บริบทหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

บริบทหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มีดังนี้

1. ที่ตั้ง

ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดสิงห์บุรี 7 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสิงห์บุรี 5 กิโลเมตร เป็นชุมชนเก่าแก่มิประวัตินี้ความเป็นมาที่ยาวนานจากการสำรวจทางประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชุมชนที่เกิดก่อนสมัยอยุธยาตอนต้น ราวพุทธศตวรรษที่ 19

2. ลักษณะภูมิประเทศ

หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสิงห์บุรี มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีระบบชลประทาน เหมาะกับการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่นเดียวกับพื้นที่ภาคกลางทั่วไป จำนวนพื้นที่ 2,000 ไร่ พื้นที่การเกษตร 1,739 ไร่ พื้นที่ที่อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์อื่นๆ 261 ไร่

3. สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ดังกล่าวในการประกอบอาชีพหลักทางด้านเกษตรกรรม เช่น ทำนา สวนผลไม้ ไร่ข้าว บริการท่องเที่ยว เป็นต้น จากข้อมูล จปฐ.ปี 2548 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2548) ผู้ที่มีอายุ 18 – 60 ปี มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ โดยมีรายได้เฉลี่ย 48,718 บาทต่อคนต่อปี และมีการออมร้อยละ 91.8 ของครัวเรือนทั้งหมด ครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ เป็นต้น ทำให้มีโอกาสนำเงินเข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น

4. สภาพทางสังคม

การตั้งบ้านเรือนของประชาชนในหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี กระจุกตัวในชุมชน ลักษณะครอบครัวเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน บ้านเรือนเปลี่ยนแปลงจากรูปทรงโบราณมาเป็นแบบสากลมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบ ถูกสุข-ลักษณะ ครอบครัวอบอุ่น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน เด็ก/เยาวชนได้รับการศึกษาจบภาคบังคับ ทุกคน ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 - 16 ปี อ่านออกเขียนได้เป็นส่วนใหญ่

5. การเมืองการปกครอง

หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ มีครัวเรือน 134 ครัวเรือน มีผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน นายถาวร พูลนิสัย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน คือ นายละม่อม สาจันทร์ และ นายโชคดี โปร่งสละ จากข้อมูล จปฐ. ปี 2548 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2548 ง) ประชาชนในหมู่บ้านที่มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 100 % ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น 97.6 % ของครัวเรือนทั้งหมด

6. การนับถือศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี

ศูนย์รวมของชุมชนพระนอนจักรสีห์คือ พระนอนจักรสีห์ ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประชาชนในชุมชนพระนอนจักรสีห์ นับถือศาสนาพุทธทุกคน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2548 ง) ผู้ที่มีอายุ 6 ปี ขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตและภูมิปัญญา สืบทอดต่อเชื่อมกันมาตั้งแต่โบราณ ได้แก่

6.1 งานเทศกาลประจำปีวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยจัดปีละ 3 ครั้ง คือ วันขึ้น 14-15 ค่ำ เดือน 3 วันขึ้น 14-15 ค่ำ เดือน 6 และวันแรม 7-8 ค่ำ เดือน 11

6.2 งานประเพณีสงกรานต์ของชุมชนแห่งนี้จะมีกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประเพณี คือ

6.2.1 ประเพณีตีข้าวบิณฑ์ ซึ่งชาวบ้านจะต้องรวมตัวกันทำข้าวเหนียวแดง โดยการกวนข้าวเหนียวแดงนั้นจะต้องเป็นสาวพรหมจรรย์ เป็นผู้กวนเท่านั้น และนำมาถวายองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ ซึ่งเมื่อถวายเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการร้องรำทำเพลงแบบพื้นบ้าน รวมทั้งก่อเจดีย์ทรายร่วมกัน

6.2.2 ประเพณีปะรูปะนั่ง เป็นประเพณีห่มผ้าองค์พระพุทธรูปไสยาสน์จะมีการเปลี่ยนผ้าให้องค์พระพุทธรูปไสยาสน์ ปีละ 1 ครั้ง โดยขบวนห่มผ้าห่มองค์พระพุทธรูปไสยาสน์จะมีการแต่งกายกันอย่างงดงาม และแห่รอบองค์พระพุทธรูปไสยาสน์

7. สุขภาพอนามัย

ชุมชนจักรสีห์ อยู่ในเขตให้บริการของโรงพยาบาลสิงห์บุรี และสถานอนามัยตำบลจักรสีห์ ไม่มีโรคติดต่อร้ายแรง คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสุขภาพ และกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สูงอายุ คนพิการซึ่งมีอยู่ในตำบลได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน

8. การจัดการทรัพยากรในชุมชน

ชุมชนพระนอนจักรสีห์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอมากนักร เป็นที่ตั้งของวัดพระนอนจักรสีห์ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดและประเทศ จึงมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วน เช่น ถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา สถานีอนามัย หอกระจายข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น มีการจัดการกับสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นอย่างดี ไม่มีปัญหามลพิษ

9. การมีส่วนร่วมในชุมชน

ประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ของชุมชนและท้องถิ่น รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน คราวเรือนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ประชาชนมีความเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย คนที่มีสิทธิ์ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ครบ 100 %

10. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ชุมชนพระนอนจักรสีห์ มีการจัดตั้งที่พัkdตำรวจสายตรวจของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง ในบริเวณหมู่บ้าน ตลอดจนรณรงค์ให้ประชาชนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและคนในชุมชน

ภาพ 2 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

11. แหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

11.1 วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร เป็นวัดอารามหลวงชั้นตรีชนิดวรวิหาร สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ที่บ้านพระนอน ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 6 กิโลเมตร ตามเส้นทางถนนสิงห์บุรี – สุพรรณบุรี การเดินทางมาวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารในสมัยก่อน สามารถมาทางเรือตามลำคลองบางต้นโพธิ์ ซึ่งเป็น

คลองขุดใหม่แยกจากแม่น้ำน้อย ปัจจุบันลำคลองนี้ตื้นเขินแล้ว แต่ยังมีร่องรอยและแอ่งน้ำอยู่ บริเวณด้านหน้าวัดทางทิศเหนือหรือบริเวณวังมัจฉาในปัจจุบัน ปัจจุบันการคมนาคมทางเรือไม่สามารถเดินทางได้แล้ว จึงหันมาเดินทางบก ซึ่งสะดวกและเจริญขึ้นมาก

วัดพระนอนจักรสีห์ เดิมเรียกว่า วัดพระนอน ต่อมาเรียกวัดพระนอนจักรสีห์ ด้วยจะให้หมายความทราบตำแหน่งที่ตั้งของวัดว่าเป็นพระนอนใด เพราะวัดพระนอนในบริเวณใกล้เคียงมีหลายแห่ง เช่น วัดพระนอนที่อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พระนอนวัดขุนอินทประมูลและพระนอนวัดป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เป็นต้น แต่ไม่อาจกำหนดได้ว่าเรียกตั้งแต่เมื่อใด

ประวัติการสร้างไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าใครเป็นผู้สร้างวัดพระนอนจักรสีห์ และสร้างแต่ครั้งใด เนื่องจากไม่มีเอกสารใดบันทึกไว้มีเพียงตำนานเล่าสืบกันต่อมาในทำนองว่าสร้างขึ้นเพื่อชำระล้างบาปที่ได้ทำปิตุฆาตคล้ายกับเรื่องพระยาภมร พระยาพาน ในตำนานพระปฐมเจดีย์ โดยมีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า สิงหพาหุเป็นผู้สร้างวัดพระนอนจักรสีห์ สิงหพาหุนี้มีบิดาเป็นราชสีห์ มารดาเป็นธิดาเศรษฐี เมื่อสิงหพาหุเจริญวัยขึ้นรู้สึกละอายใจที่มีบิดาเป็นสัตว์เดรัจฉาน จึงได้กระทำการปิตุฆาตฆ่าบิดาตาย ภายหลังสำนึกบาปจึงได้สร้างวัดและพระนอนเพื่อเป็นการชำระล้างบาป

วัดพระนอนจักรสีห์ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์หลายยุคหลายสมัยเนื่องจากเป็นวัดโบราณมีอายุเก่าแก่ การบูรณะปฏิสังขรณ์เริ่มจากตำนานสิงหพาหุเล่าต่อกันมาอีกว่า เมื่อสิงหพาหุได้สร้างวัดพระนอนแล้ว ต่อมาองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ซำรุดทรุดโทรมบรืหักพังจนไม่ปรากฏเป็นองค์พระถูกทับถมอยู่ในดินเป็นเพียงโลกเนินสูงกว่าพื้นดินอื่น ต่อมาพ่อค้าเกวียนนาม ท้าวอุทอง นำเกวียน 500 เล่ม ผ่านมาบริเวณนี้บังเอิญล้อเกวียนไปทับแท่งทองคำซึ่งเป็นแกนในขององค์พระพุทธรูป จึงให้พรรคพวกช่วยกันขุดบริเวณนั้น นัยว่ามีขนาดโตถึง 3 กำมือ ยาว 1 เส้น จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธาสร้างองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ขึ้นมาใหม่ ณ ที่เดิม ในขณะเดียวกันก็สร้างพระวิหารพระพุทธรูปไสยาสน์พร้อมเสนาสนะให้สำเร็จสมบูรณ์

การบูรณะปฏิสังขรณ์ปรากฏในเอกสารเป็นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศครั้งเสด็จมานมัสการพระพุทธรูปไสยาสน์ วัดคงจะทรุดโทรมมากจึงโปรดให้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์ทั่วทั้งพระอาราม ใช้เวลา 2 ปีเศษจึงแล้วเสร็จ หลังจากรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศไม่มีเอกสารใดบันทึกไว้หรือกล่าวถึงวัดพระนอนจักรสีห์อีก จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พบหลักฐานในบันทึกของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส คราวเสด็จตรวจการคณะสงฆ์ ระหว่าง พ.ศ.2454 - 2460 ตอนหนึ่งว่าชาวบ้านแถบนั้นจำความได้ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เคยเสด็จมานมัสการพระพุทธรูปไสยาสน์ครั้งหนึ่ง และคงไม่ได้โปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสสมณชลอยุธยา ในปี พ.ศ.2421 การเสด็จคราวนี้ได้ทรงนมัสการพระพุทธรูปไสยาสน์ และทรงพบว่าวัดนี้ซำรุดโทรมมาก โปรดให้ทำการปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ การปฏิสังขรณ์ครั้งนี้ใช้เวลาหลายปีกว่าจะเสร็จ ปรากฏเอกสารที่

กล่าวถึงการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดพระนอนจักรสีห์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ระบุใน พ.ศ.2428 ได้ทำการยกชื่อพระวิหารพระพุทธรูปไสยาสน์วัดพระนอนจักรสีห์ ดังปรากฏในจดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน และในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 ได้ทรงเสด็จมานมัสการพร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ ในวันที่ 9 ตุลาคม 2519

วัดพระนอนจักรสีห์ สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ภาค 3 เนื่องจากวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารเป็นวัดเก่าแก่และมีความสำคัญมาแต่โบราณ กรมศิลปากรจึงได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2478

วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร มีสิ่งสำคัญและน่าสนใจบริเวณวัด คือ พระวิหารก่ออิฐถือปูนกว้าง 11 วา 2 คอก 4 นิ้ว ยาว 26 วา 3 คอก 1 นิ้วล้อมรอบด้วยกำแพงแก้วหลังคาลาด 4 ชั้น มุงกระเบื้องเคลือบ ไม่มีช่อฟ้าใบระกา ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ยาว 1 เส้น 3 วา 2 คอก 1 คืบ 7 นิ้ว หันพระพักตร์ไปทางทิศเหนือ พระเศียรหันทางทิศตะวันออก นับเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดองค์หนึ่งในประเทศไทย เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นทาสีทอง ที่พระรัศมีมีเสากลมยอดบัวรองรับ เพดานทาสีแดง เขียนดาวทอง หน้าต่างด้านละ 8 ช่อง ด้านประตูทางเข้า 2 ช่อง ผนังได้หน้าต่างประดับด้วยหินอ่อน พื้นปูหินอ่อน มีประตูทางเข้าทิศตะวันตกเพียงด้านเดียว 2 ช่อง ด้านทิศตะวันออกเป็นผนังทึบ เสายภายในพระวิหารเป็นเสา สีเหลี่ยมจัตุรัสด้านละ 2 เมตร รวม 20 ต้น

ทิศตะวันออกของพระวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี จำนวน 8 องค์ และมีพระพุทธรูปปางเลไลย์ อยู่ตรงกลาง เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่น่าถือของชาวบ้านเช่นกัน

ทิศเหนือ ตรงข้ามพระพักตร์พระพุทธรูปไสยาสน์ ประดิษฐานพระพุทธรูปนั่งศิลา ลงรักปิดทอง หน้าตักกรวยคอกคืบ ครองจีวรปรากฏเป็นกลีบแปลกและเก่าเรียกว่า พระภาพอีกองค์หนึ่ง พระโลหะนั่งขัดสมาธิเพชร หน้าตักกว้างราว 1 คอก มีลักษณะงดงาม เรียกว่า พระแก้ว กล่าวกันว่า พระแก้ว พระภาพ นี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำมาจากพระราชทานไว้เพื่อเป็นพระคู่บารมีพระพุทธรูปไสยาสน์ เมื่อครั้งที่ประทับ ณ วัดพระนอนจักรสีห์ ในระหว่างการบูรณะปฏิสังขรณ์พระวิหาร

นอกจากนี้ทางเบื้องพระบาทขององค์พระพุทธรูปไสยาสน์ มีแผ่นหินอ่อนจารึกข้อความประวัติสังเขปพระพุทธรูปไสยาสน์ด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งจารึกพระบรมราชานุญาตในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ พร้อมทั้งพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ทรงนมัสการพระพุทธรูปไสยาสน์ พระแก้ว พระภาพ พระปาเลไลย์ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2519 และที่ด้านหลังของพระพุทธรูปไสยาสน์ยังเป็นพิพิธภัณฑสถานเก็บรักษาตู้ประดับมุก ภายในบรรจุเครื่องถ้วยชามเบญจรงค์ ธรรมาสณ์ของประเทศพม่าตลอดจนธนบัตรสมัยโบราณ

พระอุโบสถ ก่อด้วยอิฐถือปูน ยาว 6 วา 2 นิ้ว กว้าง 3 วา 1 คืบ 8 นิ้ว ขนาดเล็กกว่าพระวิหารมาก หลังคาลด 2 ชั้น มุงกระเบื้องเคลือบ ไม่มีช่อฟ้าใบระกา พระอุโบสถล้อมด้วยกำแพงแก้ว พระประธานในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 2 ศอก 2 นิ้ว สูงตลอดยอดพระรัศมี 4 ศอก 1 คืบ 4 นิ้ว ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี หน้าพระประธานมีพระพุทธรูปองค์หนึ่งเรียกว่า พระศรีย์อารีย์ อยู่ตรงกลางหน้าข้าง ด้วยพระพุทธรูปศิลาปางนาคปรก หน้าตักกว้าง 1 ศอก 3 นิ้ว สูง 1 ศอก 7 นิ้ว ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีเดียวกับพระประธาน เพดานพระอุโบสถทาสีแดง ผนังได้หน้าต่างประดับด้วยไม้แกะสลักเป็นภาพต่างๆ เช่น รามเกียรติ์ สัตว์ต่างๆ เป็นต้น ผนังทิศเหนือและทิศใต้มีหน้าต่างด้านละ 5 ช่อง รวม 10 ช่อง มีประตูทางเข้าทิศตะวันออกด้านเดียวบานประตูด้านหน้าเป็นไม้แกะสลักภาพเทวดา เป็นทวารบาลด้านหลังเป็นภาพเทวดา 2 องค์ มีพระวิมานอยู่กลาง นอกจากนี้ยังมีสิ่งสำคัญคือ ตู้เก็บพระไตรปิฎกฉบับพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 เก็บรักษาไว้ในอุโบสถ

เจดีย์ ข้างพระวิหารพระพุทธไสยาสน์ด้านทิศเหนือ มีพระเจดีย์ 2 องค์ ฐานกว้าง 10 ศอก สูง 4 วา 1 ศอก อีกองค์หนึ่งฐานกว้าง 8 ศอก สูง 5 วา 3 ศอก

ปฏิสังขรณ์ 5 เป็นอาคาร 2 ชั้น ก่ออิฐถือปูน รูปทรงคล้ายเรือนไทย กล่าวกันว่าเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในระหว่างที่บูรณะปฏิสังขรณ์พระวิหารพระพุทธไสยาสน์

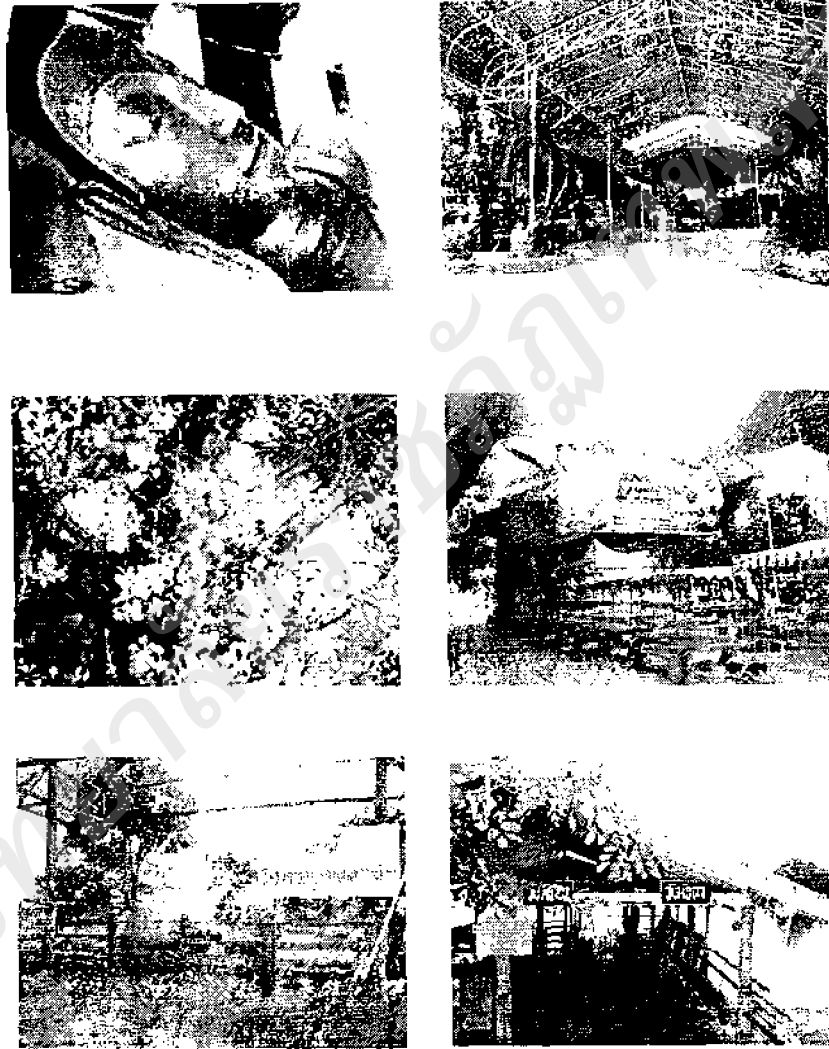
โครงการอนุรักษ์ควายไทย เป็นโครงการที่ได้มีการอนุรักษ์ควายไทยไว้มากกว่า 30 ตัว ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาค หรือการไถ่ชีวิต

วังมัจฉา มีปลามากมายหลายชนิด มากกว่า 1,000 ตัว

ต้นสาละ ปลูกโดยรอบบริเวณวัดประมาณ 130 ต้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ในจังหวัดสิงห์บุรี และมีแห่งเดียวในประเทศไทย

ร้านค้าชุมชน เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นบ้านมากมายหลายชนิด

ศูนย์แสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้า OTOP และผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และสินค้าชุมชนตามฤดูกาล

ภาพ 3 บริเวณวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร

11.2 วัดหน้าพระธาตุ ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 500 เมตร สันนิษฐานว่าบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของเมืองสิงห์บุรีเดิม ตัววัดตั้งอยู่บริเวณ ลานดินยกพื้นสูงมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดประมาณ 43 x 116 เมตร ล้อมรอบด้วย กำแพงแก้ว ภายในประกอบด้วยเจดีย์ประธานทรงปราสาทเป็นหลักของวัด องค์พระปรางค์สูง ราว 8 วา ประดับด้วยลวดลายปูนปั้น รูปครุฑยุคขนาดขนาดด้วยอสุรี ถือกระบองบนชั้นอัสดง วิหารตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก และพระอุโบสถตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก นอกจากนี้ยังมีเจดีย์ราย ศาลาโถง เคาเผาอิฐ และโรงผสมปูน ตั้งอยู่ในอีกหลายแห่ง สันนิษฐานว่าน่าจะเริ่มก่อสร้าง ในช่วงก่อนสมัยอยุธยาตอนต้นราวพุทธศตวรรษที่ 19 แล้วมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบแผนผัง ขนาดและรูปแบบศิลปกรรมของวัดหลายครั้งมาโดยตลอดจนถึงสมัยอยุธยาตอนกลางราวพุทธ ศตวรรษที่ 22 จึงได้ละทิ้งไป อันเนื่องมาจากเกิดสงครามบริเวณพื้นที่นี้หลายครั้งในช่วง

ระยะเวลานั้น กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานวัดหน้าพระธาตุเป็นโบราณสถานของชาติเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2478 และในปี พ.ศ.2542 – 2543 รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณ เพื่อดำเนินการขุดแต่งและบูรณะปรับปรุงสภาพแวดล้อม วัดหน้าพระธาตุ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมไว้ซึ่งโบราณวัตถุสถาน อันเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

ภาพ 4 บริเวณวัดหน้าพระธาตุ

11.3 กลุ่มสตรีสหกรณ์พระนอนจักรสีห์ ผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการผลิตได้แก่ น้ำพริกพร้อมบริโภค จำนวน 23 ชนิด เช่น ปลาาร้าสับ น้ำพริกเผา น้ำพริกตาแดง น้ำพริกนรก ฯลฯ ข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือ ปุ๋ยน้ำชีวภาพ สมุนไพรรวม ของประดิษฐ์ตกแต่ง ของชำร่วย ต้นไม้มงคลจากลูกปัด และของใช้ ของตกแต่งจากผักตบชวา และเส้นใยจากพืช โดยมีนางวรรณ ดาบโกไสย์ เป็นประธานกลุ่มฯ มีสมาชิกจำนวน 63 คน นอกจากนี้กลุ่มสตรีสหกรณ์พระนอนจักรสีห์ ยังเป็นแหล่งสาธิตการสีข้าวแบบโบราณซึ่งเป็นการสีข้าวด้วยมือแล้วนำมาผัด กระจาย เก็บกากข้าว แล้วนำมาบรรจุถุง

11.4 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพระนอนจักรสีห์ ผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการผลิตได้แก่ เต้าเจี้ยว ชาตะไคร้ ชาใบหม่อน โดยมี นางอัญชลี วงษ์เพ็ญ เป็นประธานกลุ่มฯ มีสมาชิกจำนวน 25 คน

11.5 กลุ่มเย็บผ้าวัดพระนอนจักรสีห์ ผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการผลิต ได้แก่ เสื้อผ้าเรื่องเกี่ยวกับตำนานและประเพณี วัฒนธรรมไทย มีลายดังนี้ ดอกสาละ พิธีประพูนัง วีรชนชาวบ้านบางระจัน และรัฐรักสามัคคี โดยมีนายเจษฎา พรหมมาศ เป็นประธานกลุ่มฯ มีสมาชิกจำนวน 15 คน

11.6 กลุ่มดินสอewnบัวนารถ ผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการผลิต ได้แก่ ดินสำเร็จรูป ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด กระดาษต้นไม้ พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยมีนายไพโรจน์ บัวคลี่ เป็นประธานกลุ่มฯ มีสมาชิกจำนวน 8 คน

11.7 กลุ่มนวดแผนไทย บริการนวดแผนไทย นวดฝ่าเท้า

11.8 กลุ่มโฮมสเตย์พระนอนจักรสีห์ บริการที่พัก พร้อมอาหาร ชิงช้าโยนชมทัศนียภาพรอบหมู่บ้าน และสอนวิธีการจักสานปลาตะเพียน การทำอาหารคาว – หวาน

11.9 ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลิตภัณฑ์ของเล่นจากกะลา เช่น เต่า นกกระยาง การดักแปลงวนจากเศษผ้าของกลุ่มเย็บผ้าวัดพระนอนจักรสีห์ การทำอาหารพื้นบ้าน

นอกจากนี้ หมู่ที่ 1 บ้านหัวเมือง ยังได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป (OTOP Village Champion (OVC))

ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์

1. ยุวมัคคุเทศก์

ยุวมัคคุเทศก์ หมายถึง นักเรียนระดับประถมศึกษาและเยาวชนผู้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้นำเที่ยวเข้าใจเรื่องราว ความเป็นมาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความสนุกสนาน ได้รับความสะดวกสบายและท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า "เยาวชน" ไว้ดังนี้

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์และไม่ใช้เป็นผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายสากลของคำว่า "เยาวชน" หมายถึงคนในวัยหนุ่มสาว คือ ผู้มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี

ความหมายของ "เยาวชน" ใน พระราชบัญญัติเยาวชนฯ เปลี่ยนแปลงจากความหมายในกฎหมายเด็กและเยาวชนเดิม เพราะกฎหมายเดิมไม่ให้หมายรวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ซึ่งกฎหมายแห่งกำหนดว่าบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบเจ็ดปีบริบูรณ์สามารถทำการสมรสได้และถือว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสหรือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบเจ็ดปีบริบูรณ์สามารถทำการสมรสได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งบุคคลเหล่านี้ถ้าได้กระทำการอันเป็นความผิด แม้อายุยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ กฎหมายเดิมไม่ถือว่าเป็นเยาวชนและต้องถูกฟ้องยังศาล แต่ในกฎหมายใหม่เห็นว่าบุคคลที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสนั้นยังมีสภาพจิตใจ และสภาพร่างกายที่ควรต้องได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับบุคคลที่ยังไม่ได้สมรสจึงไม่บัญญัติยกเว้นมิให้อยู่ในความหมายของเยาวชน ดังนั้นบุคคลที่อายุยังไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส แล้วจึงอยู่ในความหมายของเยาวชนตามพระราชบัญญัติเยาวชนฯ นี้

2. ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร (curriculum) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมทุก ๆ ระดับ เพราะเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมบรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรตามแนวคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

กูด (Good, 1973, หน้า 149) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้สำเร็จในวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่นหลักสูตรในรายวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรภาษาต่างประเทศ
2. หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมทั่วไป หรือโปรแกรมเฉพาะทางที่ทางโรงเรียนกำหนด ให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้ในการอาชีพต่อไป ซึ่งหมายถึงหลักสูตรในระดับโรงเรียน คือ หลักสูตรทั้งฉบับซึ่งรวมเอารายวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน ซึ่งหมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับอันประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และประสบการณ์ส่วนหนึ่ง

กาญจนร คุนารักษ์ (2540, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นโครงการหรือแผนหรือข้อกำหนด อันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถโดยส่งเสริมให้เอากัดบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเองและรวมถึงลำดับขั้นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมด้วย

สมิตร คุนากกร (2548, หน้า 3) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลผลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของหลักสูตรข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดหมายที่กำหนดไว้

3. มนุษยสัมพันธ์ (human relation) และจิตวิทยาในการบริการ

ผู้วิจัยได้รวบรวมมนุษยสัมพันธ์ (human relation) และจิตวิทยาในการบริการจากประสบการณ์การทำงานในชุมชนไว้ดังนี้ คำว่า "มนุษยสัมพันธ์" หมายความว่า เป็นความสัมพันธ์ในระหว่างบุคคลในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งหากมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีก็จะก่อให้เกิดความชอบพอ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและกันส่งผลให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน ถ้าหากมนุษยสัมพันธ์ไม่ดีแล้วจะก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือไม่เข้าใจกัน และส่งผลให้งานส่วนรวมขององค์กรประสบความล้มเหลวได้ มนุษยสัมพันธ์นั้นเป็นกระบวนการจูงใจคน

ให้ร่วมกันทำงานอย่างมีผลและมีประสิทธิภาพโดยมีความ "พอใจ" โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ และสังคม

จึงอาจสรุปได้ว่ามนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องการติดต่อเกี่ยวข้องกับระหว่างคน การคบคน การเอาชนะใจคนและการครองใจคนโดยสันติวิธี

การสร้างมนุษยสัมพันธ์หรือการสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นโดยเฉพาะในธุรกิจบริการนั้นผู้ให้บริการจำเป็นต้องมีเทคนิควิธีในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม จึงจะสามารถชนะใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ประทับใจให้กับผู้รับบริการได้ วิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในงานบริการที่สำคัญๆ อาจสรุปได้ดังนี้ (ฉันทิช วรรณถนอม, 2546, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

1. การเป็นมิตรต่อทุกคน ผู้ทำงานบริการจะต้องมีทัศนคติที่ดีและเป็นมิตรต่อทุกคนที่มาติดต่อหรือรับบริการ ต้องไม่เลือกที่รักมักที่ชังเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างไม่เท่าเทียมกัน จะต้องพยายามจะต้องสำนึกเสมอว่าทุกคนเป็นเพื่อนของเราและเราต้องปฏิบัติต่อเพื่อนที่ดีเหล่านี้ทุกคนด้วยความเต็มใจ และบริสุทธิ์ใจโดยมิได้มุ่งหวังผลตอบแทนประการใด
2. การให้ความสำคัญแก่ผู้อื่นเสมอ การติดต่อพูดคุยหรือให้บริการใดๆ แก่ผู้รับบริการต้องให้ความสำคัญเสมอ โดยจะต้องสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อมไม่แสดงอาการใดๆ ที่เป็นการดูหมิ่นหรือไม่ให้เกียรติ และสิ่งหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติให้ได้ ก็คือต้องจำชื่อนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องแม่นยำเพราะการเรียกชื่อบุคคลได้อย่างถูกต้องย่อมแสดงถึงการให้ความสำคัญแก่บุคคลนั้นอย่างจริงใจ
3. การรู้จักพูดคุยด้วยความสุภาพและเป็นประโยชน์ การพูดคุยหรือเจรจากับผู้ที่มารับบริการจากเรา ผู้ให้บริการจะต้องใช้วาจา หรือ ท่าทีที่สุภาพ อ่อนน้อม ไม่พูดจาที่เป็น การดูหมิ่นหรือเหยียดหยามโดยเด็ดขาด และเรื่องที่จะพูดต้องเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์หรือเป็นมงคล เรื่องไม่ดีหรือเรื่องร้ายๆ นั้นถ้าไม่เกี่ยวข้องหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลใดก็ไม่ควรจะนำไปบอกกล่าวหรือพูดคุย
4. การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นโดยบริสุทธิ์ใจ ผู้ที่ทำงานให้บริการนั้นจำเป็นต้องมีพื้นฐานจิตใจที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุขหวังในสิ่งที่ต้องการโดยมิได้มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทนในการบริการนั้นผู้ที่ทำงานบริการจะต้องกระตือรือร้นพร้อมที่จะให้บริการช่วยเหลือได้อย่างเต็มความสามารถ
5. การเป็นคนที่อดทนอดกลั้น ในการทำงานบริการนั้นบางครั้งต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหลายประการ และปัญหาบางประการอาจมีสาเหตุมาจากตัวของผู้รับบริการ ทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนา แม้ว่าจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่องานบริการหรือผู้ให้บริการก็ตามที่ผู้ให้บริการจะต้องมีความอดทนอดกลั้นและหนักแน่น ไม่ถือว่าเป็นเหตุที่ต้องโกรธเคืองหรือทำการโต้ตอบด้วยอารมณ์รุนแรงต้องพยายามปฏิบัติต่อบุคคลนั้นอย่างละมุนละม่อมและเข้าใจอันดี เพื่อคลี่คลายปัญหาและสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นโดยในฐานะของผู้ให้บริการจำต้องระลึกไว้

เสมอว่า ผู้ที่มาใช้บริการคือแขกของเราที่เราจะต้องดูแล ยกย่องและให้เกียรติโดยจะต้องพยายามไม่กล่าวโทษแขกเด็ดขาด

6. การเป็นนักฟังที่ดี แม้ว่าผู้ให้บริการจะต้องพูดคุยและให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่ผู้มาติดต่อและรับบริการอยู่เสมอก็ตาม แต่บ่อยครั้งที่ต้องพบกับผู้รับบริการที่ช่างพูดช่างเจรจาหรือประเภทรู้มาก ผู้ให้บริการต้องอดทนรับฟังด้วยท่าทีที่สนใจ กระตือรือร้นและให้เกียรติ ไม่จำเป็นก็ไม่ควรไปขัดแย้งหรือโต้ตอบ แต่ควรหาวิธีการที่เหมาะสมในการหลีกเลี่ยงหรือยุติการพูดและการฟังนั้นในเวลาและจังหวะที่เหมาะสมต่อไป

7. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการติดต่อสัมพันธ์และให้บริการแก่ผู้รับบริการ ผู้ให้บริการต้องพยายามสร้างบรรยากาศของการให้บริการที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง สุขสบายและปลอดภัย เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจและพึงพอใจต่อการรับบริการเพื่อให้เกิดความมั่นใจและพึงพอใจต่อการรับบริการ อันจะก่อให้เกิดความปรารถนาที่จะกลับมาใช้บริการอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนั่นก็คือจุดมุ่งหวังของธุรกิจบริการนั่นเอง

8. การสร้างไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมอันดี ประเพณีวัฒนธรรมไทยหลายๆ อย่างเป็นเรื่องที่ดีสวยงาม และมีความลึกซึ้งที่สามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้พบเห็นทุกได้ เสมอเช่น การไหว้ การยิ้มทักทายอันกลายเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่ชาวต่างประเทศนิยมชมชื่นมาก สิ่งเหล่านี้จึงเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่ไทยควรค่าแก่การสืบทอดเป็นมรดกต่อไปซึ่งผู้ให้บริการควรจะได้นำมาปฏิบัติในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลทุกคนที่มาติดต่อและรับบริการจากเราเพราะจะเป็นเทคนิควิธีการปฏิบัติที่ชนะใจ และประทับใจผู้รับบริการได้อย่างแน่นอน

วิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการบริการเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงในขณะที่ทำงานที่ให้บริการต่างๆ ตามภารกิจและตาม que ผู้รับบริการต้องการหรือคาดหวังว่าจะได้รับจากธุรกิจบริการของเรา ทั้งนี้โดยผู้รับบริการต้องมิได้มีความมุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทนเป็นการส่วนตัวแต่ประการแอบแฝงอยู่แต่มุ่งให้บริการเพื่อบรรลุความสำเร็จของธุรกิจบริการนั้นคือการที่สามารถให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าประทับใจที่สุดนั่นเอง

ข้อคิดเกี่ยวกับหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีดังนี้

1. รู้จักเกี่ยวข้องกับ
2. คล่องใจด้วยบรรยากาศ
3. ฉลาดใช้วาจา
4. พิจารณาท่าที
5. รู้จักมีเหตุผล
6. แยกแยะด้วยกลวิธี
7. มีสมานฉันท์
8. ยึดมั่นในความซื่อสัตย์
9. ผูกมัดด้วยยุติธรรม

หลัก 9 ประการโน้มน้าประทับใจ

ผู้นำชมที่ดีต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545) โดยมีหลักดังนี้

1. การรู้เขารู้เรา ผู้นำชมจะต้องรู้ว่านักท่องเที่ยวเป็นใคร ชาตินี้ใด เพื่อปฏิบัติให้เป็นที่ถูกใจของนักท่องเที่ยวเช่น นักท่องเที่ยวชาวไทยชอบชอบฟังชื่อของมากกว่าสิ่งอื่น นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสชอบฟังบรรยายข้อมูลทางประวัติศาสตร์
 2. รู้จักอดทน อดกลั้น ยิ้มแย้ม ไม่นำสิ่งที่ไม่ดีต่อนักท่องเที่ยวมากล่าวเช่น ไม่พูดถึงเรื่องสงครามโลกครั้งที่ 2 กับนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น
 3. มีความรับผิดชอบและต้องมีความรู้อย่างดีกับเรื่องที่เล่า สามารถตอบคำถามได้
 4. ต้องเข้าใจว่านักท่องเที่ยวเหล่านั้นต่างมีความเชื่อทาง ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนพื้นฐานทางการศึกษาแตกต่างกัน ฉะนั้นต้องไม่แสดงอาการดูถูกหรือตำหนิ ควรใช้คำพูดที่สุภาพ เช่น "กรุณา" หรือ "please" แทนคำว่า "อย่า" หรือ "don't"
 5. เราจะต้องมีลีลาที่สุภาพเหมาะสมเช่น รู้จักการใช้ถ้อยคำและ การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
 6. เราจะต้องรู้จักการสื่อสารที่ดี ซึ่งอาจใช้ได้หลายวิธีเช่น การเขียน การพูด การใช้สัญญาณ การเคลื่อนไหว กิริยาท่าทาง
 7. เราจะต้องรู้วิธีการนำเข้าสู่เรื่อง เริ่มตั้งแต่การแนะนำตัวอย่างสุภาพและเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว
 8. เราจะต้องสนใจและให้เกียรติกับนักท่องเที่ยวทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
 9. เราจะต้องรู้จักแสดงท่าทางให้เหมาะสม
- เทคนิคการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการบริการ
- การใช้มนุษยสัมพันธ์ในงานบริการมีเทคนิควิธีที่ผู้ปฏิบัติงานบริการควรคำนึงถึงอยู่เสมอหลายประการดังนี้
1. การให้บริการเป็นภารกิจและความภูมิใจของผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการต้องตระหนักอยู่เสมอว่างานบริการเป็นภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของเรา ไม่จำเป็นต้องคิดหวังสิ่งตอบแทนอื่นใดจากใครอีก ความคิดเช่นนี้จะทำให้เราปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสุขไร้กังวลตลอดไป
 2. ผู้รับบริการทุกคนเป็นผู้มีเกียรติเสมอ พึงคิดเสมอว่าผู้รับบริการ คือ แขกของเราที่มีเกียรติ ฉะนั้นในส่วนตัวของผู้รับบริการตลอดจนอาชีพของผู้รับบริการจึงไม่ใช่สิ่งที่จะมาเกี่ยวข้องกับบริการของเราเลย ผู้ให้บริการจึงต้องไม่มีความคิด หรือ ความรู้สึกใดๆ ที่เป็นการดูหมิ่นในฐานะหรืออาชีพของผู้รับบริการเป็นอันขาด
 3. การให้บริการต้องเคารพและไม่ล่วงล้ำในเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการ ผู้ให้บริการต้องเข้าใจ และ ตระหนักในฐานะบทบาทให้ดี อย่าทำตัวเป็นเพื่อนสนิทหรือเข้าไปก้าวกาย

สว่างล้ำในเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการเด็ดขาดโดยเฉพาะในเรื่องที่ผู้รับบริการถือว่าเป็นส่วนตัวที่ต้องการไม่ให้เข้ามายุ่งไม่ว่าเรื่องใด

4. การปฏิบัติต่อผู้รับบริการต้องทำด้วยความจริงใจ ผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และโปร่งใสชัดเจนไม่มีการซ่อนเร้นและแสแสสร้าง เพื่อเป็นการป้องกันการสับสนและความเข้าใจผิดของผู้รับบริการที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง อันจะส่งผลเสียต่อธุรกิจบริการในที่สุด

ข้อห้ามสำคัญในการพูดสนทนาในงานบริการ

การพูดคุยสนทนาเป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับผู้ทำธุรกิจในการบริการ เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินความสำเร็จหรือล้มเหลวของธุรกิจบริการ ฉะนั้นในการพูดคุยหรือสนทนากันผู้มาติดต่อหรือรับบริการผู้ปฏิบัติงานให้บริการทุกคนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อห้ามต่างๆ ต่อไปนี้เสมอ

1. การผูกขาดการพูดเพียงผู้เดียว

ในการพูดคุยสนทนาผู้ให้บริการต้องพยายามเตือนตัวเองให้พูดคุยสนทนาให้พอเหมาะเฉพาะที่จะเป็นไม่พูดเพื่อเจ้อ คุยไม้ อวดแบ่ง หรือ พูดไม่รู้จบจนกระทั่งผู้ที่เราพูดด้วยไม่มีโอกาสพูดเท่าที่ควร เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมากที่ต้องระมัดระวัง โดยเฉพาะคนที่พูดเก่งต้องระวังตัวให้มาก เพราะไม่มีใครที่ชอบพูดคุยสนทนากับผู้ที่พูดไม่หยุดคนเดียวเนื่องจากเขาไม่มีโอกาสในการพูดคุยสนทนาด้วยเลยจะมีโอกาสเพียงแคร์ับฟังการพูดเท่านั้น

2. อย่านิ่งเฉยหรือได้เถียงเมื่อผู้อื่นพูด

คนส่วนใหญ่จะขาดมารยาทที่ดีในการรับฟังผู้อื่นพูด กล่าวคือ ขณะที่พูดคุยสนทนากันเมื่อถึงตอนที่ผู้อื่นคุย บางคนก็จะไม่สนใจหรือตั้งใจฟัง โดยจะนิ่งเฉยครุ่นคิดแต่จะพูดมากกว่าฟัง ตามมารยาทแล้ว เมื่อผู้อื่นคุยเราต้องใจฟังให้ดี และควรที่จะตอบรับหรือซักถามตามสมควร ซึ่งเป็นการแสดงความสนใจและให้เกียรติต่อผู้พูด การที่บุคคลจะวาจาได้เถียงหรือขัดจังหวะการพูดคุยของผู้อื่นตลอดเวลา เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนมีความคิดที่เหนือกว่าทุกประการ ซึ่งนับว่าเป็นการเสียมารยาทอย่างมากเช่นกัน

3. อย่ายึดถือความคิดของตนเองต้องถูกต้องเสมอ

ข้อสำคัญในเรื่องนี้คือ แม้ว่าเราจะมีความคิดเห็นแตกต่างจากคนอื่นโดย ไม่เห็นด้วยกับความคิดของเขาก็ตาม แต่เราก็ต้องให้ความเคารพแก่ความคิดของเขาเหล่านั้นโดยไม่สรุปว่าความคิดของเขาเหล่านั้นผิดและความคิดของตนเองเท่านั้นที่ถูกต้อง

4. อย่าแสดงตนเป็นผู้รู้

การสั่งสอนผู้อื่นในทุกๆ เรื่องแม้ว่าเราจะมีความรู้ในเรื่องใดมาเพียงไรก็ตาม ในฐานะของผู้ให้บริการเราควรที่จะพูดคุยตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ระบบบริการมากน้อยเพียงไรจึงจะเหมาะสม ทั้งนี้ต้องยึดหลักความต้องการของผู้รับบริการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามเราก็ควรระมัดระวังวาจาและ ท่าทีของเราแสดงออกต้องไม่เป็นลักษณะโอ้อวดตัวเองหรือทำตัว

เป็นผู้รู้ในทุกๆ เรื่องเกี่ยวกับสังคมของคนอื่นทุกคนเพราะจะเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการพูดจาและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น

5. อย่าพูดจาล่วงเกินผู้ที่อาวุโสกว่า

วัฒนธรรมไทยยึดถือในตัวบุคคลมาก โดยผู้ที่อาวุโสน้อยกว่าจะต้องให้ความเคารพนับถือต่อผู้ที่มีอาวุโสสูงกว่าจึงควรระมัดระวังในการพูด

สิ่งที่ผู้นำชมฟังปฏิบัติ

1. ต้องรู้จักขอโทษและขอโทษ

2. หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ

3. ต้องรู้ว่านักท่องเที่ยวพร้อมที่จะรับฟังหรือยัง เช่น บางคนกำลังถ่ายรูป

4. ต้องตามใจนักท่องเที่ยวถ่ายรูปโดยประมาณระยะเวลาสำหรับการถ่ายรูปเพราะนักท่องเที่ยวบางคนถือเรื่องถ่ายรูปเป็นเรื่องสำคัญมาก เนื่องจากบางคนมีโอกาสนี้เพียงครั้งเดียว ส่วนเรื่องที่เราอธิบายให้ฟังนั้นพอเขาพ้นไปจากสถานที่นั้นๆ ก็ลืมแล้ว

5. ต้องรักษากิริยามารยาทที่ดีงามของคนไทยไม่ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ ไม่คิดว่านักท่องเที่ยวเป็นคนต่างชาติแล้วจะใช้กิริยามารยาทที่ไม่ดีงามกับเขา เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจผิดไปได้

6. ต้องถ่อมตัวเพราะนักท่องเที่ยวในขณะบางคนอาจมีรู้สึกว่าเรา ถ้ามีนักท่องเที่ยวถามหรือขัดคอขึ้นมา เราต้องแสดงความสนใจ ถ่อมตนและขอให้เขาพูดบ้าง

7. ต้องให้ความสนใจและช่วยเหลือคนแก่ เด็ก เช่น การขึ้นบันได ขึ้น – ลงรถ ข้ามถนน ถ้าเห็นว่าเหนื่อยควรให้พยักในที่ร่ม หรือจัดหาน้ำดื่มให้เมื่อกระหายน้ำ

8. ในขณะที่นักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับรถ อย่าปล่อยให้บรรยากาศเงียบโดยเว้นระยะไม่พูดอะไรเลย อย่างน้อยก็กล่าวคำต้อนรับ เล่าเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชนในย่านที่รถแล่นผ่าน เล่าเรื่องที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในสถานที่ที่กำลังจะเดินทางไปชม

สิ่งที่ผู้นำชมไม่พึงปฏิบัติ

1. ไม่ตะโกนหรือดบมือดังๆ เพื่อเรียกนักท่องเที่ยวให้มาหาเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ

2. ไม่พูดจาตูดันเมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงที่นัดหมายเข้าไป เพราะนักท่องเที่ยวอาจไม่เข้าใจ หรืออาจทำให้เกิดความอาย นักท่องเที่ยวคนอื่น ทำให้หมดสนุกในการเที่ยวรายการต่อไป

3. ไม่ทำตัวเป็นครูตั้งหน้าแต่จะสอนเพราะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน

4. ไม่โกธรเมื่อนักท่องเที่ยวซักถามเมื่อเล่าประวัติเรื่องราวต่างๆ ให้ฟังแล้ว

5. ไม่ขัดใจนักท่องเที่ยวถ้าเขาถ่ายรูปนานเพราะรูปถ่ายอาจมีความหมายสำหรับนักท่องเที่ยวบางคน

6. ไม่ควรพูด-เล่าเรื่องตลกของชาติใดชาติหนึ่ง คนอีกชาติหนึ่งอาจคิดว่าไม่ตลกก็ได้ นอกจากเราจะเป็นคนชาติเดียวกับนักท่องเที่ยว

4. จรรยาบรรณของเจ้าบ้านและยุวมัคคุเทศก์ที่ดี

ผู้นำเที่ยวเป็นอาชีพที่ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวและ เป็นตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยว หรือท้องถิ่นนั้นๆในการให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น เจ้าบ้านควรมีจรรยาบรรณ ในการปฏิบัติงานโดย จันท์ช วรรณภณอม (2546, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ ผู้นำเที่ยวพึงปฏิบัติหน้าที่ของตน เต็มกำลัง ความสามารถ และมีความรับผิดชอบตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานไม่ทอดทิ้งให้ นักท่องเที่ยวเผชิญปัญหาเพียงลำพังหรือละเลยไม่ดูแลอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
2. ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ปล่อยให้ความโลภ ความเห็นแก่ตัวได้เข้าครอบงำ และ ถู้อโอกาสจากความไว้วางใจของนักท่องเที่ยว ทำให้ท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ
3. ความรู้จักประมาณตน พึงเข้าใจว่าตนอยู่ในฐานะผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยวเป็นผู้ รับบริการ จึงไม่ควรตีตนเสมอกับนักท่องเที่ยวด้วยกิริยาท่าทาง ความประพฤติและวาจา เช่น ไม่ ตะโกน หรือดบมือดังๆ เพื่อเรียกนักท่องเที่ยว ไม่แสดงอาการขัดเคืองหรือเบื่อหน่าย นักท่องเที่ยวเมื่อพลาดเวลานัดหมายไม่เกรี้ยวกราด เอาแต่ใจหากเกิดปัญหาขึ้นให้ผู้นำเที่ยว หาทางออกอย่างละมุนละม่อม โดยไม่ก่อให้เกิดความหมางใจแก่นักท่องเที่ยว
4. ความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ พึงเข้าใจว่ามนุษย์ทุกคนปรารถนาความรัก ความเอา ใจใส่ดูแล ต้องการให้เห็นว่าตนเป็นคนที่สำคัญ จึงควรปฏิบัติกับนักท่องเที่ยวอย่างเสมอหน้า เอาใจใส่อย่างทั่วถึงไม่เลือกที่รักมักที่ชังพึงยึดหลักเอาใจเขามาใส่ใจเราในการปฏิบัติต่อ นักท่องเที่ยว
5. ความเมตตากรุณาปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข พึงเข้าใจจุดประสงค์ของ การท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวต้องการความสุขและความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ เราสามารถสนองความประสงค์ได้โดยการกระตือรือร้นและเต็มใจ ไม่ก่อความไม่สบายใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น การเล่นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทุกข์ร้อนเพื่อขอความเห็นใจ
6. ความประพฤติและกิริยามารยาท ต้องมีความประพฤติที่ดี และกิริยามารยาทที่ สุภาพไม่ควรเสพของมีนเมาหรือสูบบุหรี่ขณะปฏิบัติหน้าที่แสดงความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ทุกคนให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องไม่ประพฤติตนในทาง ชู้สาวกับ นักท่องเที่ยวเด็ดขาด
7. ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและความ เอาใจใส่ในการกิจที่ได้รับมอบหมายไม่ทิ้งงานหรือมอบให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทน ไม่แสดง อาการเบื่อหน่ายหรือเฉื่อยชา แต่ต้องยิ้มแย้มแจ่มใสขณะปฏิบัติหน้าที่ ไม่แสดงสีหน้าบึ้งตึงหรือ แสดงอารมณ์โกรธเกรี้ยว แม้ไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ตาม และสิ่งที่สำคัญ คือต้องไม่ทะเลาะและ ได้เถียงกับนักท่องเที่ยวเป็นอันขาด
8. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง สิ่ง ผู้นำชมอธิบายแก่นักท่องเที่ยวต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง มิใช่ข้อมูลที่ผิดๆ อันเกิดจากการคาดเดา หรือรับฟังจากผู้อื่นที่มีใช้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งนี้เพราะ

นักท่องเที่ยวนั้นมีแนวโน้มที่จะเชื่อถือข้อมูลที่ได้จาก คำอธิบายของผู้นำชมอยู่แล้วหากให้ข้อมูลผิดๆ อาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและส่วนรวมได้

9. การตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาถือเป็นมารยาทที่สำคัญอย่างหนึ่ง และควรจะต้องตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กำหนดการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ การนัดหมายเวลากับนักท่องเที่ยวในกรณีต่างๆ การผิดนัดหรือไม่ตรงต่อเวลา นอกจากจะเป็นการเสียมารยาท ยังอาจเกิดผลเสียในการปฏิบัติงานด้วย

10. การไม่กล่าวคำหยาบหรือใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่น ผู้นำเที่ยวไม่ควรกล่าวคำหยาบคายหรือใส่ร้ายผู้อื่นให้นักท่องเที่ยวฟังอย่างเด็ดขาด

นอกจากนี้ผู้นำชมยังควรหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ไม่ควรผู้วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการเมือง
2. ไม่ควรพูดเรื่องศาสนาในลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบหรือใส่ร้ายบางศาสนาเนื่องจากเรื่องศาสนาเป็นเรื่องศรัทธาของแต่ละบุคคลที่มีต่อศาสนาต่างๆ แตกต่างกัน

3. ไม่ควรนำเรื่องส่วนตัวนักท่องเที่ยวมาพูด

4. ไม่ควรนำเรื่องส่วนตัวของตัวเองมาเล่าให้นักท่องเที่ยวฟัง

5. คุณลักษณะที่ดีของยุวมัคคุเทศก์ มีดังนี้

1. มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีร่างกายแข็งแรง
2. พูดน้ำเสียงชวนฟัง เสียงดังชัดเจน
3. มีความรู้ภาษาต่างประเทศในขั้นพอใช้ได้ โดยเฉพาะภาษาพูด
4. สนใจในการแสวงหาความรู้ มีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับสถานที่ที่ตัวเอง

นำเที่ยว

5. มีวิธีการที่จะอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยว

6. มีสติอารมณ์มั่นคง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

7. มีมารยาทงามและวางตัวเหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

8. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

9. มีความกระตือรือร้น (ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เฉื่อยชาหรือแสดงอาการเบื่อหน่าย)

10. เป็นคนตรงต่อเวลา

11. มีน้ำใจชอบช่วยเหลือคนอื่น

12. มีความซื่อสัตย์สุจริต

13. มีอารมณ์ขัน

14. มีความรับผิดชอบ

15. มีความอดทน

16. มีจิตสำนึกในการบริการ

17. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

18. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง

6. บุคลิกภาพ

ยุวชนนำเที่ยวที่ดีต้องมีบุคลิกภาพ ท้วไปดี ประกอบด้วยบุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายใน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545)

6.1 บุคลิกภาพภายนอก ได้แก่

6.1.1 ร่างกาย ควรให้ความสำคัญแก่ร่างกายเป็นอันดับแรก โดยมีจุดสำคัญ ๆ ในร่างกายที่จะต้องคำนึงถึงคือ

- 1) ผม ไม่ปล่อยให้ยุ่งเหยิงตามบุญตามกรรม แต่ควรดูแลให้สะอาดและมองดูเรียบร้อย
- 2) หน้าตา แจ่มใส ไม่ยุ่งยี หรือวงเงาหวานอน
- 3) หู จมูก ฟัน ควรดูแลทำความสะอาดให้เรียบร้อยตั้งแต่ออกจากบ้าน การแกะหู จมูก ฟันในที่สาธารณะหรือต่อหน้าบุคคลอื่นเป็นมารยาทที่ไม่สุภาพ ไม่ควรปฏิบัติ
- 4) เล็บตัดให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมทั้งเล็บมือและเล็บเท้าการแกะเล็บในที่สาธารณะก็เป็นมารยาทที่ไม่ควรกระทำเช่นเดียวกัน

6.1.2 การแต่งกาย ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่โดยคำนึงถึงความเหมาะสมเรียบร้อยและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ

1) เสื้อผ้า กระโปรงหรือกางเกง ควรให้อยู่ในสภาพที่ควรจะเป็นทั้งรูปร่างลักษณะสีสันทน นอกจากความสะอาด เรียบร้อยแล้ว ควรคำนึงถึงกาลเทศะที่ใช้เสื้อผ้าชุดนั้นๆ ด้วย สำหรับเสื้อที่มีกระดุม จะต้องตรวจดูว่ามีสิ่งผิดปกติ เช่น มีคราบเหงื่อไคล รอยขาด รูโหว่ ซิปแตก เป็นต้น ควรปรับปรุงแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่ดีก่อนที่จะนำมาใช้

2) รองเท้า ถุงเท้า ต้องสะอาด ไม่ขาดหรือชำรุด และเหมาะสมกับโอกาสหรือสถานที่ที่จะใช้ด้วยการแต่งกายที่สะอาด เรียบร้อย และเหมาะสมกับกาลเทศะ นอกจากจะช่วยสร้างบุคลิกภาพที่ดีแล้ว ยังช่วยให้ผู้แต่งกายเช่นนั้นมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นและช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีได้อีกด้วย

6.1.3. การพูดจา ควรระมัดระวังเกี่ยวกับคำพูด น้ำเสียง ปฏิบัติการของผู้ฟัง ดังนี้

- 1) คำพูด ควรระมัดระวังการใช้ถ้อยคำให้สุภาพ เหมาะสม ไม่ใช่คำหยาบหรือคำที่มีความหมายสองแง่สองง่าม
- 2) น้ำเสียง ไม่พูดหัวนๆ ตวาดกระโชกโฮกฮาก ให้เน้นน้ำหนักเสียงหนักเบาให้เหมาะสม พูดให้ชัดถ้อยชัดคำ ไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป

3) ปฏิกริยาของผู้ฟัง ขณะพูดควรสังเกตปฏิกริยาของผู้ฟังว่าสนใจหรือต้องการ ฟังมากน้อยเพียงใด มีผู้ใดต้องการซักถาม ไม่พูดสวนหรือแย้งพูด ควรมีจังหวะจะโคน ในการพูดให้เหมาะสม

6.1.4. กิริยามารยาท (etiquette) หมายถึง การแสดงออกทาง สีหน้า ท่าทาง และความประพฤติจะต้องอยู่ในอาการสำรวม เช่น ไม่ล้วง แคะ แกะ เกา ควัก จิ้มร่างกายในที่ชุมชนและไม่กระทำการที่ควรกระทำในที่ลับไปกระทำในที่แจ้ง เช่น การจาม การไอ เกา หากจำเป็นก็ควรหันความสนใจของผู้ที่อยู่รอบข้างก่อน

6.2 บุคลิกภาพภายใน หมายถึง สิ่งที่เราแสดงออกจากรูสีกภายในหรือที่เรียกกันว่า "จรรยาบรรณ" (ethic) ที่สำคัญมีดังนี้

1. มีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ ธุรกิจการท่งเที่ยว และต่อประเทศชาติ
2. เทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
5. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อนักท่องเที่ยวและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. มีสติในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
7. พึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้ยั่งยืนทั้งทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม
8. มีน้ำใจต่อนักท่องเที่ยว
9. มองโลกในแง่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์
10. มีความรับผิดชอบในหน้าที่

จรรยาบรรณที่สำคัญดังกล่าวข้างต้นนี้ จะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้นำชมสำเร็จลุล่วงไปได้ดี และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ผู้นำชมมักประสบ คือปัญหาเฉพาะหน้าในระหว่างการนำชม ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับผู้นำชมไว้ดังนี้

1. มีความเป็นกันเอง
2. ลดความเห็นแก่ตัว
3. เอาใจใส่นักท่องเที่ยวทุกคนในกลุ่ม
4. ยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ
5. สดชื่น ร่าเริง มีอารมณ์ขัน
6. รู้ให้จริง (อย่ายกเมฆ)
7. จำชื่อเขาให้ได้เรียกชื่อเขาให้ถูกต้อง
8. หัดเป็นนักอ่านสังเกตและจดจำ
9. เป็นนักฟังที่ดี
10. สร้างทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย

บุคลิกภาพภายนอกสำหรับผู้ชมที่มีศิลปะในการพูด

1. รูปร่างหน้าตามีเสน่ห์ชวนมอง ยิ้มแย้มแจ่มใส
2. การแต่งกาย สะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ
3. การปรากฏตัว คล่องแคล่วกระฉับกระฉ่าง
4. การใช้ท่าทาง นอบน้อมให้เกียรติผู้อื่น
5. การสบสายตาคมองผู้ฟังขณะพูดคุย
6. การใช้น้ำเสียง ไม่ดังหรือค่อยเกินไป
7. การใช้ถ้อยคำภาษาถูกต้องและเหมาะสม

บุคลิกภาพภายในสำหรับผู้ชมที่มีศิลปะในการพูด

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความกระตือรือร้น
3. มีความจริงใจ
4. มีความคิดริเริ่ม
5. มีความรอบรู้
6. มีความสังเกตและจดจำดี
7. มีอารมณ์ขัน

7. เจตคติ ประกอบด้วยดังนี้

7.1 ความหมายของเจตคติ

บุญธรรม กิจปริดาบวิสุทธิ (2535 , หน้า 89) กล่าวว่า เจตคติเป็นท่าทีรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆ เช่น ต่อวัตถุ สิ่งของ และสถานการณ์ต่างๆ ที่สำคัญ โดยจะแสดงออกในทางบวก ซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้า นั้น หรือแสดงออกในทางลบ ซึ่งมีความรู้สึกไม่เห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้า นั้น

7.2 องค์ประกอบเจตคติ

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2523 , หน้า 42) กล่าวถึง เจตคติ ว่าประกอบด้วย

7.2.1 องค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ เป็นส่วนประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิดซึ่งจะช่วยในการประเมินค่าและสรุปสิ่งต่างๆ

7.2.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่เป็นผลมาจากการที่บุคคลได้ประเมินสิ่งต่างๆ แล้วพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลวอย่างไร

7.2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นส่วนประกอบที่เป็นแนวโน้มของบุคคลที่จะปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความคิด ความรู้สึกในทางสนับสนุนหรือคัดค้านของบุคคลที่ได้จากการประเมิน

7.3 ประเภทของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 , หน้า 71) ได้แบ่งเจตคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

7.3.1 เจตคติทั่วไป ได้แก่ สภาพจิตใจโดยทั่วไป เป็นแนวคิดประจำตัวของบุคคล เจตคติทั่วไปได้แก่ ลักษณะของบุคลิกภาพอันกว้างขวาง เช่น การมองโลกในแง่ดี การเคร่งในระเบียบประเพณี

7.3.2 เจตคติเฉพาะ ได้แก่ สภาพจิตใจที่บุคคลมีต่อวัตถุ สิ่งของ บุคคล สถานการณ์และสิ่งอื่นๆ เจตคติเฉพาะอย่างนี้จะแสดงออกในลักษณะชอบ ไม่ชอบสิ่งนั้นคนนั้น ถ้าชอบหรือเห็นดีด้วยก็เรียกว่า มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าไม่ชอบและเห็นว่าไม่ดี เราเรียกว่ามีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นหรือคนนั้น

7.4 ลักษณะเจตคติ

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์ (2535 , หน้า 106) ได้กล่าวถึง เจตคติว่ามีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ 5 ประการดังนี้

7.4.1 เจตคติเรื่องของอารมณ์ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ต่างๆ เช่น บุคคลอาจมีการกระทำเสแสร้งโดยแสดงออกไม่ให้ตรงกับความรู้สึกของตน เมื่อรู้ว่ามีคนสังเกต

7.4.2 เจตคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว บุคคลที่มีความรู้สึกที่เหมือนกันแต่รูปแบบการแสดงออกแตกต่างกันไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันแต่รู้สึกต่างกันได้

7.4.3 เจตคติมีทิศทาง การแสดงออกของความรู้สึกสามารถแสดงออกได้สองทิศทาง เช่นทิศทางบวกและทิศทางลบ ได้แก่ ซื่อสัตย์ - คดโกง , รัก -เกลียด เป็นต้น

7.4.4 เจตคติความเข้ม ความรู้สึกของบุคคลเหมือนกันในสถานการณ์เดียวกันแต่อาจแตกต่างกันในเรื่องความเข้มที่บุคคลรู้สึกมากน้อยต่างกัน เช่น รักมาก รักน้อย ชย้นมาก ชย้นน้อย เป็นต้น

7.4.5 เจตคติมีเป้าหมาย ความรู้สึกจะเกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้ เช่น รักบิดามารดา ชย้นเข้าทำงาน เป็นต้น

การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม

บุคลากรหรือ ทรัพยากรมนุษย์ คือ องค์ประกอบที่สำคัญมากประการหนึ่งขององค์กร ทั้งนี้เพราะองค์การหนึ่งๆ จะบรรลุเป้าหมายการดำเนินการได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ นอกจากนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยหรือ องค์ประกอบอื่นๆ ของการดำเนินงาน ได้แก่ เงิน วัตถุดิบ เครื่องจักร การตลาดและบริหารจัดการแล้ว ทรัพยากรมนุษย์ คือ ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด (จำเนียร จวงตระกูล 2536, หน้า 45)

หน่วยงานองค์กรประกอบย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นไปโดยลักษณะที่ก้าวขึ้นหรือเสื่อมลง ถ้าองค์กรหรือหน่วยงานเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญก้าวหน้ามีการขยายอัตรากาการเจริญเติบโต ต้องเพิ่มการผลิตมีการติดต่อสื่อสารมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถที่จะใช้เครื่องมือเครื่องจักรกลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อทำหน้าที่ที่รับมาใหม่จะต้องเรียนรู้ในเรื่อง กฎระเบียบ ข้อบังคับและข้อพึงปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานหรือประชาชนที่เกี่ยวข้องในขณะเดียวกัน บุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์กรก็มีความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเช่นเดียวกันเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญและทักษะความชำนาญงานโดยเฉพาะเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สำหรับองค์กรหรือหน่วยงานที่เสื่อมลงจะพบว่าปัจจัยหลักมักพบเห็นอยู่เสมอ คือปัจจัยที่มาจาก “บุคคล” ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหา ก็คือการฝึกอบรมบุคคลให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขเหตุแห่งการเสื่อมลง ดังนั้นการฝึกอบรมบุคลากร ซึ่งเป็นเครื่องมือหรือวิธีหนึ่งของ การพัฒนาองค์กรและบุคลากร จึงมีความสำคัญมากต่อความอยู่รอดและความสำเร็จขององค์กร (ชูชัย สมितिไกร , 2542, หน้า 1)

1. ความหมายของการฝึกอบรม

ได้มีผู้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้หลายลักษณะกล่าวคือ

ชูชัย สมितिไกร (2542, หน้า 5) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ ของบุคลากร อันจะช่วยให้ปฏิบัติงานมีคุณภาพสูงขึ้น

ปีช (Beach, 1980, หน้า 193) กล่าวว่า การอบรมหมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้น เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง มุ่งให้บุคคลรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลไปในทิศทางที่ต้องการ

จูเซียส (Jucius, 1971, หน้า243) กล่าวว่า การอบรมหมายถึง กระบวนการที่จะช่วยเพิ่มพูนความถนัด ความสามารถและความชำนาญ ของบุคคลให้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

เปรีอง กุมุท(2520, หน้า2) กล่าวว่า การอบรมหมายถึง โปรแกรมการศึกษา ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีประสบการณ์ทางการศึกษา อันเป็นทางที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ อันเป็นเป้าหมายของการฝึกอบรม

จากความหมายของการฝึกอบรมดังกล่าว พอสรุปความหมายของการฝึกอบรมได้ว่า การอบรมเป็นกระบวนการอย่างมีแบบแผน ให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้พัฒนาความคิด ทักษะ เจตคติและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยจัดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสภาพการณ์และระยะเวลาที่เหมาะสม

ในการวิจัยและพัฒนาได้ใช้การฝึกอบรมเพื่อเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติในการพัฒนาภูมิภาคภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

2.1 การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการทำงานเฉพาะอย่าง สมคิด บางโม (2544,หน้า14-15) จำแนกวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมได้ 4 ประการเรียกย่อ ๆ ว่า KUSA ดังนี้

2.1.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (knowledge, K) ให้มีความรู้ หลักการ ทฤษฎี แนวคิด ที่ใช้ในเรื่องอบรมเพื่อนำไปใช้ในการทำงาน

2.1.2 เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ (understand, U) เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องจากความรู้ กล่าวคือเมื่อรู้ในหลักการและทฤษฎีแล้ว สามารถตีความ แปลความ ขยายความและอธิบายให้คนอื่น ทราบได้ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

2.1.3 ด้านทักษะ (skill, S) ทักษะ คือความชำนาญหรือ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งได้โดย อัตโนมัติ เช่น การใช้เครื่องมือต่างๆการขับรถ การจักรยาน เป็นต้น

2.1.4 ด้านทัศนคติ (attitude, A) เจตคติหรือทัศนคติ คือความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ต่อสิ่งต่างๆ การฝึกอบรมมุ่งให้เกิดหรือ เพิ่มความรู้สึกที่ดี ต่อองค์กร ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อนร่วมงาน และต่องานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เช่นความจงรักภักดีต่อบริษัท ความภาคภูมิใจต่อสถาบัน ความสามัคคีในหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่องาน ความเอาใจใส่ต่องาน เป็นต้น

2.2 การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กรมีวัตถุประสงค์3ประการ (ชูชัย สมิทธิไกร ,2542 ,หน้า 5-6) ดังนี้

2.2.1 เพื่อปรับปรุงระดับความตระหนักรู้ในตัวเอง (self – awareness) ของแต่ละบุคคล โดยการเรียนรู้ของตัวเอง ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบ ของตัวเองในองค์กร การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ตนปฏิบัติจริงกับปรัชญาที่ยึดถือ การเข้าใจทัศนคติที่ผู้อื่นมีต่อตัวเอง และการเรียนรู้ว่าการกระทำของตนมีผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างไร เป็นต้น

2.2.2 เพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงาน (job skill) ของแต่ละบุคคล โดยอาจเป็นทักษะด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านก็ได้

2.2.3 เพื่อเพิ่มพูนแรงจูงใจ (motivation) ของแต่ละบุคคลอันจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลดีแม้ว่าบุคคลหนึ่งๆจะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานแต่หากขาดแรงจูงใจในการทำงานแล้วบุคคลนั้นก็อาจมิได้ใช้ความรู้และความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

และผลงานก็ย่อมจะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในองค์กร

3. ความสำคัญของการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2544, หน้า 15-16) กล่าวว่า

3.1 เพื่อความอยู่รอดขององค์กรเอง เพราะปัจจุบันมีสภาพการแข่งขันระหว่างองค์กรรุนแรงมาก การฝึกอบรมจะช่วยให้องค์กรเข้มแข็ง และช่วยให้พนักงานมีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น

3.2 เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโตมีการขยายการผลิต การขยาย การขยายงานด้านต่างๆออกไป ในการนี้จำเป็นต้องสร้างบุคคลที่มีความสามารถเพื่อที่จะรองรับงานเหล่านี้

3.3 เมื่อรับพนักงานใหม่จำเป็นต้องให้เขารู้จักองค์กรเป็นอย่างดีในทุกๆด้าน และต้องฝึกอบรมให้รู้จักการทำงานขององค์กรแม้จะมีประสบการณ์มาจากที่อื่นแล้วก็ตามเพราะสภาพการทำงานในแต่ละองค์กรย่อมแตกต่างกัน

3.4 ปัจจุบันเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมากจึงจำเป็นต้องฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ทันสมัยเสมอ ถ้าพนักงานมีความคิดล้าหลัง องค์กรก็จะล้าหลังตามไปด้วย

3.5 เมื่อพนักงานทำงานเป็นเวลานานจะทำให้เหนื่อยชา เบื่อหน่าย ไม่กระตือรือร้น การฝึกอบรมจะช่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.6 เพื่อเตรียมพนักงานสำหรับรับตำแหน่งใหม่ที่สูงขึ้น โยกย้ายงานหรือหาคนแทนที่ลาออกไป

4. องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย 4 ส่วนคือ (เต็มดวง รัตนทัศนีย์, ม.ป.ป)

4.1 วัตถุประสงค์ อาจตั้งจากหน่วยงานหรือแผนกเป็นการระบุเป้าหมายปลายทางของพฤติกรรมที่ปรารถนา การกำหนดวัตถุประสงค์การอบรมต้องกำหนดออกมาในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่สามารถวัดและสังเกตได้

4.2 เนื้อหาวิชาการกำหนดเนื้อหาวิชาในการฝึกอบรมนั้น ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ความเป็นแก่นสาร ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัย และความถูกต้องของความคิดรวบยอด สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ วุฒิภาวะ ประสิทธิภาพของผู้เข้ารับการอบรมตลอดทั้งสถานการณ์และปัญหาที่เป็นจริงในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เนื้อหา ควรมีความสมดุลทั้งความกว้างและความลึก

4.3 การนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของวิทยากร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เทคนิคการฝึกอบรม สื่อและโสตทัศนูปกรณ์ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทัศนคติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่น การบรรยาย การนำอภิปราย การอภิปรายหมู่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ

การศึกษากรณี การสาธิต การสัมภาษณ์ การสัมมนา เกมการบริหาร การฝึกปฏิบัติ การศึกษา
นอกสถานที่ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การสอนแบบสืบสวนสอบสวน ฯลฯ

4.4 การประเมินผล เป็นการศึกษาพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้
เข้ารับการอบรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและเกณฑ์ที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินผลการอบรม อาจดำเนินการประเมินเป็น 3 ระยะคือ
ประเมินก่อนการฝึกอบรม ประเมินระหว่างการฝึกอบรม ประเมินหลังการฝึกอบรม โดยประเมิน
ความพร้อมด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกวิทยากร ผู้เข้ารับการอบรม เนื้อหา วิธีการ
อุปกรณ์ เอกสารประกอบการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์ ในส่วนของการประเมินหลักสูตรนั้นเช่น
ความยากง่าย ความเหมาะสม ความครอบคลุม การนำไปใช้ประโยชน์ ระยะเวลาและช่วยเวลา
ที่จัดไว้เหมาะสมเพียงไร

5. ประโยชน์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมช่วยให้บุคลากรมีคุณภาพสูงขึ้น ในยุคของข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี
อันทันสมัยที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนา “คน” ให้
มีความเหมาะสมกับงาน และให้งานมีความเหมือสมกับคน จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็น
ระบบและต่อเนื่อง การฝึกอบรมมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของหน่วยงานเป็น
อย่างมากซึ่ง สมคิด บางโม (2544, หน้า 16-17) ได้เสนอไว้อย่างกว้างๆ 3 ระดับคือ

5.1 ระดับองค์กรหรือหน่วยงาน การฝึกอบรมมีประโยชน์ในระดับองค์กร ดังนี้

5.1.1 การเพิ่มผลผลิตขององค์กรทั้งทางตรง และทางอ้อม

5.1.2 ลดค่าใช้จ่ายต่อแรงงาน

5.1.3 สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่พนักงานทำให้พนักงานทำงานเต็มความ

สามารถ

5.1.4 ลดความสูญเสียวัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

5.1.5 การแก้ไขปัญหาต่างๆขององค์กรทำให้ชาวสารภายในองค์กรดีขึ้น

5.1.6 ทำให้ก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

5.2 ระดับผู้บังคับบัญชา การฝึกอบรมมีประโยชน์ดังนี้

5.2.1 ช่วยเพิ่มผลผลิตในส่วนรวมของตนให้สูงขึ้น

5.2.3 ลดเวลาในการสอนงานและลดเวลาในการพัฒนาพนักงาน

5.2.4 ลดภาระในการปกครองบังคับบัญชา

5.2.5 ช่วยให้พนักงานตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง

5.2.6 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและพนักงาน

5.3 ระดับพนักงานหรือตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง การฝึกอบรมมีประโยชน์ดังนี้

5.3.1 เพิ่มความรู้ความสามารถเป็นการเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง

5.3.2 ลดการทำงานผิดพลาดหรืออุบัติเหตุ

- 5.3.3 ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงาน และองค์กร
- 5.3.4 เพิ่มโอกาสในความก้าวหน้าในด้านต่างๆ เช่น ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่และรายได้เพิ่มขึ้น หรือโอกาสในการเปลี่ยนงาน
- 5.3.5 ลดเวลาในการเรียนรู้งาน
- 5.3.6 สร้างความรู้สึกที่ดีแก่ตนเอง ทำให้รู้สึกกระปรี้กระเปร่ามีกำลังใจมากยิ่งขึ้น
- 5.3.7 ทำให้รู้จักคนมากขึ้น กว้างขวางขึ้นทำให้ปฏิบัติงานสะดวกขึ้น

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการฝึกอบรม

ซูซีย์ สมิตธิโกร (2542, หน้า 15-16) ความสำเร็จและประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการดังนี้

- 6.1 องค์กรจะต้องถือว่าการฝึกอบรมเป็นหนทาง (means) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายดังนั้นผู้บริหารต้องมองว่าการฝึกอบรมเป็นเครื่องมือของการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ องค์กร
- 6.2 ฝ่ายบริหารขององค์กรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการฝึกอบรมถึงแม้ว่าพนักงานจะสามารถเรียนรู้งานได้เองจากการปฏิบัติงานจริง แต่ประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบนี้ จะไม่ดีเท่ากับการได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ดังนั้นฝ่ายบริหารขององค์กรจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการและพัฒนาการฝึกอบรมขึ้นมา
- 6.3 ฝ่ายบริหารขององค์กรจะต้องมีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดโครงการอบรม ถ้าหากไม่มีผู้ใดมีความรู้ดังกล่าว องค์กรก็ควรจะได้ว่าจ้างผู้มีความสามารถในการจัดฝึกอบรมได้ เพราะการฝึกอบรมเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง และผู้ที่ทำงานนี้ก็ควรจะมีผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการฝึกอบรมอย่างแท้จริง
- 6.4 บรรยากาศภายในองค์กรควรมีลักษณะที่ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรม กล่าวคือ ยอมรับและความสำคัญต่อประโยชน์ของการฝึกอบรม โดยฝ่ายบริหารจะต้องจัดโครงสร้างและระบบขององค์กรเพื่อให้พนักงาน รู้สึกว่าเป็นการฝึกอบรมมีความหมายต่อความก้าวหน้าของอาชีพของเขา

7. กระบวนการจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ

การฝึกอบรมอย่างเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งขององค์กรและมีปฏิสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ซูซีย์ สมิตธิโกร (2542, หน้า 27-34) กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อมูลที่เป็นจำเป็น สำหรับการออกแบบและพัฒนาโครงการฝึกอบรม เพื่อให้ฝึกอบรม สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร และเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ ความต้องการในขั้นตอนนี้จะเป็นสิ่งนำไปใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ ของ

การฝึกอบรม ซึ่งจะเป็นเสมือนเข็มทิศสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมต่อไป และยังเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการประเมินผลโครงการฝึกอบรมอีกด้วย วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ตინั้นควรเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 3 กัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม กระบวนการนี้เน้นว่าละเอียดอ่อน และต้องอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองรอบครอบเป็นอย่างมาก นักจัดการฝึกอบรมจะต้องมีความรู้ทั้งด้านในและหลักการเรียนรู้และการเลือกสรรการสอนที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม การออกแบบและพัฒนาโครงการฝึกอบรม จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นหัวข้อวิชา เนื้อหา รูปแบบและวิธีการอบรม สื่อการสอน วิทยากรและเวลา สำหรับฝึกอบรม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเกณฑ์ สำหรับการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งควรทำควบคู่ไปกับการคัดเลือกและออกแบบโครงสร้างการฝึกอบรม โดยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจะต้องอิงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ และควรระบุวัตถุประสงค์ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะหรือความสามารถ โดยควรระบุระดับต่ำสุดของพฤติกรรมที่จัดว่าผ่านเกณฑ์ไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 5 จัดการฝึกอบรมหลังจากการวางแผนและเตรียมฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว ในการดำเนินการฝึกอบรมจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์และสื่อการสอนต่างๆ การดูแลและประสานงานกับวิทยากร และอาจต้องเตรียมการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลการอบรม ซึ่งจะบ่งชี้ว่าการฝึกอบรมได้ผลตรงกับความต้องการหรือวัตถุประสงค์การฝึกอบรมหรือไม่ การฝึกอบรมที่ประสบผลสำเร็จจะต้องให้ประโยชน์ และคุณค่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับกรวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สุภางค์ จันทวานิช (2539 , หน้า 67) กล่าวไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการวิจัยที่นำแนวคิด 2 ประการมาผสมผสานกันคือการปฏิบัติการ ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่โครงการวิจัยจะต้องดำเนินการ และคำว่า การมีส่วนร่วม อันเป็นการมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมวิจัย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง แล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการจนกระทั่งสิ้นสุดการวิจัย โดยมีความหมายถึง วิธีการที่ให้ผู้ถูกวิจัยหรือชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหาของการดำเนินการ การช่วยให้ข้อมูลและการช่วยวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนช่วยหาวิธีแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลจากการทำวิจัยทุกขั้นตอนชาวบ้านเป็นผู้ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา กระบวนการวิจัยจึงดำเนินไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่าง

ชาวบ้านกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้น ๆ ส่วนกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในเชิงการวิพากษ์ ซึ่งชาวบ้านจะค่อย ๆ เรียนรู้ด้วยตัวเอง และด้วยวิธีการวิจัยเช่นนี้ ข้อมูลที่ได้จึงมีความชัดเจน สะท้อนความคิดอ่านตลอดจนนิสัยใจคอของชาวบ้าน สะท้อนความต้องการและแบบแผนในการดำเนินชีวิตของเขา การวิจัยแบบนี้จึงเป็นวิธีการที่สนับสนุนให้ชาวบ้านหรือตัวแทนในชุมชนเป็นคนสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับตนเองและชุมชน โดยการศึกษาเรียนรู้หาข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา รวมทั้งการแก้ไขปัญหาก็กำลังประสบอยู่ โดยการร่วมกันวางแผน และกำหนดการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ พร้อมทั้งการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องตรงตามความต้องการ ประกอบกับการใช้ภูมิปัญญาและทุนที่มีอยู่ในชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ นอกจากจะส่งผลดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาของผลงานวิจัยและกระบวนการวิจัยในตัวของมันเองอีกด้วย และอีกทางหนึ่งการวิจัยยังเป็นส่วนสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของการพัฒนาลงสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

กมล สุดประเสริฐ (2537 , หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการวิจัยที่จัดกระทำโดยผู้ปฏิบัติการเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยทันที และต้องกระทำเป็นหมู่คณะร่วมกัน ขยายความอีกได้ว่า เป็นการวิจัยที่ต้องอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกันที่จะต้องสืบสวนสอบสวนหาปัญหาและข้อโต้แย้งร่วมกันเป็นกลุ่ม วิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา โดยเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างจะลำเอียงไปในทางทางกระบวนการประชาธิปไตย

นิตยา เงินประเสริฐศรี (2544 , หน้า 61 - 62) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางไปสู่การพัฒนา (Journey of development) โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่ไปสู่สิ่งที่สามารถเป็นไปได้ ทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม โดยหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่กระบวนการวิจัย ซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (collaborative approach) ระหว่างนักวิจัยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ทั้งนี้กระบวนการวิจัยจะต้องเป็นประชาธิปไตย ยุติธรรม มีอิสระ และส่งเสริมคุณค่าของชีวิต และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้าร่วมสังเกต ตรวจสอบสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของตน ทรรศนะที่มีอยู่ อุปสรรคและปัญหาที่ปรากฏอยู่ ตรวจสอบทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542, หน้า 65) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นการเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าร่วมรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมในฐานะเจ้าหน้าที่หรือนักวางแผน มีการเรียนรู้ร่วมกันและเข้าร่วมประชุมตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้อง

ฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นด้วย เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นบทบาทในการวางแผน กำกับดูแล ควบคุมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น อันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความรัก ความหวงแหน และสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จึงต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทุกขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นหาปัญหาการท่องเที่ยว และสาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นรวมถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นด้วย
2. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตั้งแต่รวม กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้ได้แผนงานหรือโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถแก้ไข หรือลดปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ด้วย
3. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ต่อการท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด
4. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวตามขีดความสามารถของตนเองหรืออาจร่วมลงทุนในรูปสหกรณ์ได้
5. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม ประเมินผลแผนงานหรือโครงการท่องเที่ยวได้ร่วมกันจัดทำขึ้น

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

โดยหลักการนั้น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประกอบไปด้วยกระบวนการค้นคว้าทางสังคม (social investigation) การให้การศึกษา (education) และการกระทำหรือการปฏิบัติการ (action) เพื่อที่จะให้กลุ่มผู้ถูกกดขี่หรือด้วยโอกาสในสังคมได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างหลายฝ่าย อันเป็นการสร้างความรู้ให้กับสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีหลักการสำคัญที่ให้ความเคารพต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนระบบการสร้างความรู้ ซึ่งแตกต่างไปจากของนักวิชาการ โดยประกอบด้วย

1. ปรับปรุงความสามารถและพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ด้วยการส่งเสริมระดับนักศึกษาและพัฒนาความเชื่อมั่นให้เกิดการวิเคราะห์/สังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของเขาเอง ซึ่งเป็นการนำเอาศักยภาพเหล่านี้มาใช้ประโยชน์
2. ให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่ชาวบ้าน ตลอดจนจนมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสม

3. สนใจปริทัศน์ของชาวบ้าน โดย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับประเด็นปัญหา

4. การปลดปล่อยแนวความคิดเพื่อให้ชาวบ้านและคนยากจนด้อยโอกาสสามารถมองความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเสรี มองสภาพการณ์และปัญหาของตนเอง วิเคราะห์วิจารณ์ ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญา กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2545 , หน้า 241) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งเข้ามาร่วมศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้งการหาประเด็นปัญหาเชิงพัฒนา และวรรณกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน คน มิใช่รอคอยแต่นักวิจัยและนักพัฒนามาดำเนินการให้

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลความเป็นจริง แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม หรือมีความพอดีกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นนั้น

3. เพื่อให้มีการขับเคลื่อนมวลสมาชิกเข้าด้วยกัน เป็นกระบวนการของผู้มีความรับผิดชอบร่วมกัน เรียนรู้ด้วยกันและแก้ไขปัญหาไปพร้อมกัน

เป้าหมายและประโยชน์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

อรุณรุ่ง บุญชนันตพงศ์ (2549 , หน้า 25) ได้กล่าวถึงเป้าหมายและประโยชน์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไว้ดังต่อไปนี้

1. ชาวบ้าน ชุมชน ผู้ด้อยโอกาสจะตื่นตัว ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สามารถคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่นในทางที่จะให้ความร่วมมือกันหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อก่อประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและชุมชน

2. ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหา ผู้ด้อยโอกาสมีโอกาสมากขึ้น การจัดสรรทรัพยากร ต่าง ๆ มีการกระจายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งมีข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อคนในชุมชน

3. มีวิจัยและพัฒนาได้เรียนรู้จากชุมชน ได้ประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชน อันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และเกิดแนวคิดในการพัฒนาตนเองของนักวิจัยและพัฒนาอย่างแท้จริง

4. ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที เนื่องจากได้ลงมือทำกิจกรรมโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดการผนึกกำลังร่วมกัน โดยที่ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ตลอดจนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานที่โครงการที่ดำเนินการอยู่

การมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย

การมีส่วนร่วม (participation) เป็นวิธีการ (means) สำคัญที่จัดว่าเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่ง และเป็นสาระสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมรูปแบบ โดย ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527 , หน้า 2) ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิของประชาชน ต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร (allocation) และการใช้ประโยชน์ (utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผน เพื่อ การกินดีอยู่ดี และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึงซึ่งการพัฒนาให้คนจน ได้รับประโยชน์เพื่อ การผลิต การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วย และการมีส่วนร่วมคือการที่ ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริการทางการแพทย์ เพื่อ กำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออก ซึ่งความต้องการของตน การจัดลำดับ ความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยเน้นการให้ อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมี ความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชน ได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้โดยมิใช่การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก ตามนิยามที่กล่าวถึงนี้ การมีส่วนร่วมทางของประชาชน ในฐานะสมาชิกของสังคม ไม่ว่าจะใน บริบทของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองหรือวัฒนธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็น ถึงพัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาในการกำหนดชีวิตของตนเอง เป็นตัวของตนเอง ใน การจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทาง เศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี นอกจากนี้การที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากร ควบคุมการกระจาย ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้ พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการ แสวงหาทางเลือก หรือ เสนอข้อเรียกร้อง เพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้มีบทบาทหลักในการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาชุมชน คือ เป็นผู้กำหนดความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน และเป็นผู้ระดม ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐานและบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทาง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ในเชิงทฤษฎีแล้ว การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนานั้น มี หลากหลายมิติ สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติแรก ร่วมศึกษาและ วิเคราะห์ปัญหา ซึ่งเป็นการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ชุมชน ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนร่วมกัน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญ

ของความต้องการด้วย เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้เรียนรู้สภาพของชุมชน วิถีชีวิต สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำและประกอบการพิจารณา วางแผนงานวิจัย มิติที่สอง ร่วมวางแผน เป็นการวางแผนการพัฒนาหลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนแล้ว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาปัญหา สาเหตุของปัญหาเรียบร้อยแล้ว ก็ นำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร ที่จะใช้เพื่อการวิจัย มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนา หรือเป็นขั้นตอนปฏิบัติการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็น ขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน การประสานขอ ความช่วยเหลือจากภายนอกในกรณีที่มีความจำเป็น มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์ โดย ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดการแจกจ่ายผลประโยชน์จากกิจกรรมการวิจัยในชุมชน ในพื้นฐานที่เท่าเทียม เสมอภาคกัน และมิติที่ห้า เป็นการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานวิจัย และผลของการพัฒนาจากการดำเนินการไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และ นำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป การเปิดให้ประชาชนหรือชาวบ้านที่ เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการวิจัยนั้น นับได้ว่าเป็นคุณค่าโดยแท้ของการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบนี้ ซึ่งก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนา

ไพโรจน์ ชลารักษ์ (2548 ,หน้า 20-21) อธิบายไว้ว่า หากพิจารณาในรูปของ กระบวนการวิจัย การมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ สามารถระบุได้ตามลำดับขั้นหรือ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้หลายขั้นตอน ซึ่งช่วยให้เห็นบทบาทหน้าที่ ของผู้เข้าร่วมการวิจัยแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน และในทางปฏิบัติแล้ว กระบวนการวิจัยก็ต้อง ดำเนินไปโดยความร่วมมือกับทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบสิ้น กระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการศึกษาบริบท ในขั้นนี้ นักวิจัยจะทำการกำหนดพื้นที่หรืออาณาบริเวณ ที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อทำประชาคม โดยมีนักพัฒนาประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ชาวบ้านเข้า ร่วม และชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย

2. ขั้นกำหนดปัญหา ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสรุปคำถามหรือปัญหา รวมทั้งอธิบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพและเกิดความ เข้าใจตรงกัน ส่วนนักพัฒนาทำความเข้าใจประเด็นปัญหาละมอมถึงผลของการวิจัยได้อย่าง ชัดเจน และครอบคลุมส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ และชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูล และ แสดงความคิดเห็น/ความต้องการ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ สอดคล้องกับสภาพจริงที่เกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาที่ประสงค์ใต้นั้น ย่อม

หลีกเลี่ยงไม่พ้นการที่นักวิจัยจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ขั้นตอนการกำหนดปัญหาร่วมกับชาวบ้านในชุมชน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการให้เกิดผลอย่างแท้จริง ก่อนจะเริ่มดำเนินงานในขั้นตอนอื่น

3. ขั้นการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งระบุด้วยว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยแต่ละฝ่ายจะมีส่วนร่วมอะไร และอย่างไร เมื่อใดบ้าง พร้อมทั้งแผนการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการวิจัย ส่วนนักพัฒนาจะเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัยโดยติดตามผลการดำเนินงานวิจัยทุกขั้นตอน และคอยตรวจสอบผลของการดำเนินงานว่ามีสิ่งใดที่ผิดพลาด หรือไม่เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมาย หรือมีสิ่งใดที่เกิดแทรกซ้อนขึ้นมาหรือไม่ โดยชาวบ้านนั้น จะเข้ามีส่วนร่วมลงมือในการปฏิบัติงานวิจัยตามแผน และตรวจสอบผลว่าพึงพอใจหรือไม่

4. ขั้นการติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง รวมทั้งการแก้ไขระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นนี้ นักวิจัยที่ส่วนร่วมโดยการพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยข้อมูลจากทุกฝ่าย แล้วนำมาทำการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยนักพัฒนาจะเข้ามีส่วนร่วมด้วยการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ เป็นต้น และประชาชนหรือชาวบ้านจะเข้าร่วมด้วยการรับรู้ถึงการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานตามที่นักวิจัยกำหนด รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่แสดงถึงความพึงพอใจและความสำเร็จของการดำเนินการวิจัย

5. ขั้นการสรุปผลการวิจัย ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัย และเรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยออกเผยแพร่ นักพัฒนามีส่วนร่วมด้วยการรับทราบและตรวจสอบประเมินผลการวิจัยว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง โดยชาวบ้านเข้ามีส่วนร่วมด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับผลของการวิจัยว่าพึงพอใจ และได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และแสดงความคิดเห็นอื่นประกอบข้อมูลด้วยว่าเพราะเหตุใด

4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

4.1 ระยะเวลาเตรียมการวิจัย (pre-research phase)

ในระยะนี้ เป็นการเตรียมชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นแกนหลักของการวิจัยแบบนี้ โดยการดำเนินงานขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งเน้นสำคัญที่จะให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้อง ในขั้นเตรียมการนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยกล่าวคือ

4.1.1 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (build-up rapport) โดยวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่ดีที่สุดคือการปฏิบัติตัวของนักวิจัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนใน

ชุมชน ทั้งนี้ นักวิจัยควรร่วมกิจกรรมทุกอย่างของชุมชนซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ นักวิจัยสามารถทำความเข้าใจโลกทัศน์ของชาวบ้านได้ดีมากขึ้น โดยทั่วไปแล้ว ผู้วิจัยจะลงพื้นที่เพื่อไปพบกับบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนที่มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานวิจัย หรือเป็นประชาชนกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย พูดคุยแนะนำตัวเองเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายและความต้องการส่วนร่วมของชาวบ้านในกิจกรรมการวิจัย อันจะช่วยให้ชาวบ้านเกิดความไว้วางใจ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสามารถทำการวิเคราะห์คาดหมายสภาพการณ์และ ปัญหาของการดำเนินงานวิจัยที่อาจเกิดขึ้น และสามารถเตรียมรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2 การสำรวจ ศึกษาชุมชน (surveying and studying community) เป็น ขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลที่เป็นลักษณะทางกายภาพ และแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชน รวมถึงการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง ซึ่งโดยมากแล้ว ผู้วิจัยจะใช้แบบสังเกต สมุดบันทึก และถ่ายภาพสถานที่ต่าง ๆ รวมถึง การศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานราชการหรือจากองค์กรพัฒนาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีบางโครงการวิจัย ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน หรือผู้สูงอายุเพื่อทราบประวัติ ความเป็นมาของชุมชนด้วย ส่วนการจัดเลือกชุมชนนั้น

4.1.3 คัดเลือกชุมชน (selecting community) ได้เสนอความเห็นไว้ว่า โดยทั่วไปแล้ว การคัดเลือกชุมชนจะยึดหลักการเลือกชุมชนที่ด้วยโอกาสในการพัฒนา (disadvantage community) เพื่อเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างโอกาส ความเท่าเทียมในการพัฒนากับชุมชนอื่น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยจำนวนมากคัดเลือกชุมชนโดย ยึดเอาประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาโดยเร่งด่วน หรือบางกรณีการวิจัยมุ่งหมายกระทำต่อชุมชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแข็งขัน เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบของการทำวิจัย และการพัฒนาให้กับชุมชนอื่นด้วยเช่นกัน

4.1.4 การเข้าสู่ชุมชน (entering community) ข้อมูลชุมชนนับเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจกำหนดพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวควรเป็นข้อมูลที่มีรอบด้าน สำหรับแหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้ อาจมาจากส่วน ราชการเช่นข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลจำนวนประชากรและบุคคลที่เป็น ประชาชนชาวบ้าน หรือครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น และอาจเป็นข้อมูลที่องค์กรพัฒนาเอกชน รวบรวมไว้ หรือนักวิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเองโดยการสำรวจชุมชน (community surveying) ก็ได้

4.1.5 การเตรียมคนและเครือข่ายความร่วมมือ ในขั้นตอนนี้ มักถูก กำหนดให้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของระยะก่อนการวิจัย โดยมุ่งหมายให้เกิดความพร้อมใน การดำเนินการวิจัยซึ่งเป็นระยะต่อไปและก่อให้เกิดการประสานงานที่ดีเพื่อความสะดวกต่อ การดำเนินงานวิจัย ในส่วนของการเตรียมคนนั้น เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับชาวบ้านเพื่อ เป็นแกนนำในการปฏิบัติงานวิจัยร่วมกับนักพัฒนาและคณะผู้วิจัย ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว มักจะมี

การเตรียมคน 3 กลุ่ม คือ เตรียมคนในชุมชน คณะนักวิจัยมักจะลงพื้นที่เพื่อจัดประชุมในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาวบ้านรู้จักและคุ้นเคยกับกระบวนการและการดำเนินงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนและรวดเร็ว เตรียมนักพัฒนา ด้วยการประชุมร่วมกับนักพัฒนาซึ่งโดยทั่วไปแล้วคนกลุ่มนี้หมายถึง ผู้นำชุมชน พัฒนาการอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอประจำตำบล และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น เช่น ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรพัฒนาภายนอกที่มีความสนใจศึกษาร่วมกัน กิจกรรมสำคัญของการดำเนินงานในขั้นตอนนี้คือการประสานความร่วมมือ การสร้างความเข้าใจในกรอบของการทำงานวิจัย และการหาหรือแนวทางพัฒนาชุมชน ซึ่งมักจะรวมถึงการประสานงานเรื่องการใช้สถานที่ดำเนินการประชุมด้วย และ เตรียมนักวิจัย ด้วยการประชุมปรึกษากันเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจตรงกันในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในการทำงานวิจัย

ส่วนการเตรียมเครือข่ายความร่วมมือนั้น งานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมหลายชิ้นได้ใช้วิธีการให้ครูผู้วิจัย/นักวิจัยทำการประสานกับองค์กรภาครัฐและหรือองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการดำเนินงานวิจัย การเตรียมเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้กระบวนการวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี

ในขั้นนี้ ปัญหาของการวิจัยมักเป็นประเด็นเกี่ยวกับการเข้าถึงชาวบ้าน กลุ่มเป้าหมายรวมถึงการสื่อสารการทำวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ เช่นขั้นตอนและผลประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับของคณะนักวิจัย พึงทำความเข้าใจว่า โดยทั่วไปนั้น งานวิจัยแบบมีส่วนร่วมมักจะเป็น “ของใหม่” ที่ในสายตาของชาวบ้านแล้วชวนให้เข้าร่วมไม่น้อย และชาวบ้านส่วนมากก็มักจะตื่นเต้นกับการเข้ามาทำงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของเขาจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก แต่กระนั้น ชาวบ้านก็มักจะไม่มีเวลามากนัก การดำเนินกระบวนการวิจัยจึงต้องเป็นไปอย่างกระชับ เพราะยิ่งกระบวนการทอดออกยาวมากเท่าใด การมีส่วนร่วมของชาวบ้านก็จะลดลงไปตามส่วนเท่านั้น นอกเหนือไปจากนี้แล้ว การจัดเวทีที่ง่ายต่อความเข้าใจและสะท้อนความต้องการของประชาชนที่มีบรรยากาศสบาย ๆ หรือการศึกษาชุมชนประกอบยังจะช่วยให้คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่กว้างขวางมากขึ้น และบางกรณีจะช่วยให้คณะนักวิจัยสามารถสร้างคำถามที่แหลมคมต่อการกำหนดปัญหาของการวิจัยได้ อีกประการหนึ่ง การขาดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการนำเสนอเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหารวมทั้งการขาดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วมวิจัยของชาวบ้าน ยังอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมชาวบ้านติดตามผู้นำชุมชน หรือชาวบ้านส่วนใหญ่ในแบบ “ว่ายังไงก็ว่าตามกัน” ซึ่งบางกรณีผู้นำชุมชนอาจขาดความเป็นกลางหรือมีแนวโน้มฝักใฝ่ฝ่ายการเมือง กระทั่งส่งผลให้ตัวชาวบ้านตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผลประโยชน์ และการตัดสินใจของชาวบ้าน สร้างความชอบธรรมให้แก่การดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาของภาครัฐ

4.2 ระยะดำเนินการวิจัย (research phase) มีดังนี้

4.2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน (problem identification and diagnosis) ในขั้นนี้ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนและการให้การศึกษาแก่ชุมชน (community education participation-CEP) โดยเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ โดยวิธีการจะใช้การอภิปรายถกปัญหา (dialogue) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้าน ทั้งที่เป็น การสนทนาแลกเปลี่ยนระดับบุคคลและระดับกลุ่มบุคคล เพื่อเป็นการประเมินปัญหาและความต้องการของชุมชน (need assessment) พร้อมไปกับการประเมินความเป็นไปได้ในด้านทรัพยากร (resource assessment) ที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อที่จะนำทรัพยากรมาใช้ในการกำหนดแผนเพื่อการจัดโครงการต่อไป

4.2.2 การพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ (project appraisal and identification) เมื่อมีการวิเคราะห์โครงการโดยการประเมินความต้องการของชุมชน หาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ในความเป็นจริงมักจะมีหลายแนวทาง ชาวบ้านและนักวิจัยจะต้องพิจารณาร่วมกันว่าวิธีการแก้ไขปัญหาคือที่เหมาะสมกับท้องถิ่น หรือมีความเป็นไปได้ โดยชาวบ้านควรรับบทบาทหลักเข้ามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น และกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการ

4.2.3 การกำหนดแผนงานโครงการและการจัดการ (planning phase) กิจกรรมในช่วงนี้จะเป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันเพื่อคัดเลือกโครงการและกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้น เพื่อความมั่นใจว่าโครงการที่ได้รับการคัดเลือก เป็นโครงการและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนั้น หลังจากที่ผ่านมาขั้นตอน 2.1 มาแล้ว ผู้วิจัยควรจะต้องใช้วิธีการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีบทบาทหลักในการแก้ไขปัญห การกำหนดโครงการ และกิจกรรมที่จะดำเนินการ

4.2.4 การปฏิบัติตามโครงการ (implementation phase) เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง โดยคำถามที่ผู้วิจัยจะต้องใช้ถามกันในกลุ่มหรือในคณะทำงานเพื่อการดำเนินการในขั้นนี้คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร

ในแง่ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ โดยทั่วไปมักเป็นประเด็นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในกระบวนการวิจัย จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า ความไม่สนใจเข้ามีส่วนร่วมของชาวบ้านจำนวนไม่น้อย นอกเหนือไปจากการขาดความรู้ความเข้าใจอันดีต่อกระบวนการและผลประโยชน์ของการทำวิจัยแล้ว ยังปรากฏด้วยว่า ชาวบ้านมักมองเห็นการวิจัยเป็นเรื่องทางเทคนิคที่ต้องอาศัยความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะ และไม่เกี่ยวอะไรนักกับปากท้องที่จะต้องทำมาหากินเป็นประจำวัน ประกอบกับธรรมชาติของการวิจัยแบบนี้ที่มักไม่มีการจ่ายตอบแทนเป็นเงินให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยด้วยแล้ว การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำผลของการวิจัยไปสู่การปฏิบัติแล้วก็ยังห่างไกลจากบริบทชีวิตประจำวันของเขาออกไปมากขึ้น การเข้าร่วมงานวิจัยของชาวบ้าน จึงเป็นไปได้โดย

เน้นการรับฟังสิ่งที่ผู้วิจัย และนักพัฒนาพูดเป็นหลัก ผลสืบเนื่องประการต่อมาคือ บุคคลที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ก็มักจะได้ชาวบ้านที่เป็นพวก “ขาประจำ” ที่มักอยู่ในวงข่ายอิทธิพล (sphere of Influence) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือการเมืองท้องถิ่น มาเข้าร่วมกิจกรรม และส่งผลให้สุดท้ายแล้ว ผลของการวิจัยเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความชอบธรรมให้แก่การดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาของภาครัฐดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

4.3 ระยะเวลาติดตามและประเมินผลโครงการ (monitoring and evaluation phase)

เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการการวัดผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งหากโครงการมีความสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและอย่างต่อเนื่อง ก็อาจจะเป็นข้อพิสูจน์ถึงความไม่ประสบผลสำเร็จของโครงการได้ ในขั้นตอนนี้ โดยมากแล้วคณะผู้วิจัยจะร่วมกับชาวบ้านที่เป็นผู้ร่วมงานวิจัย ทำการตรวจสอบข้อมูลที่เป็นผลของการวิจัยว่าครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ จากนั้นจะมีการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อนำเสนอผลการวิจัยเพื่อเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยกับชุมชน รวมถึงการสานต่อให้ชาวบ้านนำผลของการวิจัยไปดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนต่อไป อย่างไรก็ดี ระยะเวลาของการทำวิจัยและขั้นตอนของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนั้น อาจมีความแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดซึ่งไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิดหรือถูก หากแต่เป็นความเหมาะสมในบริบทของการดำเนินงานวิจัยที่อาจมีข้อจำกัดที่คณะผู้วิจัยจำเป็นต้องรวมกิจกรรมหลายกิจกรรมไว้ดำเนินการในในคาบเวลาที่ใกล้เคียงกัน หรือเป็นความต้องการของชุมชนเองที่จะกระชับขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยเพื่อมิให้กระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยจะสั้นหรือยาวมีรายละเอียดมากหรือน้อยเพียงใดจึงอาจจะไม่ใช่เรื่องใหญ่ หากแต่การมุ่งตอบสนองความต้องการและข้อจำกัดของชุมชน รวมถึงการทำให้ชุมชนได้มองเห็นปัญหาของตนเอง เกิดความต้องการอย่างแข็งขันและมุ่งมั่นมีส่วนร่วมทั้งในการปฏิบัติงานวิจัยและการนำผลของการวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้นนั่นเอง นับเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่า

ในขั้นตอนนี้ยังคงต้องอาศัยการมีเข้าใจที่ถูกต้อง และการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และกระตือรือร้นของฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวบ้านไม่น้อยไปกว่าขั้นตอนก่อนหน้า การมีความเข้าใจที่ถูกต้อง การสร้างช่องทางการตรวจสอบงานวิจัยและการมีเครื่องมือประเมินผลการวิจัยว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้างนี้เอง จะทำให้ทุกฝ่ายคาดหมายได้ว่า ผลลัพธ์ของการวิจัยจะปรากฏออกมาสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาหรือสามารถใช้ได้กับการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด และเข้าร่วมกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่องและบังเกิดผลประโยชน์ในภาพรวม

บทที่ 3

สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การพัฒนาชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ในการนำเสนอสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สภาพการดำเนินงานของชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
5. ปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

คำถามการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1 นี้ มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามวิจัยที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

1. สภาพการดำเนินงานของพัฒนาชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมักุเทศก ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1 นี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของพัฒนาชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมักุเทศกในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาสภาพการพัฒนาชุมชมยุคเทคโนโลยี ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) โดยในขั้นตอนที่ 1 (R1) นี้เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาชุมชมยุคเทคโนโลยีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทุกฝ่ายได้เข้ามาร่วมกันศึกษาและเรียนรู้ สภาพปัจจุบัน ร่วมกันระบุปัญหาและความต้องการพัฒนาการพัฒนาชุมชมยุคเทคโนโลยีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยการประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประกอบกัน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กรอบการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้เป็นกรอบการวิจัยและพัฒนากิจการดำเนินงานการพัฒนาชุมชมยุคเทคโนโลยีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชมยุคเทคโนโลยีและความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
- 1.2 บุคลิกภาพของชุมชมยุคเทคโนโลยี
- 1.3 เจตคติต่อการเป็นชุมชมยุคเทคโนโลยี และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

2. ประชากร

ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาชุมชมยุคเทคโนโลยีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ได้แก่ ชุมชมยุคเทคโนโลยี ซึ่งได้มาจากนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาในชุมชนที่ได้ทำหน้าที่เป็นชุมชมยุคเทคโนโลยีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวประจำหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 20 คน ซึ่งสมัครใจเข้ารับการอบรม

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชมยุคเทคโนโลยี หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 คน ได้แก่

- 2.2.1 ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสิทธิ์ จำนวน 1 คน
- 2.2.2 ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันตำบลจักรสิทธิ์ รองประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน OTOP จำนวน 2 คน
- 2.2.3 ผู้ดูแลชุมชมยุคเทคโนโลยี จำนวน 2 คน
- 2.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านงานชุมชมยุคเทคโนโลยี จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

การวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมชุนเทศกัในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้ 4 วิธี ดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์เอกสาร ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารแนะนำตำบลจักรสีห์ สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี แนวทางการพัฒนาชุมชุนเทศกั ข้อมูลตำบลจักรสีห์ ข้อมูลกลุ่มองค์กรและเครือข่ายของค์กรชุมชน ทะเบียนรายงานการประชุม รายงานผลการดำเนินงาน บันทึก ระเบียบขที่เก็ยวข้อง ฯลฯ เพื่อเก็บข้อมูลด้านบริบทชุมชน สภาพการพัฒนาชุมชุนเทศกัในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ โดยแสวงหาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 การใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาชุมชุนเทศกัหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทุกคน จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงและสร้างขึ้นโดยการศึกษา ค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบบสอบถามดังกล่าว นำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรคำนวณ อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นในแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ .774 โดยแบบสอบถามมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์การเป็นชุมชุนเทศกั การเข้ารับการฝึกอบรม และความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชุนเทศกั ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเติมข้อความและเลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชุนเทศกัและความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ ที่ครอบคลุมวิธีปฏิบัติงาน บทบาทหน้าที่ มารยาท จรรยาบรรณของชุมชุนเทศกั และประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ว่า ใช่ หรือไม่ใช่ เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 สอบถามความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของชุมชุนเทศกัในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ ที่ครอบคลุมการดูแลบุคลิกภาพ การบรรยายและการตอบคำถามแก่นักท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ว่า ใช่ หรือไม่ใช่ เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 4 สอบถามเจตคติต่อการเป็นชุมชุนเทศกัและเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกประมาณค่าตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท

(Likert's scale) 5 ระดับ โดยให้เลือกประมาณค่าในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์

2) ศึกษาเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์

3) สร้างแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่
ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ นายประสาน หงษ์ทอง ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี และ
นายกวี ภูพิพัฒน์ อาจารย์ 1 ระดับ 6 หัวหน้าภาควิชาบัณฑิตการเชิงพาณิชย์และ
การท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง ตรวจสอบความตรง
เชิงโครงสร้าง (construct validity) แล้วแก้ไข ปรับปรุง จนได้คำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาตาม
กรอบการวิจัย มีความชัดเจน และถูกต้องแล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) จำนวน 26 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
รวม 20 คน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ อีก 6 คน คือ ผู้นำท้องถิ่น
ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสีห์ จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันตำบล
จักรสีห์ และรองประธานคณะกรรมการ หมู่บ้าน OTOP ผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์ จำนวน 2 คน
และผู้เชี่ยวชาญด้านงานยุวมัคคุเทศก์ จำนวน 1 คน ซึ่งการสัมภาษณ์นั้น ใช้แบบสัมภาษณ์ที่
ครอบคลุมตามกรอบการวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการเมื่อวันอาทิตย์ที่ 27 มกราคม 2551 เวลา 15.30 น.
-17.00 น ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้เสนอไว้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
เกี่ยวกับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นบุคคลที่มีหน้าที่การงานยุ่งมาก เพื่อให้ได้
ข้อมูลตามประเด็นการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนี้

3.3.1 การเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
เพื่อนำเสนอกรอบประเด็นในการสัมภาษณ์ ให้มีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด และ
ร่วมกันกำหนดวัน เวลา ที่สามารถทำการสัมภาษณ์กลุ่มได้สะดวกที่สุด

3.3.2 การสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบล
จักรสีห์ จึงคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับหนึ่ง ทำให้สามารถลดความแปลกแยกกระหว่าง
ผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อย่างมาก ทำให้เกิดความสะดวกและได้รับความร่วมมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง โดยผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

และประเด็นในการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ที่
ละประเด็นจนครบทุกประเด็น

3.3.3 การบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีจดบันทึกเนื้อหาที่เป็นประเด็น
สำคัญๆไว้เป็นแนวทาง พร้อมกับได้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ไว้ด้วย เพื่อป้องกันความ
คลาดเคลื่อนในขั้นตอนการสรุป เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นผู้วิจัยได้ทบทวนและ
สรุปประเด็นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยืนยันข้อมูลของตนเองที่ได้ให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง
ทำเช่นนี้จนครบทุกประเด็น

3.3.4 การปิดการสัมภาษณ์ เมื่อสัมภาษณ์ครบทุกประเด็นแล้ว ผู้วิจัยได้
ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งให้ตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ที่มีอยู่
ซึ่งจะใช้ในกรณีผู้วิจัยต้องการความชัดเจนในบางประเด็นเพิ่มเติม

ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) นำกรอบความคิดในการวิจัยดังกล่าวแล้วข้างต้นมาใช้เป็นหลักใน
การกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 2) สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด
- 3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์กับกรอบความคิดใน
การวิจัย โดยขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity)
ก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์จริง
- 4) ขณะที่สัมภาษณ์ เมื่อพบประเด็นที่เกี่ยวข้องก็ได้ปรับปรุงข้อคำถาม
เพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการให้มากที่สุด

3.4 จัดประชุมกลุ่ม โดยผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
เข้าร่วมประชุม รวมจำนวน 26 คน (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ก) ในวันเสาร์ที่ 2 กุมภาพันธ์
2551 เวลา 16.00 น. - 18.30 น. ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เพื่อให้กลุ่มได้รับทราบ
ทบทวน ยืนยัน และปรับปรุงแก้ไขสภาพการดำเนินงานการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชม
แหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ร่วมกัน จนสามารถสรุป
สภาพการดำเนินงานการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็นมากที่สุด นอกจากนั้นผู้เข้าร่วม
การประชุมยังได้ร่วมกันสะท้อนความต้องการ การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่ง
ท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในบางส่วนอีกด้วย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำหนังสือ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสีห์ กำหนดตำบลจักรสีห์ ซึ่งเป็นผู้นำในชุมชน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและพัฒนาของความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิจัยแต่ละขั้นตอน และขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการร่วมกันพัฒนาบุคลากรในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี กับผู้ทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ชี้แจง รูปแบบการวิจัย วิธีการวิจัย วัตถุประสงค์และพัฒนาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมกันเก็บข้อมูลให้ตรงความจริงมากที่สุด

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย การแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการจัดประชุม โดยดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ.2551

5. การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบกันตั้งรายละเอียดข้างต้นแล้ว เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปด้วยความถูกต้องมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบข้อมูลทั้งการตรวจสอบความตรง (validity) และการตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

5.1 การตรวจสอบความตรง ผู้วิจัยได้เริ่มพัฒนารอบการวิจัย ในครั้งนี้อย่างเป็นทางการ และกำหนดเกณฑ์การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนไว้ชัดเจน เช่น การเลือกผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาบุคลากรประจำแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี การให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นต้น ซึ่งเป็นการขจัดกรอบคิดในการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงเป็นการตรวจสอบความตรงไปแล้วขั้นหนึ่งนอกจากนั้น ผู้วิจัยยังใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) คือ

5.1.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (data triangulation) ตรวจสอบข้อมูลจาก แหล่งข้อมูล เวลา สถานที่ และบุคคล ที่ต่างกันต้องได้ข้อมูลที่ตรงกัน

5.1.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีในเรื่องเดียวกันด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต และการศึกษาเอกสาร

นอกจากนั้นการที่ผู้วิจัยได้จัดประชุม โดยเชิญผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายมาประชุมร่วมกัน เพื่อรับทราบ ทบทวน ยืนยัน และปรับแก้ไขข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ จนสามารถสรุปสภาพการพัฒนาระดับงานการพัฒนาบุคลากรในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้ถูกต้องแม่นยำตรงมากที่สุดนับเป็นการตรวจสอบทางตรงของข้อมูลอีกทางหนึ่งด้วย

5.2 การตรวจสอบความเที่ยง ผู้วิจัยตรวจสอบความไว้วางใจได้หรือความเที่ยง โดย

5.2.1 ได้แสดงถึงกรอบความคิดการวิจัยการได้มาของข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5.2.2 ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) เช่นเดียวกับการตรวจสอบความตรงดังที่อธิบายไว้แล้ว

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะนำมาวิเคราะห์ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การเป็นยุวมัคคุเทศก์ การเข้าร่วมการฝึกอบรม และความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี นำคำตอบมาตรวจจำแนกเป็น “ตอบถูก” และ “ตอบผิด” แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี นำคำตอบมาตรวจจำแนกเป็น “ตอบถูก” และ “ตอบผิด” แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งจำแนกเป็น “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ

6.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative analysis) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์กลุ่ม และการจัดประชุมกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้ยึดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แบบสร้างข้อสรุป โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (typological analysis) ตามกรอบการวิจัยที่ได้เสนอไว้ คือ จำแนกข้อมูลที่วิเคราะห์ตามความเหมาะสมของข้อมูล ใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัยช่วยประกอบกับคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยจำแนกข้อมูลชนิดต่างๆ ก่อนแล้ว พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล อธิบายถึงความสัมพันธ์และสาเหตุของปรากฏการณ์ โดยยึดกรอบการวิจัยเป็นหลัก ให้ได้สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นประเด็นไปสู่การวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

สภาพการดำเนินงานของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

จากการสังเกต พบว่าสภาพเดิมของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 มีอาสาสมัครนำชมซึ่งเป็นอาจารย์โรงเรียนสิงห์พายุประสานมิตรอุปถัมภ์ และเป็นผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์เพียง 2 คน นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครยุวมัคคุเทศก์จำนวน 20 คน สับเปลี่ยนกันมาเฉพาะวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวัน นักขัตฤกษ์ วันละ 10 คน มาทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์ผู้นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

จากการศึกษา การใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในวันเสาร์ที่ 26 มกราคม 2551 โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ (รายชื่อตั้งปรากฏในภาคผนวก ก) สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานของการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ตามกรอบการวิจัย คือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยแยกเป็นแต่ละตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพการเป็นยุวมัคคุเทศก์ การเข้ารับการฝึกอบรม และความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์

ปัจจุบันยุวมัคคุเทศก์ที่มีหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ร้อยละ 50 ที่มีประสิทธิภาพในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ มากกว่า 6 เดือน แต่ทุกคนจะไม่เคยเข้ารับ การฝึกอบรมการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ร้อยละ 100 โดยยุวมัคคุเทศก์ส่วนมากต้องการเพิ่มเติมความรู้ เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ร้อยละ 50 ในเรื่องของการบรรยายและตอบคำถาม และร้อยละ 45 ต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเรื่อง วิธีปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์ และประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ รายละเอียดตั้งปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การเป็นยุวมัคคุเทศก์ การเข้ารับการฝึกอบรม และความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ (n=20)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการเป็นยุวมัคคุเทศก์		
1. 1 – 3 เดือน	3	15.0
2. 4 – 6 เดือน	7	35.0
3. มากกว่า 6 เดือน	10	50.0
การฝึกอบรมเป็นยุวมัคคุเทศก์		
1. เคย	0	0.0
2. ไม่เคย	20	100.0
ต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในเรื่อง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1. วิธีปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์	9	45.0
2. บทบาทหน้าที่ มารยาท และจรรยาบรรณของยุวมัคคุเทศก์	6	30.0
3. ประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรวีสีห์	9	45.0
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว	3	15.0
5. บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์	6	30.0
6. การบรรยายและตอบคำถาม	10	50.0

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรวีสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ยุวมัคคุเทศก์ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีมารยาทและการวางตัวที่ดี เพื่อนำชื่อเสียงให้กับแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 85 และในขณะเดียวกันยุวมัคคุเทศก์ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวว่า หมู่ที่ 1 ตำบลจักรวีสีห์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายด้าน เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ร้อยละ 90 เป็นต้น รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20)

ข้อความ	ผู้ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ยุวมัคคุเทศก์เป็นตัวแทนของชุมชนในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว	13	65.0
2. ยุวมัคคุเทศก์เป็นผู้นำเที่ยว และอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว	15	75.0
3. ยุวมัคคุเทศก์ควรมีมารยาทและการวางตัวที่ดี เพื่อนำชื่อเสียงให้กับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	17	85.0
4. ยุวมัคคุเทศก์ต้องเป็นผู้ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่และบุคคล	9	45.0
5. ยุวมัคคุเทศก์เป็นผู้นำทางนักท่องเที่ยวโดยให้คำแนะนำและอธิบายในขณะที่นำไปเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	9	45.0
6. ยุวมัคคุเทศก์จะต้องมีความรอบครอบ มีสติและมีไหวพริบดี สามารถแก้ไขปัญหาได้	12	60.0
7. ยุวมัคคุเทศก์ต้องเป็นผู้ที่นำเชื่อถือและน่าไว้วางใจแก่นักท่องเที่ยว	16	80.0
8. ยุวมัคคุเทศก์จะต้องรู้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์อย่างลึกซึ้งและท่องแท้	10	50.0
9. แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายด้าน เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เป็นต้น	18	90.0
10. แหล่งเรียนรู้ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งผลิตสินค้า OTOP ของหมู่บ้าน มีทั้งหมด 4 แห่ง	15	75.0
11. การบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระนอนจักรสีห์ ที่ปรากฏในเอกสารครั้งแรกเกิดขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ	16	80.0
12. จากตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา สิงหนาทูเป็นผู้สร้างวัดพระนอนจักรสีห์	2	10.0
13. บริเวณโดยรอบของวัดพระนอนจักรสีห์ ปลูกต้นสาละไว้ประมาณ 130 ต้น ซึ่งถือว่าเป็นแห่งเดียวในประเทศไทย	8	40.0
14. องค์พระปรางค์ วัดหน้าพระธาตุ สร้างขึ้นในช่วงก่อนสมัยอยุธยาตอนต้น	9	45.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ
15. กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานวัดหน้าพระธาตุ เป็นโบราณสถานของชาติ เมื่อ พ.ศ.2478	17	85.0
16. กลุ่มโฮมสเตย์พระนอนจักรสีห์ มีจำนวนสมาชิกที่ให้บริการบ้านพัก จำนวน 8 หลังคาเรือน	13	65.0
17. หมู่ที่ 1 บ้านหัวเมือง ตำบลจักรสีห์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป (OVC)	17	85.0
18. ภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่าสนใจ และควรได้รับการถ่ายทอดความรู้คือ การดักแปลงยวน การทำผลิตภัณฑ์ของเล่นจากกะลา เช่น เต่า นกระทา	12	60.0

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ในการบรรยายและการตอบคำถามแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ยุวมัคคุเทศก์จะท่องจำเฉพาะคำบรรยายที่อาจารย์เขียนให้ให้ได้มากที่สุด ร้อยละ 100 และในขณะเดียวกัน ยุวมัคคุเทศก์ไม่มีความรู้ในการบรรยายว่าจะต้องรู้จังหวะและรู้ว่าควรหยุด ควรจะอธิบายเวลาใดเรื่องใด อะไรก่อนหลัง ส่วนในเรื่องการแต่งกายนั้น ร้อยละ 90 ยุวมัคคุเทศก์รู้ว่าการแต่งกายต้องคำนึงถึงความสะอาด เรียบร้อย และเหมาะสม แต่ร้อยละ 85 รองเท้าที่สวมใสในการปฏิบัติงานเข้าใจว่าจะเป็นรองเท้าอะไรก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของตนเอง

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20)

ข้อความ	ผู้ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การแต่งกายของยุวมัคคุเทศก์ต้องคำนึงถึงความสะอาด เรียบร้อย และเหมาะสม	2	10.0
2. ผม หน้าตา หู จมูก ฟัน และเล็บ ต้องดูสะอาดเรียบร้อย	1	5.0
3. รองเท้าที่สวมใสในการปฏิบัติงานจะเป็นรองเท้าอะไรก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของตนเอง	17	85.0

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ
4. ยุวมัคคุเทศก์ต้องไม่ล้วง แคะ แกะ เกา ส่วนใดๆ ของร่างกายต่อหน้านักท่องเที่ยว	6	30.0
5. ยุวมัคคุเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่ยิ้มแย้ม และทักทายนักท่องเที่ยวก่อนเสมอ	12	60.0
6. ยุวมัคคุเทศก์ต้องเป็นคนกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ว่องไว	14	70.0
7. ในการบรรยายยุวมัคคุเทศก์จะต้องรู้จักจังหวะและรู้ว่าควรหยุด ควรจะอธิบายเวลาใดเรื่องใด อะไรก่อนหลัง	15	75.0
8. ยุวมัคคุเทศก์จะต้องบรรยายให้ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเดินทางจนกระทั่งเดินทางกลับ	13	65.0
9. ในการบรรยายและตอบคำถามแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ยุวมัคคุเทศก์จะต้องท่องจำคำบรรยายที่อาจารย์ที่เขียนให้ ให้ได้มากที่สุด	20	100.0

ตอนที่ 4 เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ยุวมัคคุเทศก์เห็นด้วยว่าวัดพระนอนจักรสีห์และวัดหน้าพระธาตุ เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ร้อยละ 65

ยุวมัคคุเทศก์มีทั้งเห็นด้วยและไม่แน่ใจว่าการเป็นยุวมัคคุเทศก์เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 50

ยุวมัคคุเทศก์ไม่เห็นด้วย กับข้อความ ดังนี้

- การเป็นยุวมัคคุเทศก์อาจนำไปประกอบอาชีพได้ร้อยละ 70
- การเป็นยุวมัคคุเทศก์เป็นการพัฒนาตนเอง ร้อยละ 60
- การเป็นยุวมัคคุเทศก์จะทำให้ได้พบปะผู้คนมากขึ้น ร้อยละ 45

ยุวมัคคุเทศก์มีทั้งไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วยว่าแหล่งเรียนรู้ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งผลิตสินค้า OTOP ในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า และสำคัญอย่างยิ่ง ร้อยละ 45

ยุวมัคคุเทศก์ไม่แน่ใจ กับข้อความ ดังนี้

- แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ มีคุณค่าสมควรดูแลรักษาไว้ ร้อยละ 55

- การเป็นยุวมัคคุเทศก์จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มากขึ้น ร้อยละ 65

ตาราง 4 ร้อยละของเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี (n=20)

ข้อความ	ความเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.การเป็นยุวมัคคุเทศก์จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มากขึ้น	0	10.0	65.0	25.0	0
2. การเป็นยุวมัคคุเทศก์ทำให้ได้พบปะผู้คนมากขึ้น	0	15.0	40.0	45.0	0
3. การเป็นยุวมัคคุเทศก์เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	0	50.0	50.0	0	0
4. การเป็นยุวมัคคุเทศก์อาจนำไปประกอบอาชีพได้	0	0	30.0	70.0	0
5. การเป็นยุวมัคคุเทศก์เป็นการพัฒนาตนเอง	0	0	40.0	60.0	0
6. วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารและวัดหน้าพระธาตุ เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	0	65.0	35.0	0	0
7. แหล่งเรียนรู้ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งผลิตสินค้า OTOP ในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า และสำคัญอย่างยิ่ง	0	0	45.0	45.0	10.0
8. แหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีคุณค่าสมควรดูแลรักษาไว้	0	5.0	55.0	40.0	0

โดยสรุปจากแบบสอบถามตามกรอบการวิจัย คือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่ายุวมัคคุเทศก์ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ต้องการที่จะมีความรู้เพิ่มในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์ บทบาทหน้าที่ มารยาท และจรรยาบรรณของยุวมัคคุเทศก์ ประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ และการบรรยายและตอบคำถาม และเมื่อได้ตอบแบบสอบถามแล้วยังทำให้เห็นว่ายุวมัคคุเทศก์ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ตลอดจนการบรรยายและตอบคำถาม นอกจากนี้ยุวมัคคุเทศก์ยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

จากการศึกษา การสัมภาษณ์กลุ่ม ในวันอาทิตย์ที่ 27 มกราคม 2551 โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ข) สามารถสรุปสภาพการดำเนินงานของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ตามกรอบการวิจัยคือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ เรื่องมัคคุเทศก์ ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้กล่าวไว้ดังนี้

“ไม่ค่อยเข้าใจว่ายุวมัคคุเทศก์สำคัญอย่างไรต่อชุมชน และไม่ทราบว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไร ถึงจะทำให้นักท่องเที่ยวพอใจ ถ้าเป็นไปได้น่าจะมีคนมาให้ความรู้ เพราะส่วนมากที่รู้จักจะรู้จากที่คุณครูเป็นผู้บอกให้เท่านั้น”

“ยุวมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานอยู่นั้น ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตามความเข้าใจของตนเอง โดยไม่ทราบว่ามัคคุเทศก์มีหลักจรรยาบรรณอย่างไร มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด และการที่จะทำให้ยุวมัคคุเทศก์มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ ตลอดจนสามารถบรรยายให้เด็ก ๆ เข้าใจได้ง่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง”

สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ พบว่าสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการในเรื่องความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ คือ ขาดความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งต้องการให้มีการเพิ่มเติมความรู้โดยวิธีการฝึกอบรม

1.2 ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้กล่าวไว้ดังนี้

“จะรู้เรื่องพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านก็เฉพาะที่อาจารย์เขียนไว้ให้เท่านั้น”

“เด็ก ๆ ที่เป็นยุวมัคคุเทศก์ ส่วนมากจะรู้ข้อมูลแบบไม่จริงจิง รู้เฉพาะในส่วนที่ท่องจำ โดยไม่เข้าใจว่าประวัติของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งมีความเป็นมาอย่างไร สำคัญอย่างไร และการดูแลแหล่งท่องเที่ยวก็ไม่ได้เกิดจากจิตสำนึกที่ห่วงแหนอย่างแท้จริง ซึ่งปฏิบัติเพียงตามคำสั่งของผู้ดูแลเท่านั้น”

“ผู้นำชุมชนให้ความช่วยเหลือค่อนข้างน้อย ซึ่งทางชุมชนจะช่วยได้มากก็นำปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ยุวมัคคุเทศก์ โดยมีการฝึกอบรมพร้อมกับให้ความรู้เรื่องจรรยาบรรณ และวิธีการปฏิบัติตนในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ที่ดี ก็จะทำให้เด็ก ๆ เข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยไม่ต้องมาท่องจำหรืออ่านตามที่อาจารย์เขียนให้เหมือนเดิม”

สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ พบว่าสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการในเรื่องความรู้เกี่ยวกับพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คือ ขาดความรู้ในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องการให้มีการเพิ่มเติมความรู้โดยวิธีการฝึกอบรมและนำปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ยุวมัคคุเทศก์

2. บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

“การแต่งกายของยุวมัคคุเทศก์ ส่วนใหญ่แต่งกายสะอาด เรียบร้อย มีการใส่เสื้อเป็นทีม คือจะใส่เสื้อลายเล่าเรื่องของกลุ่มเย็บผ้าวัดพระนอนจักรสีห์ ทุกคน แต่ถ้าจะมองถึงบุคลิกภาพนั้น โดยรวมยังไม่ดีเท่าที่ควร”

“จะอย่างไรให้บุคลิกภาพดูดี น่าจะมีคนมาสอนนะค่ะ”

“การบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวถ้าอาจารย์ไม่เขียนมาให้ก็จะบรรยายได้อย่างไม่มั่นใจ สู้ให้อาจารย์เขียนให้และนำมาอ่านเองดีกว่า”

“จากการสังเกต และรับฟังนักเรียนที่มาเป็นยุวมัคคุเทศก์นั้นส่วนใหญ่จะบรรยายแบบท่องจำ คือท่องเป็นนกแก้วนกขุนทอง บรรยายไม่เป็นธรรมชาติ และถ้ามีนักท่องเที่ยวมาสอบถามข้อมูลอะไรก็จะตอบแบบไม่มั่นใจหรือบางครั้งก็ตอบไม่ได้เลย”

สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ พบว่าสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการในเรื่องบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรี คือ ในด้านของการแต่งกายนั้นจะสุภาพ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย แต่จะมีเรื่องของการแต่งกายที่บางคนยังไม่ใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าผ้าใบ ส่วนในด้านของการบรรยายและตอบคำถามนั้น ยังบรรยายและตอบคำถามได้ไม่เต็มมากนัก ซึ่งยุวมัคคุเทศก์ขาดความรู้ในเรื่องของการดูแลบุคลิกภาพ และการบรรยายและตอบคำถามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย แต่เกิดจากครูผู้ดูแลเป็นผู้ที่เขียนคำบรรยายให้ จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์บรรยายและตอบคำถามได้เฉพาะเท่าที่เขียนให้ โดยมีความต้องการพัฒนาบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และฝึกปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการบรรยายและการตอบคำถาม

3. เจตคติในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

3.1 เจตคติในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้กล่าวไว้ดังนี้

“เด็ก ๆ รู้สึกเพียงว่าได้พูดแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวก็ดีใจแล้ว แต่การเป็นยุวมัคคุเทศก์ที่ดีอย่างไรไม่ทราบ”

3.2 เจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้กล่าวไว้ดังนี้

“ยุวมัคคุเทศก์จะไม่ทราบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่แต่ละแห่งนั้นมีคุณค่าอย่างไร แต่มีความรู้สึกว่าจะควรที่จะช่วยกันดูแลรักษาไว้”

สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ พบว่าสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการในเรื่องเจตคติในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรี คือ ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จะไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็นยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ เพราะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ตามกรอบการวิจัย คือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ และเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า สภาพการดำเนินการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ตลอดจนปัญหาและความต้องการ ส่วนใหญ่ก็จะตอบคล้ายๆ กับแบบสอบถามคือขาดความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 บุคลิกภาพในการนำชม ตลอดจนการบรรยายและตอบคำถามแก่นักท่องเที่ยว และเจตคติของยุวมัคคุเทศก์ที่ไม่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ แต่จะเพิ่มเติมในเรื่องแนวทางของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ คือให้มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ยุวมัคคุเทศก์ เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้อาทิ ทักษะ และวิธีการปฏิบัติงานจริง

ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การดำเนินงานการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี นับว่าเป็นการเริ่มต้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์โดยชุมชน สำหรับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ยังพบสภาพปัญหายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยว

สรุปผลการจัดประชุมกลุ่ม ในวันเสาร์ที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551 โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ (รายชื่อตั้งปรากฏในภาคผนวก ก) สามารถสรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ตามกรอบการวิจัย คือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ และเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

ยุวมัคคุเทศก์ที่ทำหน้าที่ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ทุกคนไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับคำแนะนำจากครูผู้ดูแลเท่านั้น จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์ ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตลอดจนจรรยาบรรณในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ นอกจากนี้การดำเนินงาน การดูแลรักษาและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ยุวมัคคุเทศก์ ทุกคนก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการการดำเนินงาน การดูแลรักษา และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เลย

2. บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในด้านของการแต่งกายนั้นจะสุภาพ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย แต่จะมีเรื่องของการแต่งกายที่บางคนยังไม่ใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าผ้าใบ ส่วนในด้านของการบรรยายและตอบคำถามนั้น ยังบรรยายและตอบคำถามได้ไม่ดีมากนัก คือจะพูดแบบติดๆขัดๆ ไม่เป็นธรรมชาติ จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์ขาดความรู้ในเรื่องของการดูแลบุคลิกภาพ และการบรรยายและตอบคำถามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย แต่เกิดจากครูผู้ดูแลเป็นผู้ที่เขียนคำบรรยายให้ จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์บรรยายและตอบคำถามได้เฉพาะเท่าที่เขียนให้

3. เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จะไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็นยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ยังไม่มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

ตาราง 5 สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาภูมิภาคภาคเหนือภาคที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็น ยุวมัคคุเทศก์ในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยว	ยุวมัคคุเทศก์ที่ทำหน้าที่ในการนำชมแหล่ง ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ทุกคนไม่ เคยเข้ารับการศึกษาอบรมเชิงปฏิบัติการในการ เป็นยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับการ คำแนะนำจากครูผู้ดูแลเท่านั้น	ยุวมัคคุเทศก์ยังไม่รู้ความสำคัญ ไม่รู้วิธี ปฏิบัติตน และไม่เข้าใจจรรยาบรรณ ตลอดจนยังไม่รู้ความเป็นมา คุณค่า ความสำคัญ การดำเนินการและการดูแล รักษาในแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเอง ปฏิบัติงานอยู่	เพิ่มเติมความรู้ให้แก่ยุวมัคคุเทศก์ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับ ยุว มััคคุเทศก์ และพื้นที่ในแหล่ง ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ แก่ยุวมัคคุเทศก์
2. บุคลิกภาพในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	ในด้านของการแต่งกายนั้นจะสุภาพ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย แต่จะมีเรื่องของ รองเท้าที่บางคนยังไม่ใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือ รองเท้าผ้าใบ ส่วนในด้านของการบรรยาย และตอบคำถามนั้น ยังบรรยายและตอบ คำถามได้ไม่ดีมากนัก คือจะพูดแบบ ติดๆ ขัดๆ ไม่เป็นธรรมชาติ	ยุวมัคคุเทศก์ขาดความรู้ในเรื่องของการ ดูแลบุคลิกภาพ และการบรรยายและตอบ คำถามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจ ในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย แต่เกิดจากครู ผู้ดูแลเป็นผู้ที่เขียนคำบรรยายให้ จึงทำให้ยุว มััคคุเทศก์บรรยายและตอบคำได้เฉพาะ เท่าที่เขียนให้	มีการพัฒนาบุคลิกภาพ ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่ง ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และฝึกปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ทักษะการบรรยายและการตอบ คำถาม
3. เจตคติต่อการเป็น ยุวมัคคุเทศก์ในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จะไม่เห็น ความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็น ยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ยังไม่มีความเจตคติที่ดี ต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่ง ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์	สร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็น ยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่ง ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ให้แก่ยุวมัคคุเทศก์

บทที่ 4

แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา
การดำเนินงานการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
 2. วัตถุประสงค์การวิจัย
 3. วิธีดำเนินการวิจัย
 4. แนวทางและวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
 5. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
- ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามการวิจัยที่สำคัญ 2 คำถาม คือ

1. แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการคือ

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้มาร่วมกันพิจารณาเพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นไปได้สูง ในการพัฒนาพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง จากการวิจัยระยะที่ 1 โดยตั้งอยู่บนความเชื่อมั่นว่าผู้นำชุมชนที่เป็นแกนนำในการพัฒนาร่วมกับ ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ถ้าได้รับการเสริมพลัง (empowerment) ที่เหมาะสม ดังนั้นในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยจึงใช้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กรอบการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้เป็นกรอบการวิจัยและพัฒนาการดำเนินงานการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย

1.1 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

1.2 บุคลิกภาพ

1.3 เจตคติ

ทั้งนี้ได้นำปัญหาและความต้องการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้พบจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาพิจารณาร่วมกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการแสวงหาแนวทางและวิธีการการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมเป็นสำคัญ

2. ประชากร

ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ได้แก่ ยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งได้มาจากนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาในชุมชนที่ได้ทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์นำชมแหล่งท่องเที่ยวประจำหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทุกคน จำนวน 20 คน ซึ่งสมัครใจเข้ารับการอบรม

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 คน ได้แก่

- 2.2.1 ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสีห์ จำนวน 1 คน
- 2.2.2 ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันตำบลจักรสีห์ รองประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน OTOP จำนวน 2 คน
- 2.2.3 ผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์ จำนวน 2 คน
- 2.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านงานยุวมัคคุเทศก์ จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือ

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ใช้เทคนิคและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ที่จะกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนและเสริมสร้างพลังให้กับยุวมัคคุเทศก์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้ร่วมกันระดมความคิดเพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาโดยใช้การประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) ที่ก่อให้เกิดการระดมสมอง เป็นการสนทนาตามกรอบการวิจัย ซึ่งเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจากการวิจัยระยะที่ 1 โดยอาศัยองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้ที่ลงมือปฏิบัติการเป็นสมาชิกยุวมัคคุเทศก์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้ร่วมกันคิดและสังเคราะห์ไว้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การดำเนินงานการวิจัยในระยะนี้ เป็นการศึกษาโดยวิธีการจัดประชุมกลุ่มเฉพาะที่ให้ความสำคัญกับการระดมความคิดและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลความรู้ ความจริงอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ ใช้ความรู้ที่ศึกษาร่วมกันมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ศึกษาและวิเคราะห์รวมทั้งแสวงหาและวิธีการพัฒนาการดำเนินงานการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

3.1 สรุบทบทเรียนการดำเนินงานเพื่อหาแนวทางและวิธีการพัฒนาการดำเนินงานการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยการประชุมกลุ่มเฉพาะ เพื่อสรุบทบทเรียนของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของยุวมัคคุเทศก์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ให้เกิดความตระหนักในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยจัดประชุมเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2551 มีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมคือ ยุวมัคคุเทศก์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์

ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 26 คน (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ก)

ในการประชุมครั้งนี้ได้มีการทบทวนผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 ซึ่งจะได้รับทราบสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

3.2 การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยจัดประชุมกลุ่มในวันเสาร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2551 กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมคือ อุ้มคฤเทศก์และผู้มีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องในการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 26 คน (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ข) ได้ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แบบสร้างข้อสรุปการจำแนกชนิดของข้อมูลแบบไม่ใช้ทฤษฎี คือการจำแนกข้อมูลที่วิเคราะห์ตามความเหมาะสมของข้อมูล โดยยึดกรอบการวิจัยเป็นหลักรวมทั้งสังเคราะห์สรุปเป็นแนวทางและวิธีการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ดังนี้

4.1 นำเสนอข้อมูลแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในการประชุมกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และตรวจสอบ

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ข้อสรุปเป็นบทเรียนแนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอุ้มคฤเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ระหว่างการเก็บข้อมูล

แนวทางและวิธีการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

จากการจัดประชุมกลุ่มของผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี นำไปสู่การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ปัญหาและความต้องการการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ปัญหาที่พบ แนวทางและวิธีการพัฒนา และกิจกรรมการพัฒนา รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 แนวทาง และวิธีการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว ด้านความรู้เกี่ยวกับการเป็นภูมิภาคภาคี

ปัญหา	ความต้องการ	แนวทางและวิธีการพัฒนา
ภูมิภาคภาคียังไม่รู้ความสำคัญ ไม่รู้วิธีปฏิบัติตน และไม่เข้าใจจรรยาบรรณ ตลอดจนยังไม่รู้ความเป็นมาคุณค่า ความสำคัญ การดำเนินการและการดูแลรักษาในแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่	เพิ่มเติมความรู้ให้แก่ภูมิภาคภาคีในเรื่องความรู้เกี่ยวกับ การเป็น ภูมิภาคภาคีที่ดี และพื้นที่ท่องเที่ยวในหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์แก่ ภูมิภาคภาคี	จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ภูมิภาคภาคี โดยกำหนดเนื้อหาในเรื่อง 1.ความรู้เกี่ยวกับการเป็นภูมิภาคภาคี 2.ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

2. บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ปัญหาและความต้องการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในขั้นตอนของการพัฒนาภูมิภาคภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ภูมิภาคภาคี รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหา	ความต้องการ	แนวทางและวิธีการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์ขาดความรู้ในเรื่องของการดูแลบุคลิกภาพ และการบรรยายและตอบคำถามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย แต่เกิดจากครูผู้ดูแลเป็นผู้ที่เขียนคำบรรยายให้ จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์บรรยายและตอบคำถามได้เฉพาะเท่าที่เขียนให้	มีการพัฒนาบุคลิกภาพ ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และฝึกปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการบรรยาย และการตอบคำถาม	จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ แก่ ยุวมัคคุเทศก์ โดยกำหนดเนื้อหาเรื่อง บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ เพื่อการนำเที่ยวที่ดี

3. เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ปัญหาและความต้องการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 แนวทาง และวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ปัญหา	ความต้องการ	แนวทางและวิธีการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ยังไม่มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์	สร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ให้แก่ยุวมัคคุเทศก์	เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่มที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ในส่วนของการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key performant) ได้ร่วมกันพิจารณาเสนอแนะแนวทางและวิธีการในส่วนของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

เพื่อให้มั่นใจว่า ยุวมัคคุเทศก์ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้เกิดการพัฒนารับจริง ที่ประชุมกลุ่มเฉพาะ ได้ร่วมกันพิจารณากำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (Key performance indicator : KPI) ของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ดังนี้

1. ดัชนีความสำเร็จของการพัฒนาด้านความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คือ คะแนนสอบ หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75 โดยใช้สูตรคำนวณ อัลฟาของครอนบาค ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ .751
2. ดัชนีความสำเร็จของการพัฒนาบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คือ คะแนนสอบความรู้ ความเข้าใจในเรื่องบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ และการบรรยายและตอบคำถาม หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75 โดยใช้สูตรคำนวณ อัลฟาของครอนบาค ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ .777
3. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75 โดยใช้สูตรคำนวณ อัลฟาของครอนบาค ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ .794
4. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการเป็นยุวมัคคุเทศก์จากการทดสอบปฏิบัติจริง 1 ครั้ง และทุก ๆ 3 เดือน หลังการฝึกอบรมแล้วยุวมัคคุเทศก์ทุกคนต้องอยู่ในระดับผ่านขึ้นไป ซึ่งวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 5 คน จะเป็นผู้ประเมิน

จากการกำหนดตัวชี้วัดดังกล่าวที่ประชุมยอมรับในดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

สรุปจากการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้ว่าต้องใช้วิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยใช้วิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดของโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ : การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

2. หลักการและเหตุผล :

ยุวมัคคุเทศก์ที่ทำหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เกิดขึ้นจากความสมัครใจของนักเรียนโรงเรียนสิงห์พหุประสานมิตรอุปถัมภ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เวลาว่างในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ยังเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง ซึ่งนักเรียนเหล่านี้ที่มาปฏิบัติงานนั้นไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ทำให้การปฏิบัติงานในการเป็นยุวมัคคุเทศก์นั้นไม่ดีเท่าที่ควร

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และการค้นหาแนวทางและวิธีการพัฒนา โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการจัดประชุม พบว่ายุวมัคคุเทศก์ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใส่วนของคุณลักษณะยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และยุวมัคคุเทศก์นั้นยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จึงเห็นควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ให้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์ :

3.1 เพื่อให้ยุวมัคคุเทศก์มีความรู้ในเรื่องการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

3.2 เพื่อให้ยุวมัคคุเทศก์มีบุคลิกภาพที่ดีขึ้น

3.3 เพื่อให้ยุวมัคคุเทศก์มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

3.4 เพื่อให้ได้แผนในการปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์

4. กลุ่มเป้าหมาย :

ยุวมัคคุเทศก์ที่ทำหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 20 คน

5. ระยะเวลา :

ในระหว่างวันที่ 15 -- 16 มีนาคม พ.ศ.2551

5.1 วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 2551 ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ยุวมัคคุเทศก์

5.2 วันอาทิตย์ที่ 16 มีนาคม 2551 ฝึกปฏิบัติในการบรรยายและตอบคำถาม

6. สถานที่ :

ณ ศูนย์แสดงและจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ลานร้านค้าวัดพระนอน
จักรสีห์วรวิหาร ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

7. วิทยากร :

7.1 นายกวี ภูพิพัฒน์ อาจารย์ 1 ระดับ 6 หัวหน้าภาควิชาบัณฑิตการเชิงพาณิชย์
และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง

7.2 นางวรวรรณ ดาบโกไสย์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน และคณะกรรมการหมู่บ้าน

8. วิธีดำเนินการ :

8.1. ขั้นเตรียมการ

8.1.1 สร้างหลักสูตรการฝึกอบรมและประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเพื่อ
วางแผนดำเนินการฝึกอบรม

8.1.2 ประสานวิทยากรในการฝึกอบรม

8.1.3 จัดเตรียมการในการฝึกอบรม ติดต่อสถานที่ เตรียมเอกสารและอุปกรณ์
ต่างๆ

8.2 ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

8.2.1 การบรรยาย

8.2.2 ฝึกปฏิบัติจริง

9. การประเมินผลโครงการ

9.1 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่ง
ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว

9.2 วัดเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบล
จักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

9.3 ติดตามผลการปฏิบัติงานหลังจากการฝึกอบรม โดยมีวิทยากรและผู้มีส่วน
เกี่ยวข้อง 5 คน เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงาน

10. งบประมาณ :

ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 5,200 บาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

10.1 ค่าอาหารกลางวัน 2 มื้อๆ ละ 70 บาท จำนวน 27 คน (2x20x70) เป็นเงิน
2,800 บาท

10.2 ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 4 มื้อๆ ละ 30 บาท จำนวน 27 คน (4x20x30)
เป็นเงิน 2,400 บาท

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ :

11.1 ยุวมัคคุเทศก์มีความรู้ในเรื่องการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

11.2 ยุวมัคคุเทศก์มีบุคลิกภาพที่ดีขึ้น

11.3 ยุวมัคคุเทศก์มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ เพื่อนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

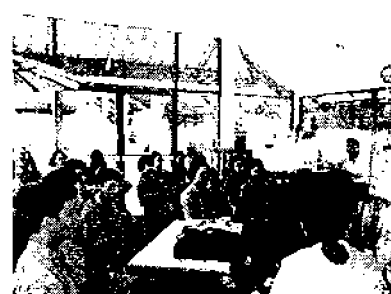
11.4 ได้แผนในการปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์

ตาราง 9 ตารางฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ณ ศูนย์แสดงและจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ลานร้านค้าวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร

วัน/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 2551		
	- ลงทะเบียน	
08.00 น.- 08.30 น.		
08.30 น.- 09.00 น.	- พิธีเปิด	โดย นายวรชาติ พานทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสีห์
09.00 น.- 09.30 น.	- ทดสอบความรู้ในเรื่อง 1. ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์ เช่น วิธีปฏิบัติงาน หน้าที่ และ จรรยาบรรณของ ยุวมัคคุเทศก์ 2. บุคลิกภาพ 3. การบรรยายและตอบคำถาม 4. เจตคติ	ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม
09.30 น.- 12.00 น.	- วิทยากรบรรยายให้ความรู้ในเรื่อง 1. ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์ เช่น วิธีปฏิบัติงาน หน้าที่ และ จรรยาบรรณของ ยุวมัคคุเทศก์ 2. บุคลิกภาพที่ดีของยุวมัคคุเทศก์ 3. การบรรยายและตอบคำถาม 4. เจตคติ	โดย นายทวี ภูพิพัฒน์ อาจารย์ 1 ระดับ 6 หัวหน้าภาควิชา นันทนาการเชิงพาณิชย์และการ ท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขต อ่างทอง
12.00 น.- 13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 น.- 15.30 น.	- วิทยากรบรรยายให้ความรู้ในเรื่อง แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักร สีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	โดย นางวรวรรณ ฉาบโกไสย์ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของชุมชน และเป็น คณะกรรมการหมู่บ้าน
15.30 น.- 16.00 น.	- ทดสอบความรู้ในเรื่อง 1. ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์ เช่น วิธีปฏิบัติงาน หน้าที่ และ จรรยาบรรณของ ยุวมัคคุเทศก์	หลังได้รับการฝึกอบรม

ตาราง 9 (ต่อ)

วัน/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	2. บุคลิกภาพ 3. การบรรยายและตอบคำถาม 4. เจตคติ	
<u>วันอาทิตย์ที่ 16</u>		
<u>มีนาคม 2551</u>		
09.00 น. – 12.00 น.	ฝึกปฏิบัติในการบรรยายและตอบคำถาม	รอบเช้า จำนวน 10 คน
12.00 น. - 13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 น. – 16.00 น.	ฝึกปฏิบัติในการบรรยายและตอบคำถาม	รอบบ่าย จำนวน 10 คน
16.00 น. – 16.30 น.	สรุปผลการฝึกปฏิบัติในการบรรยายและตอบคำถาม	โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ยุวมัคคุเทศก์
16.30 น. – 17.00 น.	พิธีปิดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	

ภาพ 5 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์

บทที่ 5

การพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ขอเสนอเป็น 6 ตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัยและพัฒนา
2. วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา
3. วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา
4. การพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในปัจจุบัน
5. ผลการพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
6. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัยและพัฒนา

จะสามารถพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา

เพื่อการพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยในระยะที่ 3 (D1) นี้ เป็นขั้นที่มีความสำคัญมากที่สุดที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทุกฝ่ายจะได้เข้ามาร่วมกันปฏิบัติการ (action) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอายุมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่เกิดจากการปฏิบัติการจริง (interactive learning through action) ตามแนวทางและวิธีการที่ได้พัฒนาไว้ เพื่อให้บรรลุตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาตามที่ได้กำหนดไว้ในกรวิจัยในระยะที่ 2 ดังนั้นจึงใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กรอบการวิจัย

นำแนวทางวิธีการ การพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งได้แก่ การฝึกอบรมการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ผู้มีส่วนอย่างสำคัญได้ร่วมกันพัฒนาไว้ในการศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 2 (R2) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัยและพัฒนา โดยการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มีคุณลักษณะดังนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

1.2 บุคลิกภาพ

1.3 เจตคติ

2. ประชากร

ในการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในระยะที่ 3 นี้ ประชากรในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ได้แก่ ภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว บริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีจำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาในชุมชนที่สมัครใจเข้ารับการอบรมและผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 คน ได้แก่

2.2.1 ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสีห์ จำนวน 1 คน

2.2.2 ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันตำบลจักรสีห์ รองประธานคณะกรรมการ หมู่บ้าน

OTOP จำนวน 2 คน

2.2.3 ผู้ดูแลภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 2 คน

2.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านงานภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เกิดจากการปฏิบัติจริง (Interactive learning through action) โดยความร่วมมือของผู้มีส่วนอย่างสำคัญทุกฝ่าย ที่กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และเสริมสร้างพลังให้กับภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการพัฒนาภูมิภาคสู่การนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่เป็นผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาและผล การพัฒนาไปเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาในแต่ละด้านตามที่ได้กำหนดไว้จาก การวิจัยในระยะที่ 2

การพัฒนาความรู้ภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัด สิงห์บุรี

การเสริมสร้างทักษะความรู้เป็นพื้นฐานให้แก่ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ภาคีประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ จากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 พบว่ายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้เข้า รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในระหว่างวันที่ 15 - 16 มีนาคม พ.ศ.2551 ศูนย์แสดงและจัดจำหน่าย สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ลานร้านค้าวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้เกิดทักษะเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นในการวิจัยและพัฒนาการพัฒนาความรู้ภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบล จักรสีห์ ครั้งนี้ จึงเน้นการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาความรู้ภาคีในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาจาก แนวทางและวิธีการพัฒนาความรู้ภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ พบว่าต้อง ใช้วิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยจึงใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นยุทธศาสตร์สำคัญใน การพัฒนาความรู้ภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และเพื่อให้ได้การฝึกอบรมที่ดีจึงได้จัดประชุมกลุ่มผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 เวลา 15.00 น. - 17.00 น. ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ จำนวน 25 คน (รายชื่อปรากฏใน ภาคผนวก ค) โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันจัดทำแผนการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มเฉพาะได้ ร่วมกันนำผลการวิจัยในระยะที่ 2 มาเป็นประเด็นในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม

ดังนั้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ดำเนินการได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรต้นแบบการพัฒนาความรู้ภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนสำคัญได้ร่วมกันพิจารณา จัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ในระหว่างวันที่ 15 - 16 มีนาคม พ.ศ.2551 ณ ศูนย์แสดงและจัด จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ลานร้านค้าวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร โดยมีการเชิญวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวและวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรม ยุวมัคคุเทศก์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่จัดทำโดยผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เป็นผู้ดำเนินการใน การดำเนินการฝึกอบรมในครั้งนี้

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในระหว่างวันที่ 15 – 16 มีนาคม พ.ศ.2551 โดยการใช้วิทยากรภายในชุมชนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยมีรายละเอียดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการดังต่อไปนี้

วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2551

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 20 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก ง) ในครั้งนี้ เป็นการอบรมเพื่อการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ โดยมีกิจกรรมตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การลงทะเบียนในช่วงเช้า เสร็จแล้วจัดกิจกรรมการสร้างสัมพันธ์ภาพ วิทยากรได้ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกันใช้เกมส์และสอดแทรกเนื้อหาเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดการพัฒนากล้าแสดงออกและมีความสุขในการอบรม

2. พิธีเปิด

ผู้กล่าวเปิดการฝึกอบรม คือ นายวรชาติ พานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล จักรสีห์ หลังจากกล่าวเปิดแล้วได้บรรยายพูดคุยถึงความสำคัญของยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งขอให้ผู้เข้ารับการอบรมให้ความสนใจที่จะได้ทำหน้าที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของตำบลจักรสีห์ จึงขอให้ทุกๆคนที่จะเข้ารับการอบรมทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ที่ดีตลอดไป

3. เนื้อหาการฝึกอบรม แหล่งท่องเที่ยวชุมชน (แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์)

บรรยายให้ความรู้โดย นางวรวรรณ ดาบโกไสย์ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์พระนอนจักรสีห์ ประธานกลุ่มโฮมสเตย์บ้านพระนอนจักรสีห์ ตลอดจนเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว จนติด 1 ใน 80 หมู่บ้าน ที่ได้รับคัดสรรเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว (OVC) นอกจากนี้ยังได้นำยุวมัคคุเทศก์ทุกคนลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อให้มัคคุเทศก์เข้าใจถึงพื้นที่ และรู้ถึงประวัติความเป็นมาของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

2. เนื้อหาการฝึกอบรมในเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ จิตวิทยา และบุคลิกภาพในการบริการนำชมแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จรรยาบรรณของเจ้าบ้านและยุวมัคคุเทศก์นำเที่ยวที่ดี และบทบาทหน้าที่ของยุวมัคคุเทศก์

บรรยายโดยนายทวี ภูพิพัฒน์ อาจารย์ 1 ระดับ 6 หัวหน้าภาควิชาบัณฑิตการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน

ให้ยุวมัคคุเทศก์ช่วยกันเขียนแผนปฏิบัติงานเพื่อ สับเปลี่ยนกันมาปฏิบัติงานที่แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

วันที่ 16 มีนาคม 2551

1. ฝึกปฏิบัติงานจริง หังในด้านการนำเที่ยว การบรรยายและการตอบคำถาม

2. สรุปผลการฝึกปฏิบัติในการบรรยายและตอบคำถาม โดยวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. พิธีปิดการอบรม

โดย นายวรชาติ พานทอง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลจักรสีห์ และนายถาวร พูลนิตย์ กำหนดตำบลจักรสีห์ ได้มาเป็นประธานในการปิดการอบรมยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง 2 คนกล่าวให้กำลังใจแก่ยุวมัคคุเทศก์ทุก ๆ คนที่สมัครใจมาทำหน้าที่เพื่อชื่อเสียงของชาวตำบลจักรสีห์ ต่อจากนั้นเป็นพิธีการมอบวุฒิบัตรให้แก่ ยุวมัคคุเทศก์ทุก ๆ คน

ผลการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การพิจารณาผลการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการมาวิเคราะห์แล้วเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาตามเกณฑ์ที่ที่ประชุมกลุ่มเฉพาะได้ร่วมกันพิจารณากำหนดไว้ ดังนี้

1. ดัชนีความสำเร็จของการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คือ คะแนนสอบ หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75
2. ดัชนีความสำเร็จของการพัฒนาบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี คือ คะแนนสอบความรู้ ความเข้าใจในเรื่องบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ และการบรรยายและตอบคำถาม หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75
3. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75
4. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการเป็นยุวมัคคุเทศก์จากการทดสอบปฏิบัติจริง หลังการฝึกอบรมแล้วยุวมัคคุเทศก์ทุกคนต้องอยู่ในระดับผ่านขึ้นไป ซึ่งวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะเป็นผู้ประเมิน

ผลการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มีดังนี้

1. ผลการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตาราง 10 สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ	12	75.00	15	93.75
2. นางสาวกวิณฑิพย์ สุจริตจันทร์	10	62.50	12	75.00
3. นางสาวสุมิตรา พรหมณี	11	68.75	13	81.25
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	9	56.25	12	75.00
5. นายชีวี แก้วแสง	10	62.25	13	81.25
6. นายชีวา แก้วแสง	11	68.75	13	81.25
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	9	56.25	12	75.00
8. เด็กหญิงพัชธิชา ชีรเนติพงศ์	8	50.00	11	68.75
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	9	56.25	12	75.00
10. เด็กหญิงพิมพ์พรพรรณ เสือเหลือ	9	56.25	11	68.75
11. เด็กหญิงนันทริดา ชีรเนติพงศ์	8	50.00	12	75.00
12. เด็กหญิงชนมนต์ พยัคฆ์โส	9	56.25	13	81.25
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันทร์คล้าย	9	56.25	12	75.00
14. เด็กหญิงอารียา ไชยเสนา	9	56.25	12	75.00
15. เด็กหญิงจริยา พิงสว่าง	8	50.00	12	75.00
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง	10	62.25	13	81.25
17. เด็กหญิงนภาพร ดวงแจ่มใส	8	50.00	11	68.75
18. เด็กหญิงสุนดา วงษ์น้อม	9	56.25	12	75.00
19. เด็กชายกสิณ ทศนปรีดา	9	56.25	12	75.00
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง	8	50.25	11	68.75
คะแนนเฉลี่ย	9.25	57.80	12.20	76.25

จากคะแนนทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ของยุวมัคคุเทศก์ที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม = 9.25 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน) และคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม = 12.20 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.25) ซึ่งคะแนนสอบหลังการฝึกอบรมมากกว่าคะแนนสอบก่อนการฝึกอบรม

สรุปการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

บริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยพิจารณาจากผลการพัฒนาความรู้ที่เป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ของการพัฒนาความรู้ที่กำหนดไว้ คือ คะแนนทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง หลังการฝึกอบรมคิดเป็น ร้อยละ 76.25

2. ผลการพัฒนานุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตาราง 11 สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ	13	81.25	16	100.00
2. นางสาวกวิณทิพย์ สุจริตจันทร์	11	68.75	14	87.50
3. นางสาวสุมิตรา พราหมณี	10	62.50	13	81.25
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	10	62.50	13	81.25
5. นายชวี แก้วแสง	10	62.50	14	87.50
6. นายชิวา แก้วแสง	10	62.50	13	81.25
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	9	56.25	12	75.00
8. เด็กหญิงพัชชิตา ธีรเนติพงศ์	9	56.25	13	81.25
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	9	56.25	13	81.25
10. เด็กหญิงพิมพ์พรพรรณ เสือเหลือง	9	56.25	12	75.00
11. เด็กหญิงนันทริดา ธีรเนติพงศ์	9	56.25	13	81.25
12. เด็กหญิงธนมณฑ์ พยัคฆไส	9	56.25	12	75.00
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันทรคล้าย	9	56.25	13	81.25
14. เด็กหญิงอาริยา ไชยเสนา	10	62.50	14	87.50
15. เด็กหญิงจริยา พิงสว่าง	9	56.25	13	81.25
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง	10	62.50	14	87.50
17. เด็กหญิงนภาพร ดวงแจ่มใส	9	56.25	13	81.25
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์นิ่ม	9	56.25	13	81.25
19. เด็กชายกสิณ ทศนปรีดา	9	56.25	13	81.25
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง	9	56.25	13	81.25
คะแนนเฉลี่ย	9.60	60.00	13.20	82.50

จากคะแนนทดสอบความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ของยุวมัคคุเทศก์จำนวน 20 คน ที่เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม = 9.60 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน) และคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม = 13.20 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.50) ซึ่งคะแนนสอบหลังการฝึกอบรมมากกว่าคะแนนสอบก่อนการฝึกอบรม

สรุปการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์เพื่อการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยพิจารณาจากผลการพัฒนาความรู้ที่เป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ของการพัฒนาความรู้ที่กำหนดไว้ คือ คะแนนทดสอบความรู้เกี่ยวกับการบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี หลังการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 82.50

3 . ผลการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตาราง 12 สรุปผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ	5	100.00	5	100.00
2. นางสาวกวิณทิพย์ สุจริตจันทร์	4	80.00	4	80.00
3. นางสาวสมิตรา พราหมณี	3	60.00	4	80.00
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	3	60.00	4	80.00
5. นายชวี แก้วแสง	4	80.00	5	100.00
6. นายชิวา แก้วแสง	3	60.00	4	80.00
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	4	80.00	4	80.00
8. เด็กหญิงพัชธิชา ชีรเนติพงศ์	3	60.00	4	80.00
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	3	60.00	4	80.00
10. เด็กหญิงพิมพ์พรรณ เสือเหลือง	3	60.00	4	80.00
11. เด็กหญิงนันทิดา ชีรเนติพงศ์	3	60.00	4	80.00
12. เด็กหญิงธนมนต์ พักขมไส	4	80.00	4	80.00
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันทร์คล้าย	4	80.00	5	100.00
14. เด็กหญิงอารีญา ไชยเสนา	4	80.00	4	80.00
15. เด็กหญิงจริยา พึ่งสว่าง	3	60.00	4	80.00

ตาราง 12 (ต่อ)

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ก่อนฝึกอบรม		หลังฝึกอบรม	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง	5	100.00	5	100.00
17. เด็กหญิงนภาพร ดวงแจ่มใส	3	60.00	4	80.00
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์นิ่ม	4	80.00	4	80.00
19. เด็กชายกสิณ ทิศนปรีดา	3	60.00	4	80.00
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง	3	60.00	4	80.00
คะแนนเฉลี่ย	3.55	71.00	4.31	84.00

จากคะแนนเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม = 3.55 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) และคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม = 4.20 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.00)

สรุปการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยพิจารณาจากผลการพัฒนาเจตคติที่เป็นไปตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ของการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่กำหนดไว้ คือ คะแนนเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี หลังการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 84.00

4. ผลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานจริงของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี หลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ประเมินโดยวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน มีดังนี้

ตาราง 13 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน
	1	2	3	4	5
1. นายปิยวัฒน์ ตีเหลือ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
2. นางสาวกรวิมลทิพย์ สุจริตจันทร์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
3. นางสาวสุมิตรา พรหมณี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
5. นายชีวี แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
6. นายชีวา แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
8. เด็กหญิงพัชทิชา ชีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
10. เด็กหญิงพิมลพรรณ เสือเหลือง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
11. เด็กหญิงนันทริดา ชีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
12. เด็กหญิงธนมณฑ์ พยัคฆ์โส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันท์คล้อย	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
14. เด็กหญิงอารีญา ไชยเสนา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
15. เด็กหญิงจริยา พึ่งสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
17. เด็กหญิงนวพร ดวงแจ่มใส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์น้อม	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
19. เด็กชายกสิณ ทศนปรีดา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์ โดยวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมิน พบว่า ยุวมัคคุเทศก์ ทั้ง 20 คน ผ่านการประเมินผลด้านความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์

ตาราง 14 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน
	1	2	3	4	5
1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
2. นางสาวกวิณทิพย์ สุจริตจันทร์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
3. นางสาวสมิตรา พราหมณี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
5. นายชวี แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
6. นายชิวา แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
8. เด็กหญิงพัชธิชา ธีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
10. เด็กหญิงพิมลพรรณ เสือเหลือง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
11. เด็กหญิงนันทริดา ธีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
12. เด็กหญิงธนมนต์ พยัคฆโส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันท์คล้าย	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
14. เด็กหญิงอารีญา ไชยเสนา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
15. เด็กหญิงจริยา พิงสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
16. เด็กชายหัทธิน ยาเที่ยง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
17. เด็กหญิงนภาพร ดวงแจ่มใส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์นิ่ม	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
19. เด็กชายกสิณ ทศนปรีดา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
20. เด็กหญิงหัทธญา แสงสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์ โดยวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมิน พบว่า ยุวมัคคุเทศก์ ทั้ง 20 คน ผ่านการประเมินผลด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตาราง 15 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพของการเป็นยุวมัคคเทศก์

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน
	1	2	3	4	5
1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
2. นางสาวกวิณทิพย์ สุจริตจันทร์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
3. นางสาวสุมิตรา พวาทมณี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
5. นายชีวี แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
6. นายชีวา แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
8. เด็กหญิงพัชธิชา ธีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
10. เด็กหญิงพิมลพรรณ เสือเหลือง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
11. เด็กหญิงนัทริดา ธีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
12. เด็กหญิงธนมนต์ พยัคฆ์โส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันทรค์ล้อย	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
14. เด็กหญิงอาริยา ไชยเสนา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
15. เด็กหญิงจริยา พึ่งสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
17. เด็กหญิงนภาพร ดวงแจ่มใส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์น้อม	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
19. เด็กชายกสิณ ทศนปรีดา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานของยุวมัคคเทศก์ โดยวิทยากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมิน พบว่า ยุวมัคคเทศก์ ทั้ง 20 คน ผ่านการประเมินผลด้านด้าน บุคลิกภาพของการเป็นยุวมัคคเทศก์

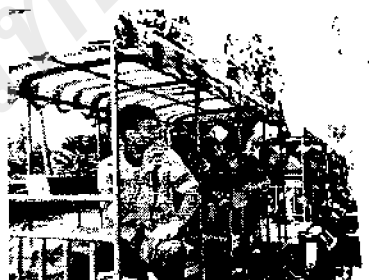
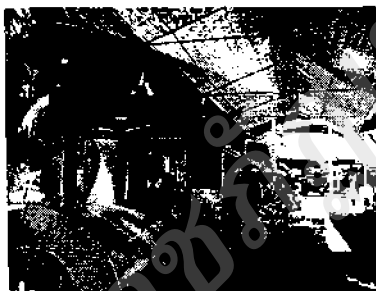
ตาราง 16 ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน	ผู้ประเมิน
	1	2	3	4	5
1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
2. นางสาวกวิณทิพย์ สุจริตจันทร์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
3. นางสาวสุมิตรา พราหมณี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
5. นายชีวี แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
6. นายชีวา แก้วแสง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
8. เด็กหญิงพัชธิชา ชีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
10. เด็กหญิงพิมพ์พรพรรณ เสือเหลือง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
11. เด็กหญิงนันทริดา ชีรเนติพงศ์	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
12. เด็กหญิงธนมนต์ พยัคฆโส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันทรค์ล้อย	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
14. เด็กหญิงอารีญา ไชยเสนา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
15. เด็กหญิงจริยา พึ่งสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
17. เด็กหญิงนภาพร ดวงแจ่มใส	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์น้อม	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
19. เด็กชายกสิณ ทศนปริดา	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง	ผ	ผ	ผ	ผ	ผ

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์ โดยวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมิน พบว่า ยุวมัคคุเทศก์ ทั้ง 20 คน ผ่านการประเมินผลด้านด้านเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

กล่าวโดยสรุปได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาโดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ได้ทำให้ยุวมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้พัฒนาขึ้นทั้งความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชมแหล่ง

ห้องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี และเจตคติที่ดีต่อการเป็น
 ยูวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
 และจากการประเมินผลการปฏิบัติงานจริง พบว่ายูวมัคคุเทศก์ ทั้ง 20 คน สามารถผ่านการประเมิน
 ในการทำงานจริงทุกคน ซึ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์การพัฒนาที่กำหนดไว้

ภาพ 6 การฝึกปฏิบัติงานการเป็นยูวมัคคุเทศก์

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนายูวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนายูวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่ง
 ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วน
 เกี่ยวข้องกับการพัฒนายูวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบล จักรสีห์ ทุกฝ่ายโดย
 สร้างเป็น “โอกาส” (space) และ “เวที” (forum) ที่มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่ายได้เข้า
 มาร่วมกันเรียนรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนา ยูวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่ง
 ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ร่วมค้นหาแนวทางและวิธีการพัฒนายูวมัคคุเทศก์ในการนำชม

ห้องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมการดำเนินงานของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ กระบวนการเรียนรู้ของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุกฝ่ายนี้ ทำให้ทุกฝ่ายได้มาเรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เน้นให้เห็นว่าผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในฐานะ “คนใน” (insider) จะต้องเป็น “ผู้แสดง” หรือ “ผู้มีบทบาทสำคัญ” (actor) ในกระบวนการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือสำคัญ ซึ่งการเรียนรู้กระบวนการวิจัยแบบนี้ ทำให้ผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ทุกฝ่ายได้เรียนรู้กระบวนการพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

1. ยุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

เป็นผู้มีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการวิจัยและพัฒนาในเรื่องดังต่อไปนี้

1.1 บทบาทหน้าที่ของยุวมัคคุเทศก์โดยเฉพาะความสามารถในด้านการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

1.2 จรรยาบรรณ มนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพและจิตวิทยาในการนำชม

1.3 เกิดกระบวนการปลูกฝังจิตสำนึก อุทิศการณ์ในการพัฒนาและการอนุรักษ์ดูแลรักษาและรู้จักคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนเอง(ยุวมัคคุเทศก์และชาวบ้าน)

2. คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นับเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญเป็นผู้คอยแนะนำ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้ยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์แก่ยุวมัคคุเทศก์และก่อให้เกิดกระบวนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

3. ผู้วิจัย

เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกับผู้ใช้ผลงานการวิจัยและพัฒนา ควรเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันและเนื่องจากในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ดังนั้นทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างสำคัญในกระบวนการวิจัยนี้

บทที่ 6

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการวิจัยและพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ ขอเสนอการสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จากการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่าผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ทุกฝ่ายมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ได้ ถ้าได้รับการเสริมพลังโดยชุมชนเองอย่างเหมาะสม ดังนั้นการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในทุกขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาเริ่มตั้งแต่ร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาและการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ทุกฝ่ายได้มาร่วมเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ บุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ และเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นกรอบการวิจัย ผลการวิจัยและพัฒนาที่สำคัญ คือ

1. สภาพการพัฒนาชุมชมในเขตเทศบาลในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การดำเนินงานการพัฒนาชุมชมในเขตเทศบาลในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าชุมชมในเขตเทศบาลไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของชุมชมในเขตเทศบาล บทบาทหน้าที่ มารยาท และจรรยาบรรณของชุมชมในเขตเทศบาล ประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว บุคลิกภาพของชุมชมในเขตเทศบาล และการบรรยายและตอบคำถาม นอกจากนี้ชุมชมในเขตเทศบาลยังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเป็นชุมชมในเขตเทศบาล และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

2. ปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชมในเขตเทศบาลในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

จากการวิเคราะห์ สามารถจำแนกปัญหาในการพัฒนาชุมชมในเขตเทศบาลในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

2.1 ขั้นตอนความรู้เกี่ยวกับการเป็นชุมชมในเขตเทศบาลประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ชุมชมในเขตเทศบาลที่ทำหน้าที่ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ทุกคนไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการเป็นชุมชมในเขตเทศบาล ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับคำแนะนำจากครูผู้ดูแลเท่านั้น จึงทำให้ชุมชมในเขตเทศบาล ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตลอดจนจรรยาบรรณในการเป็นชุมชมในเขตเทศบาล นอกจากนี้การดำเนินงาน การดูแลรักษาและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ชุมชมในเขตเทศบาล ทุกคนก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน การดูแลรักษา และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เลย

2.2 ขั้นตอนบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

บุคลิกภาพของชุมชมในเขตเทศบาลในด้านของการแต่งกายนั้นจะสุภาพ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย แต่จะมีเรื่องของการแต่งกายที่บางคนยังไม่ใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าผ้าใบ ส่วนในด้านของการบรรยายและตอบคำถามนั้น ยังบรรยายและตอบคำถามได้ไม่ดีมากนัก กล่าวคือชุมชมในเขตเทศบาลจะพูดแบบติดๆขัดๆ ไม่เป็นธรรมชาติ จึงทำให้ชุมชมในเขตเทศบาลขาดความรู้ในเรื่องของการดูแลบุคลิกภาพ ส่วนการบรรยายและตอบคำถามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองจะบรรยาย แต่เกิดจากครูผู้ดูแลเป็นผู้ที่เขียนคำบรรยายให้ จึงทำให้ชุมชมในเขตเทศบาลบรรยายและตอบคำถามได้เฉพาะเท่าที่เขียนให้

2.3 เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบล จักรสิทธิ์ อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จะไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการได้เป็นยุวมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ จึงทำให้ยุวมัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ยังไม่มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

3. แนวทางและวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์

ใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างทักษะการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ เป็นสำคัญโดยเชื่อว่าเมื่อยุวมัคคุเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและเกิดความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์แล้วก็จะนำไปสู่การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ให้เหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์นี้จำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการพัฒนาโดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความมีประสิทธิภาพและความเป็นไปได้เป็นสำคัญดังวิธีการสำคัญคือ

3.1 การประชุม

3.2 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

4. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จวิธีการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคั้งนี้สามารถจัดกิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ได้ครบทั้ง 3 ขั้นตอน โดยผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ ทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทุกกิจกรรม

4.1 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ในขั้นตอนความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีดังนี้

มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยในหลักสูตรที่มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ โดยคะแนนสอบหลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75

4.2 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ในขั้นตอนบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีดังนี้

มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยในหลักสูตรที่มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยคะแนนสอบความรู้ ความเข้าใจในเรื่องบุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์ และการบรรยายและตอบคำถาม หลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75

4.3 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ในขั้นตอนเจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสิทธิ์ มีดังนี้

มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยในหลักสูตรมีเนื้อหาและวิธีการในการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์และต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยหลังการฝึกอบรมต้องมากกว่าร้อยละ 75

5. ผลการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์

ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ได้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ จนเกิดผลการพัฒนา คือ ยุวมัคคุเทศก์ได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เพิ่มขึ้น ได้พัฒนาบุคลิกภาพในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ และสามารถบรรยายและตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง ชัดถ้อยชัดคำ และได้พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ขึ้นในระดับหนึ่ง นอกจากนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในครั้งนี้ยังได้ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนายุวมัคคุเทศก์จริง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยและพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ จำเนียรการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย จากการวิจัยนอกจากสามารถพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ แล้ว ยังก่อให้เกิดการสังสมและภูมิปัญญาของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถนำมาเป็นข้ออภิปรายที่มีสาระสำคัญดังนี้

1. การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ โดยชุมชนการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในด้านการรับสมัครคัดเลือกยุวมัคคุเทศก์ การสร้างเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ทั้งหมดนี้ได้สร้างให้เกิดแนวคิดใหม่ในการพัฒนาการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ว่าทุกๆ ภาคส่วนในชุมชนสามารถช่วยกันพัฒนายุวมัคคุเทศก์ได้และเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับกรมการพัฒนาชุมชน (2548, หน้า 5 -10) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning) ว่า เป็นกระบวนการที่พัฒนาที่พยายามส่งเสริมให้คนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเกิดพลังอย่างสร้างสรรค์ ทั้งทางความคิดและการทำงานเพื่อให้เกิดแนวทางใหม่ในการพัฒนาของทุกฝ่าย และได้สอดคล้องกับสมส่วน บูรณพงษ์ (2549, หน้า 88) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

เป็นการทำให้ได้กระบวนการเรียนรู้การพัฒนาภูมิภาคที่ประจำแหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาวมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสมัครใจและก่อให้เกิดใจรักในการอนุรักษ์และเห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณคดีตามมาได้อย่างยั่งยืน

2. การพัฒนาการเสริมสร้างทักษะการพัฒนาภูมิภาคในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

2.1 โดยการประชุม ผู้มีส่วนสำคัญและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนระหว่างการค้าเนงานการพัฒนาการทำงานของภูมิภาคที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยการประชุมร่วมกัน กล่าวถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับ การประชุมหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) เพื่อ ทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาของประชาชนในชุมชนนั้น จะต้องมึเทคนิคในการระดมสมองร่วมกัน โดยผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน จะต้องระดมความคิด การวางแผน และ การทำงานร่วมกัน นับว่าเป็นวิธีการพูดคุยและทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ที่ทุกฝ่ายจะได้ประโยชน์จากการประชุมและการนำข้อสรุปของการประชุมไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้จากสภาพปัญหาจริง ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับข้อเสนอของสมคิด บางโม (2544, หน้า 14-15) ที่ได้เสนอว่าการฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ หลักการ แนวคิดในเรื่องการพัฒนาคนเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อไป

3. ผลกระทบจากการพัฒนาภูมิภาคที่ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ที่สามารถ สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับวรรณ ศิลปอาษา (2545, หน้า 217) ได้ศึกษาไว้เมื่อการท่องเที่ยวขยายตัวสู่ชุมชน ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบด้านบวกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น เมื่อการท่องเที่ยวขยายตัวสู่ท้องถิ่น จะเริ่มมีการลงทุนผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้าน รายได้ที่เกิดจากการเกษตรจะเปลี่ยนไปสู่เศรษฐกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และช่วยทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเข้มแข็งขึ้น

3.2 การกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น การเดินทางของนักท่องเที่ยวย่อมต้องมีการจับจ่ายใช้สอยในการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้โดยรวมเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายในรายการต่าง ๆ เช่น การซื้อของที่ระลึก ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

4. ผลกระทบจากการพัฒนาภูมิภาคที่ประจำแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ที่สามารถ สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้เกิดการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับวรรณ ศิลปอาษา (2545, หน้า 221) ได้ศึกษาไว้

นอกจากการ ท่องเที่ยวจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นแล้ว ยังมีผลดีต่อสังคมและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นด้วย พอสรุปได้ดังนี้

4.1 การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น ในท้องถิ่นที่ การท่องเที่ยวขยายตัวเข้าไปถึงจะทำให้ประชาชนในชุมชนนั้นสามารถประกอบอาชีพเสริมเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยวได้ เช่น ร้านขายของที่ระลึก นอกเหนือจากอาชีพหลัก เป็นการเพิ่มรายได้ให้ชุมชน และช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น

4.2 ช่วยสร้างความเข้าใจที่ดี ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีนักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น ย่อมต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดการเรียนรู้และยอมรับ วัฒนธรรมของกันและกัน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพและความเข้าใจที่ดีต่อกัน

4.3 ช่วยสร้างความสามัคคีแก่ชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นจะเกิด ความรู้สึกภาคภูมิใจ ตระหนักในคุณค่า และเกิดความหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของ ชุมชน จึงเกิดความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกัน เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการพัฒนาข้อมูลภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ลักษณะคือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยและพัฒนาครั้งต่อไป ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 การวิจัยและพัฒนาการพัฒนาข้อมูลภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมกันศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาข้อมูลภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในปัจจุบัน การร่วมกันระบุปัญหาและความต้องการพัฒนาแล้วร่วมกันระดมความคิดเพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ร่วมกันปฏิบัติในกิจกรรมการพัฒนา เป็นกระบวนการที่ ชุมชนแห่งอื่นทั่ว ๆ ไปที่มีความตั้งใจในการพัฒนาข้อมูลภาคีนำไปปรับประยุกต์ตามความ เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ต่อไป

1.2 การวิจัยและพัฒนาการพัฒนาข้อมูลภาคีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในครั้งนี้เหมาะสมสำหรับนำไปปรับประยุกต์ใช้ในกรณีต้องการฝึกอบรม ข้อมูลภาคีประจำท้องถิ่นจริง ๆ โดยเฉพาะในกระบวนการพัฒนาขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาคัดเลือกข้อมูลภาคีต้องได้เยาวชนที่สมัครใจ ต้องการจะเป็นข้อมูลภาคีเป็น

ข้อสำคัญลำดับแรกที่สุดในการพิจารณาคัดเลือกเพราะจะได้ยุวมัคคุเทศก์ที่มีคุณภาพในการปฏิบัติงานจริงๆ

แต่ถ้าหากเป็นการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น ต้องการฝึกอบรมให้เป็นความรู้แก่เยาวชนทั่วไป ก็ไม่จำเป็นต้องใช้เกณฑ์การพิจารณาความสมัครใจของเยาวชนก็ได้

1.3 การวิจัยและพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ในครั้งนี้ใช้วิทยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นหลัก นอกจากความรู้เฉพาะด้านวิชาเฉพาะต้องพิจารณาสรรหาผู้รู้หรือนักวิชาการจริงมาสอนเช่น เรื่องเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ การปฏิบัติจริงในการนำชมอย่างมีจรรยาบรรณ เป็นวิธีการให้ทุกภาคส่วนในชุมชนมาช่วยกันในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ของชุมชนโดยชุมชนเอง

1.4 การวิจัยและพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ แห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านโบราณสถาน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นวิธีการหนึ่งกระตุ้นให้ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันดำเนินการอย่างเข้มแข็งแล้วจะเป็นตัวอย่างที่ดี ที่สามารถนำไปใช้อธิบายถึงประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวด้านโบราณสถาน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีต่อชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมจะทำให้ชุมชนหรือหมู่บ้านต่างๆ ที่มีแหล่งด้านโบราณสถาน และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในพื้นที่จะลุกขึ้นมาปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อโอกาสในการพัฒนาต่อไปในอนาคตและสิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการใช้แก้ปัญหาและการป้องกันการทำลายแหล่งท่องเที่ยว ของตำบลจักรสีห์ ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จะนำมาซึ่งชื่อเสียงและรายได้แก่ตำบลจักรสีห์

1.5 การวิจัยและพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ครั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบควรสนับสนุน กระตุ้น สร้างแรงจูงใจควรมีการจัดกิจกรรมเสริมพลังอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมตามภาวะเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยและพัฒนาต่อไป

การวิจัยและพัฒนาการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในครั้งนี้ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องบางส่วนเท่านั้น การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ นำไปสู่การเป็นองค์กรในการเรียนรู้และต้องลงมือปฏิบัติจริง และต้องมีความอดทนและจริงจังในการพัฒนาชุมชน ดังนั้นจึงสมควรจัดให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) สำหรับผู้มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องได้เข้ามาร่วมคิด วางแผนดำเนินการและพัฒนาพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมแล้วยังจะทำให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (learning community) ก่อให้เกิดการพัฒนา "คน" ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาที่จะส่งผลให้เยาวชนของชาติเป็น คนเก่ง ดี และมีความสุขอย่างยั่งยืนตลอดไป

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
การพัฒนาชุมชน, กรม. (2548). **สรุปข้อมูล จปฐ. ปี 2548**. (อัคราเนนา)
กาญจนา คุณาภิรักษ์. (2540). หลักสูตรและการพัฒนา. **โครงการผลิตตำราและเอกสาร
การสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
จำเนียร จวงตระกูล. (2536). ทิศทางการฝึกอบรม. **วารสารการบริหารคน, 14(1), 27-46.**
ชูชัย สมิทธิไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เชิดศักดิ์ โยวาสินธุ์. (2523). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.
เต็มดวง รัตนทัศนีย์. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชา กระบวนการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา
เรื่องการสร้างหลักสูตรการอบรม. อัคราเนนา.
ฉันทัช วรณกานอม. (2546). **หลักการมัคคุเทศก์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบาย
สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. **วารสารสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์.**
บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). คู่มืออาจารย์. การวัดและการประเมินผลการเรียน
การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: B&B.
บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊ค
ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
ไพโรจน์ ชลารักษ์. (2548). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. **วารสารราชภัฏตะวันออก.**
เป็รื่อง กุมุท. (2520). **เทคนิคการฝึกอบรม.** กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. (2535). การวัดทัศนคติเบื้องต้น. มหาวิทยาลัยบูรพา ภาควิชาการ
หลักสูตรและการสอน.
ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (พิมพ์ครั้งที่ 5).**
กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
วรรณดา ศิลปอาษา. (2545). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สมคิด บางโม. (2544). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สมส่วน บุรณพงศ์. (2549). **การพัฒนาเยาวชนมัคคุเทศก์ประจำแหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาวตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีลพบุรี.
- สุโขทัยธรรมาธิราช,มหาวิทยาลัย. (2545). **จิตวิทยาการบริการ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาวดี จันทวานิช. (2539). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณากร. (2518). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏฯ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2545). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง.
- อรุณรุ่ง บุญชนันต์พงศ์. (2549). **ไม่ใช่เรื่องง่ายกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วาสารวิจัยราชภัฏพระนคร.
- Beach, Dale S. (1980). **The management of people at work**. Mac Millian Publishing.
- Good, Carter V.(1973). **Dictionary of education**. 3rd ed. New York : Mcgraw-Hill Book Company.
- Jucius, Michael.(1971). **Personnel management**. 6th ed. Homewood : Richard D.Irwin Inc.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์

แบบสัมภาษณ์

ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

1. ยุวมัคคุเทศก์มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

2. ยุวมัคคุเทศก์มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

บุคลิภาพของยุวมัคคุเทศก์

1. การแต่งกายของยุวมัคคุเทศก์เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. บุคลิภาพภายนอก เช่น ผม หน้าตา หู จมูก ฟัน และเล็บ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

3. การบรรยายและตอบคำถามของยุวมัคคุเทศก์ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

**เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1
ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี**

1. เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. เจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามยุวมัคคุเทศก์

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่ง
ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานของยุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในการนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพการดำเนินงานจริงของยุวมัคคุเทศก์ คำตอบที่สมบูรณ์ของท่านมีค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตอนที่ 3 บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์

ตอนที่ 4 เจตคติต่อการเป็นยุวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ขอขอบคุณอย่างสูงในความกรุณาอนุเคราะห์ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวณัฐนันท์ ดาบโกไสย์

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา สถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมข้อมูลลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นยุวมัคคุเทศก์
 - () 1 – 3 เดือน
 - () 4 – 6 เดือน
 - () มากกว่า 6 เดือน
2. ท่านเคยได้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นยุวมัคคุเทศก์หรือไม่
 - () เคย
 - () ไม่เคย
3. ท่านต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์ในเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () วิธีปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์
 - () บทบาทหน้าที่ มารยาท และจรรยาบรรณของยุวมัคคุเทศก์
 - () ประวัติ ความเป็นมา และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์
 - () การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - () บุคลิกภาพของยุวมัคคุเทศก์
 - () การบรรยายและการตอบคำถาม
 - () อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นยุวมัคคุเทศก์และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งด้านขวามือ ตามความรู้/ความเข้าใจของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	ยุวมัคคุเทศก์เป็นตัวแทนของชุมชนในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว		
2.	ยุวมัคคุเทศก์เป็นผู้นำเที่ยว และอำนวยความสะดวกในการนำเที่ยว		
3.	ยุวมัคคุเทศก์ควรมีมารยาทและการวางตัวที่ดี เพื่อนำชื่อเสียงให้กับแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์		
4.	ยุวมัคคุเทศก์ต้องเป็นผู้ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่และบุคคล		

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
5.	ยุวมัคคุเทศก์เป็นผู้นำทางนักท่องเที่ยวโดยให้คำแนะนำและอธิบาย ในขณะนำไปเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบล จักรสีห์		
6.	ยุวมัคคุเทศก์จะต้องมีความรอบคอบ มีสติและมีไหวพริบดี สามารถ แก้ไขปัญหาได้		
7.	ยุวมัคคุเทศก์ต้องเป็นผู้ที่นำเชื่อถือและหาไว้ใจแก่นักท่องเที่ยว		
8.	ยุวมัคคุเทศก์จะต้องรู้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อย่างลึกซึ้งและท่องแท้		
9.	แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความ หลากหลายด้าน เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นแหล่ง เรียนรู้ของชุมชน เป็นต้น		
10.	แหล่งเรียนรู้ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งผลิตสินค้า OTOP ของหมู่บ้าน มีทั้งหมด 4 แห่ง		
11.	การบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระนอนจักรสีห์ ที่ปรากฏในเอกสารครั้งแรก เกิดขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ		
12.	จากตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา สิงหพาหุเป็นผู้สร้างวัดพระนอนจักรสีห์		
13.	บริเวณโดยรอบของวัดพระนอนจักรสีห์ ปลูกต้นสาละไว้ประมาณ 130 ต้น ซึ่งถือว่าเป็นแห่งเดียวในประเทศไทย		
14.	องค์พระปรางค์ วัดหน้าพระธาตุ สร้างขึ้นในช่วงก่อนสมัยอยุธยา ตอนต้น		
15.	กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานวัดหน้าพระธาตุ เป็น โบราณสถานของชาติ เมื่อ พ.ศ.2478		
16.	กลุ่มโฮมสเตย์พระนอนจักรสีห์ มีจำนวนสมาชิกที่ให้บริการบ้านพัก จำนวน 8 หลังคาเรือน		
17.	หมู่ที่ 1 บ้านหัวเมือง ตำบลจักรสีห์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน ท่องเที่ยวโอท็อป (OVC)		
18.	ภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่าสนใจ และควรได้รับการถ่ายทอดความรู้คือ การ ถักแปลยวน การทำผลิตภัณฑ์ของเล่นจากกะลา เช่น เต่า นกกระทา		

ตอนที่ 3 บุคลิกภาพของยูวมัคคุเทศก์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งด้านขวามือ ตามความรู้/ความเข้าใจของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	การแต่งกายของยูวมัคคุเทศก์ต้องคำนึงถึงความสะดวก เรียบร้อย และเหมาะสม		
2.	ผม หน้าตา หู จมูก ฟัน และเล็บ ต้องดูสะอาดเรียบร้อย		
3.	รองเท้าที่สวมใส่ในการปฏิบัติงานจะเป็นรองเท้าอะไรก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของตนเอง		
4.	ยูวมัคคุเทศก์ต้องไม่ล้าง แคะ แคะ เกา ส่วนใดๆ ของร่างกายต่อหน้านักท่องเที่ยว		
5.	ยูวมัคคุเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่ยิ้มแย้ม และทักทายนักท่องเที่ยวก่อนเสมอ		
6.	ยูวมัคคุเทศก์ต้องเป็นคนกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ว่องไว		
7.	ในการบรรยายยูวมัคคุเทศก์จะต้องรู้จังหวะและรู้ว่าควรจะพูด ควรจะอธิบายเวลาใดเรื่องใด อะไรก่อนหลัง		
8.	ยูวมัคคุเทศก์จะต้องบรรยายให้ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเดินทางจนกระทั่งเดินทางกลับ		
9.	ในการบรรยายและตอบคำถามแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ ยูวมัคคุเทศก์จะต้องท่องจำคำบรรยายที่อาจารย์ที่เขียนให้ ให้ได้มากที่สุด		

ตอนที่ 4 เจตคติต่อการเป็นยูวมัคคุเทศก์ และเจตคติต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ใกล้เคียงหรือตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าท่านมีความเห็นตรงกับข้อความที่ปรากฏมากที่สุด เลือกตอบในช่อง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 ถ้าท่านมีความเห็นตรงกับข้อความที่ปรากฏมากกว่าไม่ตรง เลือกตอบในช่อง เห็นด้วย
 ถ้าท่านมีความเห็นตรงและเห็นไม่ตรงกับข้อความที่ปรากฏก้ำกึ่งกัน เลือกตอบในช่อง ไม่แน่ใจ
 ถ้าท่านมีเห็นไม่ตรงกับข้อความที่ปรากฏมากกว่าตรง เลือกตอบในช่อง ไม่เห็นด้วย
 ถ้าท่านมีเห็นไม่ตรงกับข้อความที่ปรากฏมากที่สุด เลือกตอบในช่อง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1.	การเป็นยุวมัคคุเทศก์จะช่วยให้ นักท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องแหล่ง ท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ มากขึ้น					
2.	การเป็นยุวมัคคุเทศก์ทำให้ได้พบปะผู้คน มากขึ้น					
3.	การเป็นยุวมัคคุเทศก์เป็นการใช้เวลาว่าง ให้เกิดประโยชน์					
4.	การเป็นยุวมัคคุเทศก์อาจนำไปประกอบ อาชีพได้					
5.	การเป็นยุวมัคคุเทศก์เป็นการพัฒนา ตนเอง					
6.	วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารและวัดหน้า พระธาตุ เป็นโบราณสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์					
7.	แหล่งเรียนรู้ชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งผลิตสินค้า OTOP เป็นแหล่ง เรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตที่มีคุณค่า และ สำคัญอย่างยิ่ง					
8.	แหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ มี คุณค่าสมควรดูแลรักษาไว้					

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา
ยุวมัคคุเทศก์ ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1
ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

รายชื่อผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนามัคคุเทศก์
ในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

1. นายปิยวัฒน์ ดีเหลือ
2. นางสาวกวิณฑิพย์ สุจริตจันทร์
3. นางสาวสุมิตรา พรหมณี
4. เด็กหญิงภัทรชิตา เจริญทอง
5. นายชวี แก้วแสง
6. นายชวีว แก้วแสง
7. นายวัชรินทร์ แก้วบัวดี
8. เด็กหญิงพัชธิชา ชีรเนติพงศ์
9. เด็กหญิงนันทวรรณ จันทพัฒน์
10. เด็กหญิงพิมลพรรณ เสือเหลือง
11. เด็กหญิงนันทริดา ชีรเนติพงศ์
12. เด็กหญิงธนมณฑ์ พยัคฆโส
13. เด็กหญิงดวงชีวัน จันทร์คล้าย
14. เด็กหญิงอารีญา ไชยเสนา
15. เด็กหญิงจรรยา พึ่งสว่าง
16. เด็กชายทักษิณ ยาเที่ยง
17. เด็กหญิงนพพร ดวงแจ่มใส
18. เด็กหญิงสนุดา วงษ์น้อม
19. เด็กชายภลิน ทศนปริดา
20. เด็กหญิงหัตถญา แสงสว่าง
21. นายวรชาติ พานทอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจักรสีห์
22. นายถาวร พูลนิสัย กำนันตำบลจักรสีห์
23. นางวรวรรณ ตาบโกไสย์ รองประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน OTOP
24. นายมงคล อ่อนละมัย ผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์
25. นางรัตนา อ่อนละมัย ผู้ดูแลยุวมัคคุเทศก์
26. นายอนันต์ บุญพุทธรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านยุวมัคคุเทศก์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

แบบบันทึกการปฏิบัติงานของยุวมัคคุเทศก์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....

1. ความรู้เกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์

.....

2. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

.....

3. ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพในการนำชม

.....

สรุปผลการประเมิน

ผู้ประเมินคนที่ 1.....

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ผู้ประเมินคนที่ 2.....

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ผู้ประเมินคนที่ 3.....

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ผู้ประเมินคนที่ 4.....

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ผู้ประเมินคนที่ 5.....

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

องค์การบริหารส่วนตำบลจักรสิทธิ์
มอบประกาศนียบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

เด็กชายชวี แก้วแสง

ได้สำเร็จการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวหมู่ที่ 1
ตำบลจักรสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ระหว่างวันที่ ๑๕ – ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๑

ขอให้มีความสุข ความเจริญ ปฏิบัติตนให้บังเกิดประโยชน์แก่ส่วนร่วมและชุมชน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(นายวรชาติ พานทอง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจักรสิทธิ์

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล	นางสาวณัฐนันท์ ดาบโกไสย์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 28 สิงหาคม 2518
สถานที่ปฏิบัติงาน	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสิงห์บุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 67 หมู่ 1 ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี 16000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2535 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิงห์บุรี พ.ศ.2539 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารงานบุคคล จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พ.ศ.2551 ศ.ศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี